

1989.
V. evf. 9. (26.) szám
Ara: 49 Ft

video

magazin

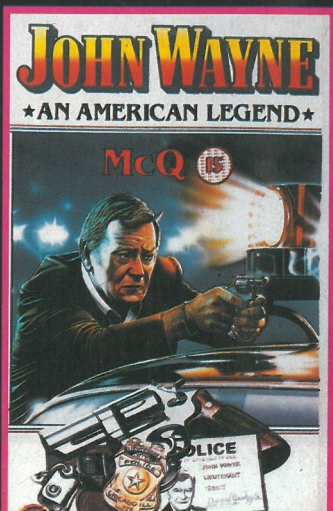

KÉPERNYŐ -KÓR

24-25. OLDAL

DETEKTÍV KÉT TŰZ KÖZÖTT

5. OLDAL

HASFELMETSZŐ
VISSZATÉRT

JACKS BACK

A small icon of a knife with a black handle and a silver blade, positioned to the right of the word "BACK" in the title.

Starring
JAMES SPADER and CINDY GIBB

Principal photography completed.

SIMCOM
INTERNATIONAL INC.

A Cinema Group Pictures Production

2 video

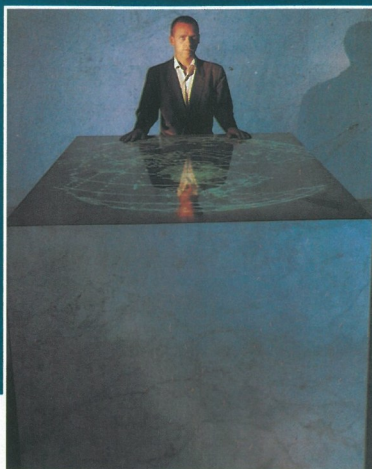
Kedves Olvasó!

Bemutatom Keiko Sei kisasszonyt Japánból. A 28 esztendő független videóművész és videóművészeti szerkesztő ezentúl alkalmanként a Video Magazin fogja tudósítani a nagyvilágból a jelentősebb film- és videofesztiválokról, videóeseményekről. Első érdekes írása máris olvasható lapunk 42-43. oldalán, egy idehaza teljesen ismeretlen művészeti ágról, a „videoszobrászatról”, egy idei kiállítássorozat ürügyén.

Az írás számára nem idegen, hiszen amellett, hogy novellákat ír, rendszeresen publikál Japán legnagyobb videomagazinjában, a Video Salonban, a szigetország egyetlen médiaművészeti magazinjában, a Limbóban, de jelennek meg cikkei a holland Mediamatic és az ausztrál Artlink videolapokban is. Szerkesztője volt az Infermental videofolyóirat 8., japán számának. Évente sok ezer kilométert repül a nagyvilágban, s számára a világot utazás nemcsak hobbi, hanem szinte már életforma is. Az elkövetkezendő egy esztendőben – kisebb-nagyobb megszakításokkal – több hónapot Magyarországon is eltölt majd: anyagot gyűjt készülő könyvéhez, amely a kelet-európai médiák kialakulását, szerepét, fejlődését fogja bemutatni. Így Tokió, Nyugat-Berlin és Barcelona mellett egy kis időre Budapest is lakhelyévé válik.

Mindaz azonban nem gátolja abban, hogy ott legyen mindenütt, ahol a videózás szempontjából fontos történések zajlanak. Legközelebb „kivételesen” hazájából, Tokióból várjuk jelentkezését.

Falus Tamás

video

magazin

VIDEÓVILÁG

Műhaldasztúdió-összeköttetés	9
Videószalagok gyorsmácsolása	10
Monitorfal	11
Filmvágóasztal	
filmátíró kamerával	12
Panasonic still video	13
Fujinon szuperzoom	13

FILMGLÓBUSZ

A dezertőr ● Hollywoodi kísér- tethistóriák ● Buster ● Detek- tív két tűz között	4
Augustine ● A büntetés ● Jézus utolsó megkísértése ● A szám- üzött	6
Képernyőkör	24
A grúz Fekete Doboz	26
Nyelvtettek I.	28
Kiáltás a szabadságért	46

TESZT ÉS TECHNIKA

Dinamikus nyitány	14
Videoszobrok a kiállítótermekben	42

HÁZUNK TÁJA

Majdnem itt van Amerika	30
Biblia gyermekeknek	31
Párbeszéd a videótankönyvvel	31
Elkobozt kazeták nyomában	32
Videó hálózakkal	33
Sikerlista	33
Hogyan szoktassuk le a nézőt a szexfilmekről?	34

VÁSÁRLÁS

Ez is piac, az is piac	20
Böngésző	36
Arfolyamok	37
Sztálin földje csak Bécs alatt szerei a magyarokat	38
„Darabokra törted a szivem”	39
Keres-kínál	39

HÍRÖZÖN

Az UNIO Kft. magazinja - Felelős szerkesztő: Horváth Béla - Szerkesztő:
Bíró Zoltán István - Helyettes szerkesztő: Falus Tamás - Művészeti szerkesztő:
Kerék Antal - Képszerkesztő: Kiss Árpád - Olvasószerkesztő: Berkes András
Szerkesztőség: Budapest, XIII., Frangepán utca 50-56.
Levél cím: Budapest 1398 Pf 598 - Telefon: 408-960

Kiadja az UNIO Lap- és Könyvkiadó Kereskedelmi Kft.
A kiadásért felel: Horváth Béla ügyvezető igazgató

Kossuth Nyomda, Budapest 89.0407 - Felelős vezető: Bede István vezérigazgató
Terjesztő a Magyar Posta
Előfizethető bármely hírlapkiadásos postahivatalnál, a Posta hírlapüzleteiben és
a Hírlapfelvételi és Lapellátási Irodánál (HELIR) 1900 Budapest, XIII. Lehel u. 10/a közvetlenül
vagy postautalványon, valamint átutalással a HELIR 215-96162 sz. pénzforgalmi jelszámra.
Címlap: Teknős Miklós
HU ISSN 0237-5141

A dezertőr

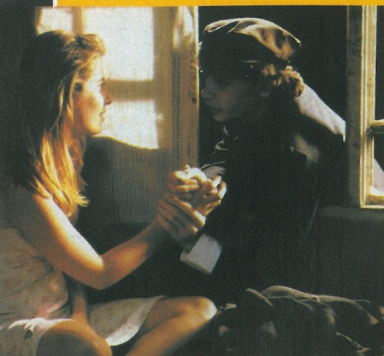
(THE RAGGEDY RAWNEY)

Bob Hoskins nagy sikerű színházi rendezése után most a mozivászon is kipróbálta tehetségét. Mint ahogy azt a kezdő rendezők szokták, egy úgynevezett „low-budget”, azaz kis költségvetéssel készülő filmet forgatott. Ez a fajta film amellét, hogy lehetőséget ad egy új tehetségnek a bizonyításra, sokkenti a forgalmazók és a producerek kockázatát.

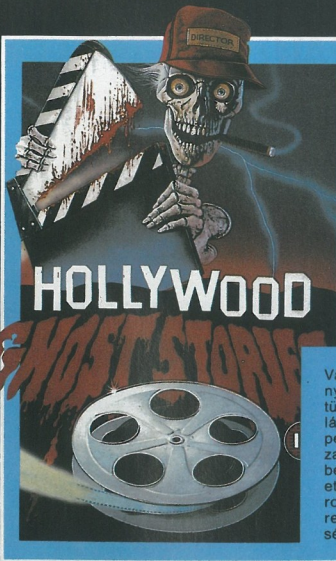
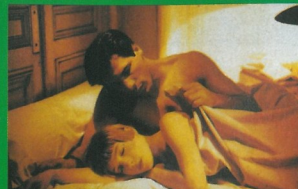
Filmjének központjában a háború áll. Ezt egy egészen sajátos szemszögből világítja meg: egy dezertőr vallomásából. A véres, brutális események helyett tehát az érzelmekre és az értelemre bízta a hatást.

Tom, akit Dexter Fletcher alakít, az ellenség támadása után azonnal dezertált egységétől. A háború borzalmai annyira megrázták a fiatalember lelkét, hogy valóban sokkos állapotba került. Hosszú kóborlás után, megannyi kalandon átesve a véletlen egy cigánycsaláddal vett. Ők az örültként vagy legalábbis eszelősként viselkedő Tomban mágiusok erőt sejtének, s ezért varázslóként tisztelik. A kivétel csupán a család, Jessie és lánya. Ők túl tudják magukat tenni ezen és minden elkövetnek azért, hogy a fiatalember valahogy kiheverje a háború megrázkódtatásait és újra magára találjon.

Hoskins filmje megrázó képet rajzol a háborúról, s emellett sajtószólamokat mutatja be egy mikrotársadalom, egy „sziget” életét és szokásait. Az érzésként telli társadalom és a cigánycsalád mikrokozmosza érdekes párhuzammal szolgál korunk valóságáról.

Nagy-Britannia, 1988
Főszereplők: Dexter Fletcher, Zoe Nathenson,
Bob Hoskins
Rendezte: Bob Hoskins
102 perc

Hollywoodi kísértet-históriák

(HOLLYWOOD GHOST STORIES)

USA
Rendezte: James Forsher
90 perc

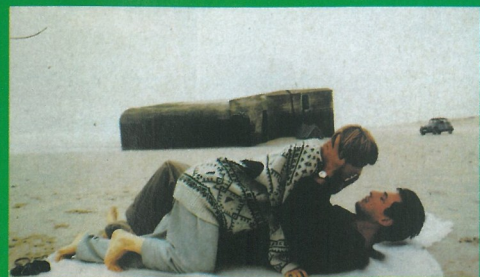
(Kölcsönözhető az intervideó boltjában.)

Valahol Skócia partjainál egy magányos sziklán áll az ősi fészek. Történelmünk idején heves vihar tombol, villámok és fülsekkeltő mennydörgés közeledik. A szélvihar meghajlítja az évszázados fákat, s a cikázó villámok fényében sejtelmesen dereng fel a vár szilüetje. Bent a faborításos falak nyikorgva nyögik a cudar időt. Páncélok rezegnek, gyertyalángok lobognak, kísérteties hangok hallatszanak. Lán-

A szerelem vak, sőt eszelen, nem csak az életben, hanem a filmekben is. Michèle németországi lakhelyét Párizsba teszi át. A fiatal leány egy gazdag család gyermekeire felügyel a fények városában. Egy parkban találkozik a kanadai Peterrel, aki nyughatatlanul és céltalanul utazgat Európában. Már az első látásra különös vonzalom alakul ki kettőjük között, amit egy váratlan esemény szakít félbe. A férfi egy erdei sétájuk alkalmával azt mondja a nőnek: Drágám, meg foglak ölni!

E szokatlan kijelentés után további izgalmaival is szolgál. Elmondja, hogy európai utazgatásai során már likvidált jó néhány nőt, de a rendőrségnek eddig sehol sem sikerült a nyomára bukkannia.

A lány ettől még erősebb vonzalmat érez a férfi iránt, s rögtön felhívja lakásába. Kapcsolatukban a szexualitás dominál, s Michèle a férfi ravjává válik. Felmondja állását, s kis lakásán rejtgeteli az utána nyomozó rendőrség elől. Mikor érzik, hogy szorul körülöttük a hurok, autóba ülnek, és az Atlanti-óceán partjára utaznak. A lány pénzzel minden vagyonát, zálogházba teszi ékszereit, sőt autóját is eladja, csak hogy megtartsa a férfit. Teljesen kiszolgáltatja magát a gátlástalan gyilkosnak, tudván, hogy most már csak ketten, együtt veszhetnek.

(DER KUSS DESS TIGERS)

A tigris csókja

NSZK/Franciaország,
1988
Főszereplők: Beate Jensen, Stéphane Ferrara, Kristina Van Eyck
Rendezte: Petra Halfter

csörgés, sóhajok, sikitás és elnyújtott üvöltés.

Az előbbi „etalon” sokáig egyeduralkodónak számított az irodalomban és a filmművészetben. A lepedőben kísértő őseket meglevenedett műember váltotta fel, s persze megjelent Drakula is, Erdély szépséges vidékének vérszopója. Az igazi változás akkor következett be a film történetében, amikor a sok borzongástól már megcsömörített néző valami egészen mást, valami igazán földöntúlit, valami igazán megmagyarázhatatlant kívánt látni. Megkapta. Egymást érték a parapszichológiai jelenségekkel teletűzdelt filmek, a mármár idegtépő jelenetekkel megspékelt szuperprodukciók – ördögüzessel, túlvilági jelekkel, vérszopó üreimbekkel és másokkal. A csúcsot kétségtelenül Stephen King meg olvassa is félelmetes műveinek adaptációit jelentik, s közülük is a Shining, a Ragyogás viheti el a pálmát. A filmtörténetnek e sajátos vonulatáról, hollywoodi históriájáról ad átfogó képet ez a film szerzők, tudósok, fotósok és mások véleményével és eredeti filmrészletekkel.

Nagy-Britannia,
1988
Rendezte:
David Green

BUSTER

Főszereplők: Julie Walters, Phil Collins, Larry Lamb
103 perc

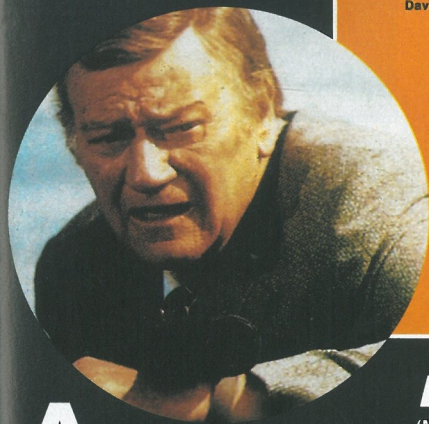
Akinek nincs kabátja, az vesz egyet magának. Aki nem tud venni – mert nincs rá pénze! –, az vagy kabát nélkül marad, vagy lop egyet magának. Ez utóbbit követte Buster Edwards, a londoni tolvaj is. Később aztán igényei és ügyessége is növekedett; gyakorlatilag mindent éjszakai

„bevásárló körútlaján” szerzett be magának és családjának. Azt viszont, hogy a kistulú tolvajból igazi „nagy hal” lett, még June, a felesége sem tudja. Akkor döbben rá a szomorú vagy tán öngemélti valóságára, mikor az újságot szalagcímeit olvassa egy grandiózus bankrablás részletei-

ről. A zsákmány, több mint két és fél millió font sterling egy csapásra nemzeti hőssé teszi a vakmerő bűnözőket. A rendőrök a fogukat csikorgathatják, és minden erejükkel latba vetve nyomoznak. Mindenki a dutyba kerül, kivéve Bustert, June-t és Bruce-t. Ők három jutnak csak el Mexikóba a zsákmány rájuk eső részével. Buster honvágyát alkoholba fojtja. June gyapjúpulóvareket köt a tengerparton, Buster viszont pompásan megvan a ködös szigetország nélkül is.

Végül June sem bírja tovább, és hazarepül, a repülőtérrel egyenesen a fogdába viszik. Buster, az igazi férj még ide is követi szeretett aszszonyát. Büntetésüket leülve egy londoni virágosstand boldog tulajdonosai lesznek, s megnyugvással fogadják az öregséget.

Ugye ismerős a történet? A nagy angliai vonatrablás szintje szó szerint lemásolt változata, egy kis aktualitással és romantikával fűszerezve. Buster és June, korunk Rómeó és Júliája Julie Walters és a rocksztár, Phil Collins alakításában magával ragadta még a közudottan hidegvérű brit közönséget is.

Detektív két tűz között

(McQ)

Az elhagyott kikötői negyedet az isten is gyilkosoknak teremtette. Kihalt, alkéntheletlen, ráadásul messze van a legközelebbi rendőroroszából. Ide tart egy sötét limuzin, benne egy gyanús férfi. Lefekszik, pisztolyt húz elő a kabátja alól, és tüzel. Egy másik férfi elvagdódik, ő pedig, mint aki jól végezte dolgát, elhajt. Egy használatautótelepen hagyja a kocsit, majd a közeli gyorsbúfén ver el éhét. Innen indul el ismét, mikor egy fekete autó halad el az étterem előtt. Ekkor azonban már nincs szerencséje, őt is elcsúszkál láb alól.

Igy indul a film, s rögtön jön a meglepetés. A halott egy nagy tekintélynek örvendő rendőrtiszt volt. Halálhíret rögtön továbbítják barátjának és fegyvertársának, aki azon nyomban indulna is az ügy felderítésére, ám őt is célba veszik. Eppen lakohajóját készül elhagyni, mikor egy férfi több lövést ad le rá. Viszonozza a tüzet és nagy távolságról is halálos lövést küld a bergyilkos után.

A nyomozásba azonban mégsem kapcsol-

lódhat bele. Felettesei úgy vélik, túl közel állt az áldozathoz, s módszerei is túl brutálisak. Emögött nyilván az lehet, hogy az esemény után szinten azonnal „összeültölt” Santiagóval, a város teljhatalmú csaszárával, a kabótözer-maffia vezérével, s a maga módján megpróbálta szóra bírni az étterem vécéjében.

Mégsem adja fel a nyomozást, inkább lemond a rendőrségen viselt tisztségéről. A gyilkosság felderítése és barátjához való hűsége többet jelent számára, mint a csillogó seriffjelvény.

USA

Főszereplők: John Wayne, Eddie Albert, Diana Muldaur

Rendezte: John Sturges

90 perc

(Kölcsönözhető az Intervideo boltjában.)

De Sade márk klasszikus novellája különlegesen érdekes és szép feldolgozásban került a Rozsaszín történetek sorozatába, s feltétlenül érdemes arra, hogy megnézzék megváltoztassuk, vagy legalábbis módosítsuk véleményünket, a hirhedt-híres francia főúr íróról.

Villebranche kisasszony kastélyába egy ifjú férfi, Fabrice mászik fel egy éjszaka. Bejut a nő hálószobájába, és szerelmet vall az éppen lefekvéshez készülődő asszonynak. Bár a férfi csinos, az asszony mégsem fogadja a hódolatát, s a baldachinos ágy függőnyét szelvényben mutatja be, hogy a szobészed igaz – valóban csak a nőket szereti.

A megalázott, szenvedő férfi tanácsért barátjához fordul, akinek szenzációs ötlete támad. Jól emlékszik még a tavalyi bárra, ahol Villebranche kisasszony férjruhában jelent meg. Barátját szépséges nővé varázsolja, s még arra is van gondolja, hogy csábítót állítson mellé, a nagyobb hatás kedvéért.

A csel beválik, s Villebranche kisasszony legyeskedni kezd a „nőimitátor” körül. Hamarosan egy budóárba csalja, s bezárja az ajtót. Fabrice az ágyra köti a lányt, majd tervének végrehajtásához fog.

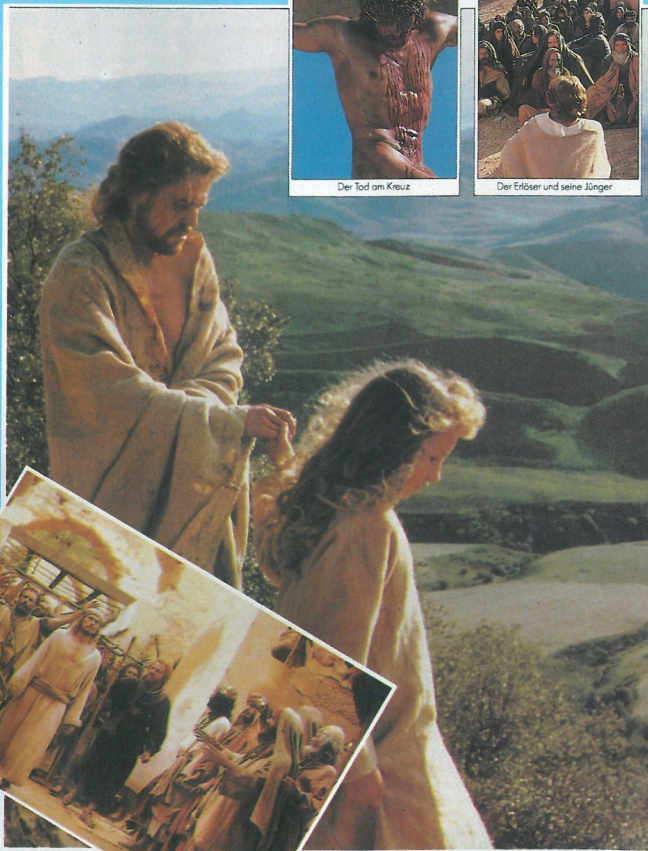
A kazetta másik filmje egy lentfónó iparos házába vezet, ahol szolgálók és urak élik dévaj világot, mignem az úrnő rájön a turpiságra. Dühében megvesztozteti a vérmes szolgálólányt, de akkor még nem tudja, hogy hamarosan ő is kísértésbe esik...

Jézus utolsó megkísértése

(THE LAST TEMPTATION OF CHRIST)

Martin Scorsese Jézus utolsó megkísértése című filmje óriási botrányt kavart, főleg a puritánul vallásos Amerikában. Tüntetések és betiltások, papi átkok és ingerült újságcikkek kísérték amerre csak bemutaták.

Az „alapanyag” a görög Nikosz Kazandzakis regénye volt, amelyet a 45 éves Scorsese mesteri módon vitt filmszalagra. Jézus ábrázolása megkísérel hídát verni a konvencionális és az „eresnek” Jézus közé. Olyan ember tekint ránk a tévéképernyőről, aki visszaretten saját – akaratától független – isteni kiválasztottságától. Hétköznapi ember, aki csak akkor emelkedik a többiek fölé, amikor Isten hangja szólal meg belőle. Az isteni és az emberi tulajdonságok együttes jelenléte határozza meg ingadozó lelkületét is. A „bizonytalan” Jézus alakja a keresztre feszítés pillanatában magasztosul fel. Le kell győznie az ördögi kísértést. Angyal száll le hozzá egy gyermek képében. Leoldozza a keresztről, és elvezeti egy boldog világba, oda, ahol feleségül veheti Mária Magdalénát. Együtt hal vele, sőt más nőkel is. Normális földi életet élhet. Jézus azonban nem enged a csábításnak. Magához tér a hallucinációból, s felkiált: „Beteljesedett” és meghal.

Főszereplők: Willem Dafoe, Harvey Keitel, Barbara Hershey, Harry Dean Stanton, David Bowie
Rendezte: Martin Scorsese
164 perc

Augustine

Főszereplők: Serge Avedikian, Thierry Bezzatto, Catherine Leprince
Rendezte: d'Alain Schwarzstein

A büntetés

Főszereplők: Lucienne Brunooge, Tina Shaw, Marc Legen
Rendezte: Harry Kumei

(Kölcsönözhető a Televideo boltjaiban.)

A száműzött

(THE OUTLAW JOSEY WALES)

Clint Eastwood már mindent eljátszott. Volt a kommunizmus elleni légi harc hőse a *Firefox* című filmben, debütált, mint a világűr vándora, lőtt és győzött sziklaöklű cowboyként, s azt is bebizonyította, hogy a 20. század nagyvárosának poklában is ő az egyetlen „igaz” ember, a hős, a rendíthetetlen bajnok. Egyvalami azonban hiányzott még az univerzális és örökérvényű szerepgyűjteményből – az amerikai polgárháború. Josey Wales szegény farmerként keresi a kenyerét valahol Délen, Texasban. Nem lőrdök a világgal, az Észak-Dél háborúval, csak a földjét műveli. Am a háború belezól az ő életébe is. Egy nap katonák egy csoportja lerohanja farmját, megbecstelenni felelőségét, és felgyújtja házáát. A lángoló otthonból hiába igyekszik kimenteni kisfiát, egy Fietscher nevű gazdickó, aki katonai mundért húzott magára, az arcába sújt, s a gyermek benné a házban.

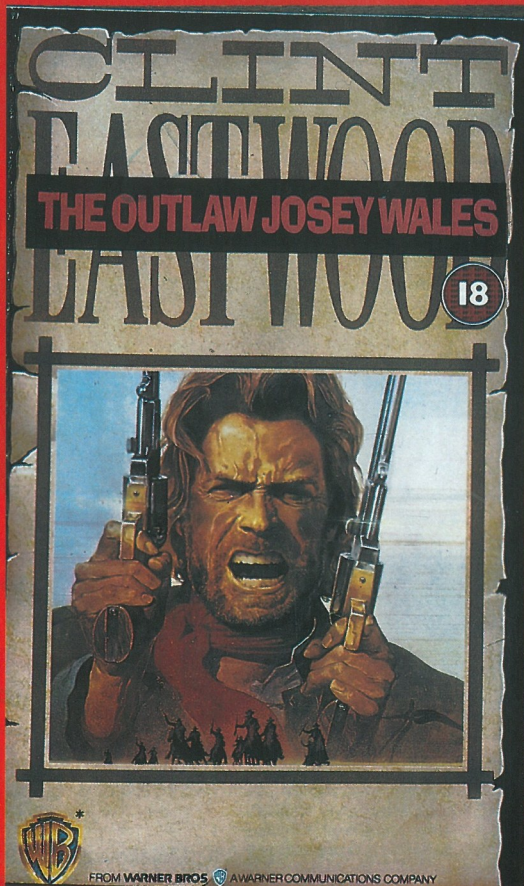
Josey bosszút esküszik, megtanul lőni és csatlakozik az ellenzékhez. Kiváló katona válik belőle. Neve fogalom lesz, célzóvé képessége pedig már utánozhatatlan produkció. A harc a két tábor között változó szerencsével folyik, míg egy nap parancsnok utasítására végre le kell tenniük a fegyvert – békekötés várható.

Egyedül Josey nem tart a kapitulálókkal, hiszen még nem bosszulta meg családjá halálát. A lefegyverzett katonákat azonban tragikus meglepetés éri. Midőn az eskü szövegét mormolják, s a békére tesznek fogadalmat, egy sátor mögül felberreg egy géppuska, és lemészárolja a kapituláló csapatot.

USA, 1976

Főszereplők: Clint Eastwood, Chief Dan George, Sondra Locke
Rendezte: Clint Eastwood
135 perc

(Kölcsönözhető az Intervideo boltjaiban.)

Mostantól
a hírlapkézbesítőknél
is előfizethető!!!

video

magazin

MEGRENDELŐLAP

Megrendelem a Video Magazin havilapot ... példányban és kérem az alábbi címre kézbesíteni:

Egyéni megrendelő neve: .....
címe: .....

Közületi megrendelő neve: .....
címe: .....

Az előfizetés díja: fél évre 294 forint,
egy évre 588 forint.

aláírás

Kérjük a megrendelőlapot a következő címre adják fel: Hírlap és Lapellátási Iroda, 1900.

Speciálisan
kialakított
márkaszerveinkben

**JVC, Siemens,
Grundig, Sony, Fisher**

és még sok más típusú
szórakoztató elektronikai
termékek javítását
vállaljuk.

**Hangátalakítás,
áthangolás**

a legkorszerűbb
technológiával.

Bp. X., Pongrác u. 9.
Tel.: 575-634

ELSZÖV
ELEKTROMOS SZÖVETKEZET
Budapest

Bp. VII., Majakovszkij u. 19.
Tel.: 225-252

Műholdas stúdió-összeköttetés

Szerkesztette: Márczi Imre

hidálni. Ahhoz, hogy a jel egy másik, távoli stúdióba is eljusson, filmre vagy – később – képmagnóra kellett venni az eseményt és postázni kellett az anyagot. A nemzetközi műsorcsere megszervezése ezen valamit változtatott, de tetszés szerinti anyagot tetszés szerinti helyre eljuttatni ma sem magától értetődő dolog.

Nem hiába beszélnek manapság globális kommu-

nikációról és ezen belül globális tévéről, sőt globális videózásról. A japán Toshiba ábránkon látható parabolo-identennája és a hozzá tartozó néhány egység lehetővé teszi, hogy bárhol igen rövid idő alatt fel lehessen állítani, betájolják egy műhold irányába, és a helyszínen felvett videóanyag a műhold segítségével a világ bármely pontján vehető legyen még akkor is, ha az a megcélzott műhold vételi körzetén kívül van.

Kiépültek ugyanis azok a láncok, amelyek földi állomások közbeiktatása révén egyik műholdról a másikra tudnak jeleket eljuttatni, így valóban igaz az, hogy bárholon bárhova lehet élőben videóképet eljuttatni. Mindez kifogástalan, stúdióminőségben történik és nagy megbízhatósággal, hiszen ez profi technika a javából. No és persze az egész műholdas rendszer alapvetően katonai célok érdekében fejlődött odáig, hogy most már békés célokra is használni lehet.

A televíziózás óskorában minden helyszíni közvetítés egy-egy hőstettel ért fel – ha sikerült egyáltalán a jelet eljuttatni a stúdióba és az olyan minőségű volt, hogy használni lehetett. Néha napokkal előbb ki kellett vonulni a helyszínre, és számos ember megfeszített munkája eredményeként jöhetett a várva várt helyszíni kapcsolat. Mindez persze csak a stúdiótól olyan távolságon belül volt lehetséges, amelyet mikrolánccal át tudtak

Videószalagok gyorsn

A videótechnika terjedésével egyre nagyobb az igény a videószalagok másolása iránt. Eddig a másolás ipari méretekben csaknem úgy történt, mint amatőr viszonyok között: egy lejátszó képmagnóhoz hozzákapcsolták több felvevő képmagnót, majd normál sebességgel elkészítették a másolatokat.

A felvevőgépek általában a kereskedelemben kapható kommersz képmagnók közül kerültek ki, amelyek némi átalakítás után (a felvételi szint automatikájának kikapcsolása, a vezetékes távvezérlés kialakítása stb.) alkalmasak átlagos minőségű felvételek készítésére. Igaz, a legtöbb ilyen gépben ott van az RF-egység is, amely ilyen esetben csak a helyet foglalja és a költségeket növeli, mert a kereskedelem nincs tekintettel arra, hogy valaki másolóblokk céljára vásárolja a készüléket. A gyártók pedig a nagy tömegben gyártott kommersz gépektől eltérő, az említett átalakításokkal (egyszerűsítésekkel) módosított készülékeket csak külön felár ellenében szállítanak, tehát egyszerűbb megvenni a kommersz gépeket. Ez azzal az előnnyel is jár, hogy meghibásodás esetén a készülékek könnyen javíthatók vagy cserélhetők. Van azonban hátrány is bőven. Ezek közt legjelentősebb a megbízhatatlan működés, az alacsony technikai színvonal. Egy másolatokat gyártó és forgalmazó cég nem engedheti meg magának azt a luxust, hogy hibás felvételek kerüljenek ki a műhelyből, mert nem él meg a piacon. Ezért a legmegbízhatóbb típusok közül kell választania a másolóműhely felszerelésékor. Ezenfelül minden kikerülő másolatot három ponton ellenőrizni szoktak a kép és hang minősége szempontjából. Ez igen fáradtságos, és nagy apparátust igényel.

A másik probléma a minőség. Lehet a mesterszalag bármilyen jó minőségű (általában az: lejátszógépek legalább U-matic gépet, de néha 1 colos készüléket használnak), a másolat képmínőségét döntő mértékben a felvevőgépek minősége határozza meg. Nem közömbös az alkalmazott kazetta minősége sem, de most inkább a gépre fordítsuk figyelmünket.

A kommersz asztali gépek felvételi képmínősége a legtöbb esetben jócskán hagy maga-

után kívánivalót. Úgy is lehet mondani, hogy nem használják ki teljes mértékben azt az átviteli csatornát, amely az egyébként szerény VHS képrögzítési rendszerben biztosított. Példa erre a képlemez, amely a gyárilag sokszorosított felvételek és a lézertechnika jövőiből kiváló lejátszási képmínőségre képes.

A felsorolt nehézségek miatt jó ideje keresik a hangtechnika-ban bevált sokszorosítási elj-

rás megfelelőjét a videótechnikában. A sokszorosítási technikája szoros összefüggésben van a szükséges példányszámmal. A VHS-formátumban forgalmazott videoanyagoknál az újdonságként megjelenő műsorok maximum ötezer példányban adhatók el – legalábbis a videózás jelenlegi elterjedtsége mellett. (Természetesen nyugati példáról van szó, mert a szóban forgó újszerű másolási eljárások is ott fejlődtek ki.) Ezt a példányszámot a hagyományos, egyszerű sebességű másolás útján előállítani már elég veszélyes, egyszerű automatizálható, így igen sok ember munkája szükséges egy komplett, ellenőrzött, felcímkézett és besomagolt műsoros kazetta előállításához. Az sem segít, hogy bizonyos gépeknek kétszeresére lehet növelni a másolási sebességet. Ezzel aztán ki is merültek a hagyományos másolórendszerek „fejlesztési” lehetőségei.

Két új eljárás is létezik, amely elvileg korlátlan sebességű másolást tesz lehetővé, ugyanis nem a hagyományos lejátszófelvételt úgy vizsgál át a videofelvételek az egyik szalagról a másikra, hanem ún. kontaktjárásal. Ennek az a lényege, hogy a felvételt tartalmazó mestersza-

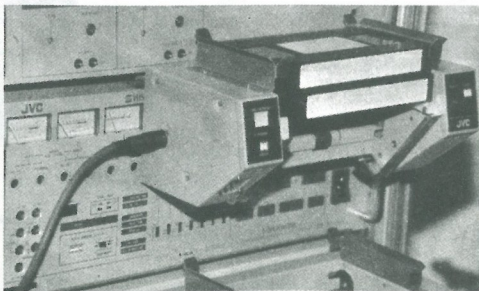
lagot és az üres szalagot egymásra fektetik és a mesterszalag mágnesezettsége mintegy átnyomódik az üres szalagra.

Ez így roppant egyszerűen hangzik, azonban az eljárás megvalósításában egy sor nehézséget kellett leküzdeni. A mesterszalagon a tükörképné megfelelően kell rögzíteni a mágnesezettséget. Vagyis kell egy olyan speciális képmagnó, amely a normális felvételtől tükörképfelvételet készíti egy másik

tást, amely ezáltal biztosítja a kópian azt a felmágneseződést, ami a kifogástalan, zajmentes visszajátszáshoz szükséges.

A 200 cersted mágneses térerőjű (ez kb háromszorosa a normál szalag térerőjének), bármi-ferrit hordozójú szalag a Sony gépén 3,6 m/s sebességgel fut át, ami a normál VHS 2,3 cm/s sebességéhez képest mintegy 150-szeres gyorsaság. Ennek a sebességnek csak az ésszerűség gyors határát: a nagysebességre gyorstítás és megállás nem célszerű, mert erősen igénybe veszi a mesterszalagot.

A másolatok egyenként készülnek és minden darab elkészülte után vissza kell csévelni a mesterszalagot. A másolatokhoz nem kazettába fűzött szalagot használnak, hanem több ezer méteres tekerceket, amelyeket utólag darabokra és fűzők kazettába; így biztosítható az optimális szalagfelhasználás is, mert csak annyi szalag kerül a kazettába, amennyi a műsor hossza. Az ide-oda csévelést is figyelembe véve, az Anhisteresis-eljárás tényleges másolási sebessége Betamax-rendszer-

szalagra. Ez a szalag sem közönséges, mivel egyszerűen különleges mechanikai követelményeknek kell megfelelnie; nem lehet rajta szalaghiba, és mágneses rétege nagy szemcséformás, nagy koerctív erejű kell hogy legyen.

A Sony által 1981-ben bemutatott eljárás, amely az Anhisteresis nevet viseli, ún. metallpigment szalagot használ. Az eljárás lényege az, hogy a kontaktusba hozott szalagoknál az érintkezési ponton az előmágnesezéshez használatos nagyfrekvenciás térségi segítségével növelik meg az átmágnesező ha-

nál 88-szoros, VHS-rendszer esetén hatvanszoros.

A másik kontaktív gyorsolási eljárás a DuPont és a Bell & Howell, valamint az Otari vállalat nevéhez fűződik. Az utóbbi egy speciális, végtelenített kazettát fejlesztett ki, amely a mesterszalag visszacsévelését feleslegessé teszi és ezzel egyszerűen teremt időt takarít meg, másrészt kiméli a mesterszalagot, mivel az folyamatos sebességgel futtatható, emberi kéz érintése nélkül. Ennek igen nagy a jelentősége, mivel a lisztaság a másolatok hibátlansága végett döntő fontosságú: a két szalag

másolása

Monitorfal

közé kerülő legkisebb szennyeződés, perszem is dropoutot okoz. Ha az eljárás teljesen automatizálható, nem kell az emberi jelenlét, és ezzel optimális körülményeket lehet teremteni a tisztaság szempontjából. A Dupont-Bell & Howell-Otari-eljárás neve TMD, ami a Thermo-Magnetic Dubbing rövidítése. Itt úgy segítik a mágneseződés átvitelét, hogy egy infralézer segítségével Curie-pont fölé melegítik a kópiaszalagot azon

pacitását pótolja, az Otari printer több mint 250 gép helyett dolgozik.

Mindkét eljárás előnye, hogy rendszerfüggetlen; azaz bármilyen formátumú rögzített anyag kopírozására alkalmas – amennyiben rendelkezésre áll a tükörszalag, illetve az ennek elkészítésére szolgáló speciális gép. Ez a legfőbb pontja az új eljárásnak, ugyanis a tükörfordító berendezés 770 ezer márkába kerül.

a ponton, ahol a mesterszalaggal érintkezik és a lehűlésig egymáson fekszik a két szalag.

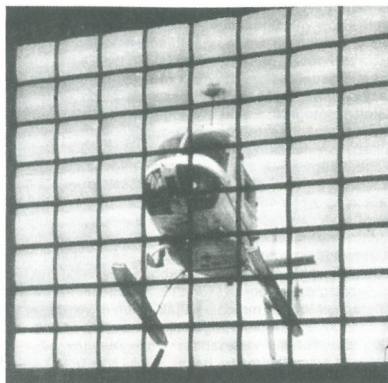
Ez az eljárás csak olyan mágneses rétegű szalagoknál használható, amelyek Curie-pontja nem magasabb, mint kb. 130 °C, mert különben a hordozó műanyag meglágyul. Ilyen pl. a króm-dioxid, amelyet egyébként is kiterjedten használnak videoszalagoknál. A melegítést úgy oldják meg, hogy csak a kópiaszalag melegszik, a mesterszalag nem. A szalagsebesség a normálisnak 190-szerese: 4,3 m/s. Az eljárás során 4900 méter hosszú, nyers króm-dioxid szalagtekercset használnak, amely kb. húsz perc alatt fut át a gépen. Ez 35 db 90 perces másolatot eredményez. Az Otari gép típusa T-7001.

Az Otari szakemberei szerint egyetlen mesterszalagról akár tízezer kópiát lehet készíteni. A TMD-eljárással készített másolatok minősége megfelel a hagyományos másolással készítettének. A BASF mérései szerint a Sony-eljárással valamivel rosszabb eredmény adódik: ezek a másolatok zajosabbak. A TMD-eljárás ezenkívül termelékenyebb. Míg a Sony kb. 80 hagyományos másológép ka-

A hagyományos eljárás nagy előnye a gyorsmásolással szemben: nem valószínű, hogy egyszerre romlik el sok másológép, és mivel ezek egymástól függetlenek, a másolás folytatható. Ezzel szemben a kontaktmásoló meghibásodásakor megáll az egész üzem. A kommersz gépek karbantartása viszont általában több időt és költséget igényel, mint a gyorsmásológé. Európa

ban annyira széttagolt a videopiac, hogy alig éri meg egy ilyen üzem felállítása. Így bár műszakilag nincs akadály, S-VHS gyorsmásoló nem üzemel, mert a meglévő viszonylag csekély igényt a hagyományos másolással is gazdaságosan ki lehet elégíteni.

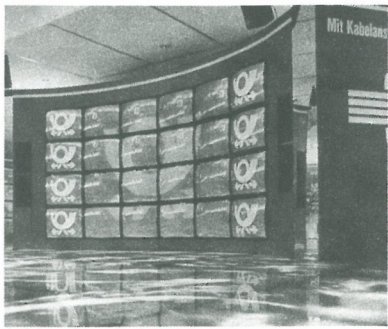
Úgy tűnik, hogy a műsoros videokazetták iránti nagyobb igény, valamint a képmínőség szemben támasztott növekvő követelmények – a gyorsmásolás keresztül is – abba az irányba hatnak, hogy a videorendszerek régóta óhajtott egységessége megszülessék.

Úgy látszik, hogy a monitor még mindig versenyképes a projektorral. Például olyankor, amikor nincs elég hely vagy nagyon nagy fényerősséget kell biztosítani, így pl. kiállításokon.

A mellékelt ábrán látható 64 monitor segítségével kb. 7 x 5 m-es videoképet lehet előállítani, feltéve, hogy rendelkezésünkre áll az a speciális berendezés, amely „feltrancsirozza” a videoképet az egyes monitorok számára. Ez egyébként sokféle osztásos videotrúkkre is képes, mivel külön kezeli az egyes monitorokat. Nem kötelező minden sorba és oszlopba ugyanannyi monitort tenni – ezzel bizonyos mértékben variálható a képméretet, ki lehet emelni a képfelület középső részét stb. A sík felülettől is el lehet térni; a mellékelt ábra szerinti homorú felrakás sajátos hangsúlyt ad az előtte levő színpadszerű térnek.

Az ilyen és hasonló monitorfalak működtetését az NSZK-beli Medien System Service megrendelésre vállalja. Az ismertetett nem szól arról, hogy mi történik akkor, ha valamelyik monitor meghibásodik – amire a nagy megbízhatóság mellett is reális esély van. Mindenesetre az sem kis dolog, hogy az egyes képsülékek szín-, fényerő- és kontrasztgyűftfutását biztosítják.

Filmvágóasztal filmátíró kamerában

Az ez évi, Montreaux-ban rendezett nyári tévés, illetve videó kiállításán – mint mindig – jó néhány újdonságot láthatott a látogató. Ezek egyike az a filmvágóasztallal egybeépített videokamera, melynek segítségével a film és videó eddig sem laza kapcsolata még szorosabbra fonódik.

A nyugatnémet Steenbeck vállalat filmvágóasztalait az egész világon használják. Mint tudjuk, a filmtorgatások során felvett és utána előhívott, majd pozitívrá másolt első felvételek – az ún. muszterek – válogatása után az arra alkalmasnak ítéltékből a vágóasztalon állítják össze a végleges filmanyagot. Ugyancsak itt kerül alá a hang, amely jelen esetben perforált 16 mm-es mágnesszalagon van. Az összevágott anyagból készíti a labor a dub-negatívot. A laborban végzik a fényhang kép alá kopírozását is, a fényhangátírás soklépcsős, bonyolult és minden esetben telepített berendezésekhez kötődik, ami azt jelenti, hogy a forgatás helye és a filmgyár, illetve labor közt állandó futárkapcsolatnak kell lennie. Ez is egyik oka annak, hogy a filmgyártás mind a mai napig olyan nagy apparátussal dolgozik. Bizonyos esetekben azonban sokat lehet ezen egyszerűsíteni a videotechnika alkalmazásával.

A videotechnika óriási előnye, hogy szolgáltatásaiban mindazt tudja, amit a filmes berendezések, ráadásul hozdozhat. Hátránya viszont, hogy a képmínőség sokkal rosszabb, mint a film esetében. Ezért a filmeket ma is filmszalagra készítik, és ezek tényleges minőségi ellenőrzése csak a vetítőben történhet. (Talán a HDTV változatát majd ezen?) Ennek ellenére a videó bevonása a filmgyártásba több helyen igen sok munkát, illetve költséget takaríthat meg.

Nem említve az olyan alkalmazásokat, mint a szereplők és helyszínek váltogatása, be-

állítások, próbafelvételek, a videó lehető teszi a napi forgatási munka kiértékelését, a muszterek bizonyos előzetes válogatását abban az esetben, ha egy videokamera is vette a jeleneteket. Ezen túlmenően azonban nagyon egyszerűsítheti az utószinkront. Ez hagyományosan úgy készül, hogy a filmet a dialógista alapján feladabolják és egy végtelenített szalagot készítenek minden darabból. Ezt folyamatosan vetítik, és egészen addig próbálgatják, illetve veszik az utószinkronhangot, amíg meg

nyitóval is elvégezheti. Ez a kialakítás az akusztikus környezet esetleg szükséges módosításában is nagyobb szabadságot enged.

A vágás a videó segítségével bizonyos mértékben elszakadhat a vágóasztaltól. Bár a tényleges vágás ott történik, mód van arra, hogy a vágó, az asszisztens, a dramaturg, az operatőr vagy maga a rendező is hazavigye a muszterok vagy a kész utószinkron videóátíratát, és otthon dönthet a végleges változatról. Ez óriási javíthat

azaz a még külön szalagon levő hang egyidejű, szinkronlejátszására is képes. Erre azért van szükség, hogy a képet a hanggal együtt lehessen vágni. Az ST 201 V típusjelű vágóasztalnak az a különlegessége, hogy optikailag hozzá van építve egy videokamera (az ábra szerint egy Panasonic V 3 típusú), így a musztert – megtekintésével egy időben – át lehet írni videóra. A kamera optimális beállítását egy Sony monitor szolgálja. Az alatta levő, kijelzővel is felszerelt egység a vágóasztalon magán is

nem születik egy használható változat. Akkor befűzik a következő szalagot és az egész előlről kezdődik. Értelemszerűen azt jelenti ez, hogy az utószinkron-stúdióval egybeépítve kell lennie egy vetítőnek, attól akusztikusan tökéletesen elszigetelve. A videó mindent feleslegessé teszi: a musztert át lehet írni videóra, a kép egy monitoron beadható, nem kell vetítő, vetítógép, sleifni, gépész, mivel az oda-vissza játszást a hangtechnikus távirá-

a film minőségén és tehermentesíti a filmgyári vágóasztalokat.

A Steenbeck cég vágóasztalai profi célokra készülnek; amatőr vagy félprofiz használát nem is nagyon létezik a filmgyártásnak ezen a szintjén, mivel drága, precíz finommechanikával bőségesen felszerelt szerkezetekről van szó. A mellékelt ábrán látható típus 35 és 16 mm-es filmek vágására is alkalmas. Lehet kétszalagos üzemben is használni,

megtalálható, és arra szolgál, hogy kockára, illetve félképre pontosan azonosítani lehessen a képanyag bármely pontját. A berendezést egy képmagnó egészíti ki, amely rögzíti a kamera jelét. Az így készült videóátíratok minősége természetesen nem éri el a flying-spot rendszerű átirásokét, de az említett filmgyártási célokra tökéletesen megfelel.

Panasonic still video

A videotechnika a fényképezés hagyományos területét is kikezdte. Meg kell tanulnunk egy új fogalmat: still video. Hogy is mondjuk magyarul? Videóállókép, videofénykép, elektronikus fotó?

A Sony már évekkal ezelőtt forgalomba hozott egy olyan „fényképezőgépet”, amely a felvételt nem filmre készítette, hanem elektronikus átalakítás után egy mágneses lemezen tárolta. Az eljárás előnye nyilvánvalóak: nem szükséges a laborálás, a kép azonnal visszánézhető. Legfőbb hátránya pedig az, hogy különleges „lejtáskó” készülék, valamint monitor szükséges a felvétel megnézéséhez. A Sony készüléke nem volt híres a képminőségéről, valójában semmilyen konkurenciát nem jelentett a fotózás számára. A Panasonic itt újabb lépést tett előre az itt bemutatott készülékével. A felvétel vízszintes felbontása jobb négyzázad sornál, de az ötszázat is elérheti, ha egy videokamera minőségi képét vezetjük a külső video bemeneti csatlakozóra, mert ilyenl is fel van szerelve a készülék. Három egységből áll: az AG-ES10 video floppy kamerához tartozik egy AG-ES100 típusú lejtáskó (video

floppy player), valamint egy videoprinter is, ami az AG-EP70 névre hallgat. Ez utóbbi segítségével lehet kinyomtatni az elkészített felvételeket. Több mint kétféle különböző szintönussal dolgozik, 128 gradációs lépcsőben. Egy nyomtatás elkészítése 80 másodpercet vesz igénybe. A printernek a BNC-bemenet mellett S-VHS csatlakozója is van, ezáltal egyéb videoforrások – tévé, képmagnó, képlemezjátszó és videokamera – képe is kinyomtatható.

Maga a kamera egy kétállású objektívvel van ellátva: a normál helyzetből egy mozdu-

lattal teleállásba váltható. Az optikai képet a felveztetés képérzékelő elektronikus jelekké alakítja, és ezeket egy mágneslemezen tárolják. A kamerában van egy vaku is.

A visszánézést a videolejtáskó biztosítja, amely a kívánt felvételt jeleit visszaolvasva videojelekké alakítja. Forgógombos kereső segít a kívánt felvételt megkeresésében a floppylemezben. Egymás utáni folyamatos lejtáskókor egytől nyolc másodpercig állítható az az idő, amíg egy képet mutat a készülék. Mindez távvezérlő segítségével is irányítható.

A Panasonic egy video (floppy recorder) player egységét is forgalmaz, amely nevéből kikövetkeztethetően állóképek másolására szolgál – hiszen ez itt is olyan természetes követelmény, mint a hagyományos fotózás terén. Az AG-800 nevű készülék 2 col átmérőjű lemezt használ; a másolatok felbontása kb. 350 sornyi.

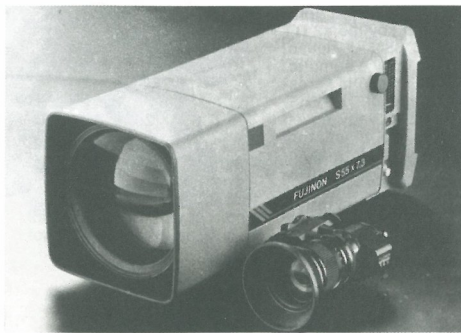
Az emberben felmerül a kérdés, hogy vajon helyettesíthető-e valaha is az elektronikus fényképezés a hagyományos, laboráláson alapuló fotózást? Egyelőre ez a veszély nem fenyeget, mert az elektronikus rendszerek felbontása és zaja miatt a képminőség a közepes amatőr szintet nem haladja meg. A várható tökéletesedés után azonban aligha remélhető, hogy ne kapna jelentős szerepet – főleg az amatőr és riportfotózás terén, ahol a képminőség tekintetében meg lehet akadni és a felvételek gyors feldolgozása (elektronikus feldolgozása) rendkívül előny – nem is szóva arról, hogy az ilyen állóképekkel mindazt meg lehet csinálni, amit az elektronikus képek manipulálása terén már eddig is elértek.

Fujinon szuperzoom

Ez az ábra magáért beszél, mégis érdemes néhány megjegyzést fűzni hozzá.

Mindkét objektív precíziós, professzionális kivitelű. Igaz, a kicsi csak 14-szeres átfogású, szemben a nagyobbik 55-szörös variótartományal – amit mellelseg egy beépített kétszerezővel a duplájára lehet növelni. Ha egy pillantást vetünk a belsejébe, azonnal láthatjuk, hogy egy bonyolult elektrooptikai szerkezettel állunk szemben. Mintegy 15 kg a súlya és ez is oka annak, hogy nem túl gyakran használják. Igazában csak olyan speciális helyzetekben érdemes felszerelni, mint amilyen a sportversenyekről, nagy terekről történő felvétel. Ezért – és persze nem csekély ára miatt – inkább bérelni célszerű ezekre az alkalmakra. Egy-egy kölcsönző általában egy cég gyártmányait kínálja.

A Videor Technical az NSZK-ban a Fuji objektívjeit kínálja az extrém nagyfotózógőtól kezdve a makrónt át a képen látható szuperzoomig – csöves és CCD-s kamerákhoz egyaránt. Természetesen nemcsak a normál tévés vagy videós produkciókhoz használható, hanem a sokféle ipari, szakmai videofelvételekhez is, amikor különleges követelményeket kell kielégíteni.

TESZT

A mérések a Magyar Elektrotechnikai Ellenőrző Intézet laboratóriumában készültek. A tesztet összeállította és az értékeléseket készítette Géczy Géza.

Dinamikus nyitány

Három kamkorder hazai tesztje

Ismertetőinkben, tesztjeinkben nemegyszer hivatkozunk korábbi cikkeinkre, esetenként a jobb érthetőség, az áttekinthetőség vagy a műszaki fejlődés összehasonlíthatóság okán. Még jobb érzéssel tesszük azonban, ha mindezt olyan aktuálissal tehetjük, mint most, amikor egyszerre három, a hazai üzletkegben is megvásárolható kamkorder mutatunk be. Ilyen bemutatót alig több mint egy éve, 1988 júniusában tettünk, igaz, akkor még csak az NSZK kínálata alapján.

Az első fecskéket az idei liberalizált nyár hozta meg: a **SABA VM 6940** és a **MINOLTA C50E** a nyár elején érkezett, majd ezt követte az **ITT NOKIA VMC 3888AF** típusa. Nem tudjuk, hogy e bemutatkozásnál mi motiválta kereskedőink döntését, a VHS-rendszer, az ár vagy egyéb megfontolás, de mindhárom készülék VHS-C formátummal működik. Az e technikában jártasak előtt ismert az a rendszerharc, mely a VHS-C és a Video-8 között folyik a gyártók között, s mely valójában az állandó fejlesztésnek és mind kedvezőbb ár-teljesítmény viszonyoknak is ösztönzője.

E teszt kapcsán nem kívánunk értékelést vagy összehasonlítást végezni, bár tud-

juk, hogy leszámítva az S-VHS-t, a nagy nyugati tesztek első csoportját a Video-8-asok alkotják, igaz, nem egészen olyan árral, mint a most debütálók. Viszszatérve az előző gondolat-hoz, úgy gondoljuk, hogy a választásban közrejátszott a VHS-rendszer. A Saba és a Minolta kamkorderhez ugyanis hozzátartozik egy

adapter, melybe behelyezve a kisebb formátumú VHS-C kazettát, az közvetlenül lejátszható a normál VHS kazettát fogadó készüléken is anélkül, hogy a műsört át kellene másolni.

Ez vitathatatlan előny, bár valószínűtlen, hogy VHS-C kazettán lehetne tárolni a felvételeket a végleges anyag elkészítéséhez szükséges vágások és nem kevésbé a magas alapanyagár miatt, nem is szólva a 30 perces műsoridőről. Egységnyi

műsoridő jelenleg tízszer annyiba kerül VHS-C formátumban, mint VHS-ben. Ezt a különbséget még az sem ellensúlyozza, hogy egyes kamkorder típusok long-play (hosszú játszás, vagyis kétszeres felvételi idő) üzemmóddal rendelkeznek, mert – mint látni lehet – ez a minőség romlásához vezet. Napjainkban egy TDK VHS-C kazetta 30 perces játékidőjével 1250 Ft, míg egy 4 órás TDK VHS kazettát 700–800 Ft-ért meg lehet kapni.

Mint írtuk, tesztünkben három készülék szerepel, valójában (pl. a Saba esetében)

mégis többről van szó. Ma-napság is kevés az olyan gyártó, amelyik csústechnológia gyártására képes, ezen kívül a darabszámok sem túl magasak, a többi cégnek pedig nem éri meg a készülékfajta gyártani. A forgalomba hozott darabszámok egyre nőnek, s ez a készülékek árán is meglát-szik. A Sabát pl. a 85 ezer Ft-os hazai árával, az NSZK-beli 2400 márkához képest – kiskereskedelmi áron átszámolva – sem tartjuk rossz vé-telnek. Annak érdekében, hogy ez a hobbi – mert más-ról nem beszélhetünk – egy-er vonzóbb legyen, a gyártó-k olyan kiegészítő tartozékok-kal látják el a készülékeket, hogy azok a legteljesebb komfortot nyújtsák.

A kamkorderek tulajdon-képpen egy kamerát, egy opti-kán keresztül felvevő és au-diovizuális (AV) kimenettel rendelkező lejtásmagnót egyesítenek magukban. Fel-vételkor és lejtásmagnó a képet egy kis fekete-fehér monitoron keresztül lehet el-lenőrizni.

Kiegészítő tartozékaik kö-zött szinte követelmény a kamkorder és tartozékai szá-mára a kézitáska, mely védi az értékes szerkezetet.

A tápegység, melyről közvet-lenül is üzemeltethető a fel-vevő-lejtásmó, és ez biztosít-ja az akkumulátorok töltését is. A kazettaadapter és a nagyfrekvenciás konverter is tartozék, mely utóbbi lehető-vé teszi, hogy az AV-csatla-közön megjelenő jelet – ha-sonlóan a videomagnóhoz – a 32–40 csatornán közötti fekvenciára transzportálva, közvetlenül a tv-képernyőn antennabemenetén kereszt-ül láthatóvá tegyék. Természetesen a komplett szerzhett akkumulátor, átjátszókábel, váltszárj és egyéb kiegészítő kellékek is tartozhatnak, mint pl. a Minolta esetében különböző optikák, igaz, ez utóbbiak nincsenek benne az árban.

A résztvevők bemutatását a Saba VM 6940-nel kezdjük, mely azonos a VHS-C-rend-szer kitalálója, a JVC vadonat-új GR-A30-as típusával, és rokonságot mutat az ITT Nokia VMC 3639-cel, a Gra-etz TMC 93-mal, a Nordmen-de RP 300-zal és a Telefun-ken A 895 P-vel is. Maga a készülék rendkívül egyszerű, szinte egyedülálló kon-cepciójú, minden funkciója automatikus üzemből, s ez nemcsak a megvilágításra és a fehéregyensúlyra vonatkozik, hanem az automa-tikus távolságbeállításra (fó-kuszálásra) is, mely a kész-ülék gyújtótávolságát a makróállástól a telebeállítás-ig folyamatosan szabályoz-

za. A teljesen kezdők is könnyedén „megbirkózhata-nak” vele, valójában azon-ban a gyakorlati próbák so-rán derül ki, hogy ez milyen buktatókat rejt magában. A készülék bemutatását most is szolgáltatásai alap-ján tesszük meg, s ha bőbe-szédübbek leszünk, az csu-pán azért lesz, hogy akiknek az a technika új, azokhoz is közelebb kerüljön.

A kamkorder, vagy más néven – ahogy azt a készülék oldalán olvashatjuk – Video Movie egy kamera és egy le-játszó videomagnó egybe-építve, mely alkalmas az opti-kán keresztül felvett anyag lejátszására is. VHS-C-rend-szerben EC-30-as jelzésű ka-zetták használatosak, mely-eknek műsorideje jelzé-sükkel azonosan, normál se-bességnél – és a Saba csak erre képes – 30 perc.

A szalagszélesség a VHS-rendszerek megfelelően 1/2 colos, s bár a kazettamé-ret sokkal kisebb, mint a nor-mál VHS-kazettáé, mégis mód van a felvett műsora-nyag lejátszására az asztali készülékben oly módon, hogy a VHS-C-kazettát egy adapter segítségével helye-lyezzük a videomagnónkba. Az adapter méretei azono-sak egy kazetta méreteivel, általában egy 1,5 V-os elem-mel működik, mely a behe-lyezett VHS-C-kazettából ki-húzza és megfeszíti a szala-got, és éppen olyan formát vesz fel, mintha hagyomá-nyos VHS-kazetta lenne. Ez az egység szabványosított, mindhárom magnónál cse-reszabatos volt. Ugyanúgy csereszabatosak voltak az akkumulátorok is.

A Saba három típust ajánl: 0,5, 1, és 1,4 A4-es kivitelűt, melyek egy feltöltés után 25, 60, illetve 80 perces üzem-idejűek. Töltésük gyors, 50–80 perc között üzemké-szek. A töltő egységként táp-egységül is szolgál, belső-éri felvételéknél – magnóként történő használatnál – erről célszerű üzemeltetni a kam-kordert.

Felvételkor a felvett kép-anyagot egy kisméretű, 0,6"-os fekete-fehér monitoron el-lenőrizhetjük (visszajátszók-or is ez az ellenőrző moni-tor), melynek dioptriája a

szemükhöz állítható. A Sa-ba VM 6940 keresője merev, egybe van építve a házzal. Állványról történő videózás esetében néha kényelmetlen testhelyzetet igényel.

A optika alatt egy CCD felirat látható, alatta apró betűkkel a szóösszetétel: Charge Coupled Device, azaz töltéscsatoláson alapuló eszköz. Ez a tulajdonké-peni képrészekelő, mely fel-vezető alaprész. A lencserend-szeren keresztül optikai úton érkező kép ennek elemi ré-szekből – úgy is fel foghatjuk, hogy rendezett alakzatban elhelyezkedő cellákból – álló felületére képződik le, ahol a fényinformáció elektromos töltéssé alakul. Első fázisban ezek a cellák feltöltődnek, majd az elektronika kiolvasásának rendszerében fe-szültségintésként tárolt in-formációikat adják tovább. Számos előnyük, hogy (nem kell eltérítő és fókuszáló rendszer, ami a csöves elektronikában elkerülhetel-en, kisebb az energiaigény) lényegesen jobb a képtörzi-tás (gyakorlatilag nincs, ille-ve az optikától függ), gyors mozgások esetében élesebb a kép, ugyanis gyorsabb ex-ponációs idő lehetséges.

Bontásukat a képelemek száma határozza meg, amit pixelnak nevezünk. A Saba képfelbontója 390 000 pixelt tartalmaz. Maga a leképező lencserendszer zoomja 6:1-es, automatikusan állítja az élességet, felvételt közben a zoom-motor könnyen kezel-hető. Az élesre állítás automa-tikus, vagyis az élesség mindig a központi mezőnek megfelelően áll be, mindez-ül együtt lehetőség van egy fix pont, pl. egy alak távolsá-gának megfelelően rögzíteni az élességet, így kamera-mozgások ez a sík marad optimális. Ezen kívül a zár-sebesség is változtatható, ez normál állapotban 1/50 mp, gyors mozgás esetén fixen 1/1000-es idő is beállítható.

A képek egységként dátu-mozhatók. Kiiratható a felvé-telkészítés időpontja (év, hó, nap, óra, perc), valamint – pl. gyermekfelvételéknél –, hogy a személy hány éves és hónapos. A beírt időt egységként nem felejtí el, mert a memóriát egy külön ▶

rekesben lévő lítiumelem látna el energiával. A kijelző megjeleníti, hogy mennyi idő van még a kazetából. Ezt elég nagyvonalúan csinálja: 20-25 percig 5 percnként, majd percnként ad jelzést, végül villog. Jelzi továbbá a $\frac{1}{1000}$ -es időállást, a fix fókusz és a merülőben lévő akkuállapotot.

A felvételek hangját egy, a kamerára épített, irányított mikrofon veszi, de lehetőség van külső mikrofon alkalmazására is.

Magáról a lejátszórészről külön nem kívánunk bővebben szólni, van képkimérvéti lehetősége és háromszoros gyors képerkesése mindkét irányban.

A kamkorder könnyű, mindössze 1,16 kg, és kazettával, akkival is 1,5 kg alatt marad. Fogása kellemes, stabil, kezelése egyszerű. Ebből az egyszerűségből következik bizonyos korlátok, melyeket a korábbiakban már jelezünk. Ilyen pl. világosabb tárgyak, felületek elszíneződése az átlagfényességétől, mely sokszor ellenfény-szituációban túlságosan nagy követelményeket támaszt az automatikával szemben. Ezt tapasztaltuk szabadtéri felvételeknél is. Egy kontrasztúds környezet-

ben a vakítóan fehér tárgy részletei eltűntek, kisárgultak, és csak „rázoomolva” nyerte vissza élességét. Szobában történő videózásnál viszont az izzólámpák lettek életlenek, mivel a fókusz állítása sem kézzel, sem egyéb módon nem lehetséges. Az egyetlen lehetőség – és ez az ilyen konstrukciójú készülékekre vonatkozik – a korrekt távolság közvetett beállítása.

A jól kivilágított helyiségben keresni kell egy olyan síkszerű és rajzolatában élességállásra alkalmas tárgyat, mely közel azonos távolságú fényforrások kompozíciókkal, és e helyzetben rögzítve a „Focus Lock” gombbal, most már elvégezhető – a kívánt fényviszonyok mellett – a felvétel. E hiba egyébként külföldi irodalomban Smear-effektus néven ismert, és az előbbieknél alapján úgy jelentkezik, hogy pontszerű fényforrások egész képfelületre kiterjedő függőleges sávokat produkálnak. Fehér gyertyáknál készített képek – rossz esetben fehér rács mögött – el is tűnhetnek, de ugyanígy járhatnak fényfűzerekkel vagy karácsonyi felvételeknél. Magát a jelenségét és az or-

vosságot azért is részleteztük ily hosszan, mert bizony a Saba érzékeny volt a Smear-effektusra.

Monoszkópránál készített felvételek alapján a sorbontás 230 sor körül volt, s ez megfelel a specifikációban leírtaknak is. A VHS-C kazettáról közvetlenül visszajátszva a képet, ez még elfogadható minőségű volt, azonban az első másolat látán hiányérzetünk támadt. A finomabb rajzolatú részek elmosódtak, a haj fűrtjeiből tincsek lettek, s az arc vonalai is retusált hatást keltettek.

A színhűséget megfelelőnek tartottuk, bár pirosban határozottan szegényebb lett a kép. A frissen glancolt piros Lada kezdte megközelelni az érett megy színét. Megfelelőnek tartottuk a készülék hangátvitelét (75 Hz–10,5 kHz), és nyárogás tekintetében is átlagnál megfelelő értéket produkált a mechanika. Külön vizsgáltuk zoomműködés közben a zajt, mely 1–2 dB-lel emelte csak meg az üzemi zajszintet, használat nem zavarja a felvételeit.

Következő vizsgázónk a Minolta C-50E kamkorderre, mely a Sabához képest komoly többszolgáltatásokkal is rendelkezik, ugyanakkor autofókusz-rendszerben rokonságot is mutat. Úgy érezzük, hogy a Minolta gu-

mloptikája meggyőzőbb, kritikus beállításokban biztosabban hozza a gyújtótávolságot, ellenfény-szituációkban jobban megállja a helyét. Nem állítjuk, hogy teljesen felhőtlen a helyzet, egyes esetekben jobb lett volna a gyújtótávolságot kézzel beállítani, azonban a speciális objektív ezt nem teszi lehetővé.

Van azonban a készüléknek egy olyan egyedülálló szolgáltatása, mely eddig csak a luxusosztálybeli, közel tízezer márkába kerülő készülékekre volt jellemző, s ez a cserélhető optika. A fotósok számára már régen természetes mozdulat, hogy benyúlunk a táskába, és optikai előtétek segítségével variálnak a motívumnak megfelelően. A videózásnál vagy a tárgy tűnt el a távolban, vagy a lencse került túl közel, s a normál zoom-objektív elérte működési határait.

A cserélhető optikával a C-50E gyújtótávolságát 4,5 mm-től 108 mm-ig tudja változtatni, s mindezt nemes egyszerűséggel. A kamkorder ugyanis önállóan képes felismerni, hogy melyik konvertert tettek fel, s az optikát automatikusan helyesen állítja be. Tele előtét nélkül a motorozott zene pozícióba áll, nagy látószögű konvertérről pedig rövid gyújtótávolságra. Mindez úgy éri el, hogy a C-50E elején egy stabil bajonettzár van, melynek peremén három apró stift található és a különböző optikák megfelelő helyein lévő bemélyedések biztosítják az azonosító jelzéseket. A szépséghiba csupán az, hogy a nálunk 118 ezer Ft-ért forgalmazott készüléknek az optikai szett nem közvetlen tartozéka, az NSZK piacon a 3000 DM körüli árhoz még 350-ét kell hozzáadni annak, aki ilyen incenyéséget igényt tart. Kérdéses, hogy irthon beszerezhető lesz-e ez a lencsekészlet.

Számos olyan szolgáltatás is van, mely kényelmesebbé teszi a kameramunkát. Ilyen pl. a változtatható helyzetű kereső, mely 90°-os pozícióállítással lehetővé teszi a nem szemmagasságban vagy állványról készített kényelmesebb felvételkészítést. Rajzolatossága jobb volt, mint a Sabáé. Edit gomb is szerepel a funkciók között, melyel

TESZTEREDMÉNYEK ÉS SZOLGÁLTATÁSOK

	SABA VM 6940	MINOLTA C-50E	ITT NOKIA VMC 3888 AF
Rendszer	VHS-C	VHS-C	VHS-C
Ár	85 000 Ft	118 000 Ft	
KAMERARÉSZ			
Objektív	1:1,4	1:1,6	1:1,4
Gyújtótávolság-tartomány	8,5-51 mm	9-54 mm	9-54 mm
Zoom kivitel	6-szoros, motor	6-szoros, motor	6-szoros, motor és kézi
Makroállítás	van (automatikus)	van	van (kireteszelt állás)
Ellenfény kapcsoló	nincs	nincs	van
Blendeszabályzó	nincs	nincs	nincs
Feder	nincs	van	van (automatikus)
Autófókusz	van	van	van
Zársebesség-állítás (mp)	van, 1/1000	van, 1/1000	1/250, 1/500, 1/1000
Felvétel-visszamérés (mp)	nincs	van (5)	van (2)
Inzert-snitt	nincs	nincs	nincs
MAGNÓRÉSZ			
Maximális felvételi idő Long play (perc)	30	30 (60)	30 (60)
Gyorskeresés	van	van	van
Állókép	van	van	van
Képléptetés	nincs	nincs	nincs
Lassítás	nincs	nincs	nincs
AV bemenet	nincs	nincs	nincs
Mikrofonbemenet	van	van	van
Fejhallgató-kimenet	van	van	van
Méreték (mm)	105 × 142 × 271	125 × 159 × 299	
Teljes tömeg (kg)	1,49	1,7	1,52
MÉRÉSI EREDMÉNYEK			
Jel/zaj viszony (dB)	44	43	45
Sorbontás SP/LP (sor)	230/-	240/205	240/215
Hangrész frekvenciaátvitel SP/LP (Hz)	72-10500/-	180-5500/180-4500	230-10500/230-7000
Akusztikus zaj (súlyozott) normál/zoom (dB)	42/40	41,5/39	39/38
Nyávgóság SP/LP	± 0,25%	± 0,28/ ± 0,35%	± 0,25/ ± m,34%
Minimális megvilágítás (lux)	20	23	20
Átcsévélési idő (EC-30al) (mp)	116/110	108/73	108/75
Akkukapacitás mA	1000	1100	1000

jó minőségű vágások készíthetők, míg a Review/Syne dub segítségével az utolsó 5 másodpercnyi műsort „visszahúzza” a mechanika és ismételve lejátsza a biztos témafolytatáshoz. További inycncség pl. az önkieldő és az „intervallumtimer”, mely a felvételek közé 10, 30 vagy 60 mp-nyi szünetet iktat be. Nagy sebességű zár (1/1000 mp) ezen a készüléken is van. A felvételekre itt is feliratozható a dátum és a pontos idő, és még egy szolgáltatás, melyet nem ajánlhatunk nyugodt szívvel: a Long-play üzem. A C-30-as kazetta műsorideje ugyan 30 percrel kétszeresese nő, de az egyébként 240 sornyi bontás 210 alá esik, a kép zajossá válik, s erős fejillesztési hibák – a függőleges éleknél szálkásodás – jelentkeznek.

Ha a sok jó után a bajokról esett szó, nem hallgathatjuk el csalódásunkat a hangrészben. A magas hangok hiánya miatt (a mélyek sem az igaziak) a hang tisztasága elvész. Az átvitel normál üzemben 180–5,5 kHz körül van, s a felső határ LP-ben 4,5 kHz-re esik. S mindez az elektronika hibája, ami sokkal többre is képes lehetne. Mindezt azért hangsúlyoztuk, nehogy drágább mikrofonokba ölje a többre vágyó tulajdonos a pénzét. A kis Saba mind hangátvitelben, mind nyávgóságban többre volt képes. És még egy apróságnak tűnő dolog, ami kezdetben bosszúságot okozott: kamkordereken a felvételt indítani és megállítani egy hüvelykujjra jól fekvő gomb megnyomásával lehet. A C-50E-nél tolókapcsolót alkalmaztak, ez mozgásánál

óhatatlanul más kézhelyzetet igényel és beremegetéshez, elmozduláshoz vezet. Kár! A készülék súlya egyébként akkumulátorral 1,7 kg.

A lejátszórészsel kapcsolatban most is az állókép és a képeresést említhetjük meg, mely ez esetben is háromszoros sebességgel dolgozik. A készülék képét így az eredeti felvett minőségben láthatjuk az AV-kimenetről vagy a nagyfrekvenciás konverteren keresztül a tv 30–39 csatornák valamelyikén. Ezenkívül a Minolta tartozékai között is szerepel kazettaadapter a normál VHS-magnón történő lejátszás-

hoz. Az első másolatról készített felvételnél itt sem tagadható el a másolat, bár a nagyobb sorbontásból következően egy árnyalattal jobb volt, mint a Sabáé.

A harmadik felvonás főszereplője az ITT-Nokia VMC 3888 AF-típusú kamkordere, mely a legösszetettebb szolgáltatásokat képes nyújtani. Érzékelője ennek is 1/2"-es CCD, a Sabához hasonlóan 390 ezer pixellel.

Teljesen automatikus fókusz-, blende- és féhéregyensúly-beállítással rendelkezik, de lehetőség van a fókusz, a féhéregyensúly és a zásebesség kézi állítására is. A zoomobjektív 9 mm-től 54 mm-ig tudja változtatni a gyújtótávolságot, és manuális állításra is lehetőség van, de kézi kireteszelés után makrofelvételek is készíthetők. A lencse 1:1,4 fényerejű, ami már 10 lux megvilágításnál is felvételi lehetőséget biztosít. Az automatikus féhéregyensúly-beállításon kívül korrigálni lehet az értéket annak megfelelően, hogy miként változik a téma megvilágítása. Három korrekciós lehetőség van: halogén lámpára, fénycsőre és napfényre. A készülék alján külön gomb van az ellen-

fény-kompenzálásra, mely 1-2 értéket változtat a blendén.

A zásebesség tartománya tágabb, a normál 1/50-en kívül 1/250, 1/500 és 1/1000 idő állítható be. Amit a többi gépről hiányoltunk, nevezetesen az egy mozdulattal történő visszaállítás automatikus üzembe, az a VMC 3888 AF-nél megtalálható.

A konstruktőrök igyekeztek más tekintetben is megkönnyíteni a kezelő dolgát. A felvétélkészítés közben használatos gombokat egymástól távolabb helyezték el és felületüket úgy képezték ki, hogy ujjheggyel is „látni” lehessen őket.

A tévesztések elkerülésére az üzemben lévő funkciók két helyen is láthatók, egyrészt a készülék oldalán egy nagyméretű LCD-kijelzőmögében, másrészt a monitor ernyőjén. Az előbbi tájékoz-

tat a fókusz manuális vagy autoüzeméről, a féhéregyensúly automatikus vagy korrekciós beállításáról, a zásebesség értékéről, az akkumulátor állapotáról, a normál vagy long-play (fésebességű) üzemhelyzetről, mivel a készülék kétebeses. Négy számjegyes számláló segítségével a szalaghelyzetről lehet információt kapni, de kijelzi az aktivizált memóriáüzemet is.

Ilyenkor a visszatekerés a nullázott helyre történik. A magnóüzemi funkciók közül a felvétellel kapcsolatos legfontosabb jelek megjelennek a monitor ernyőjén is, kiegészítve olyan információkkal, hogy kevés-e a fény, vagy kézi fókuszállítás esetén a pontos tárgybeállításához a fókuszat valamilyen irányba változtatni kell.

Természetesen ez a készülék is rögzíti a felvétel idejét és dátumát. Szolgáltatásai közül nem hagyhatjuk figyelmen kívül a feder (képzésztetés) gombot, mely automatikusan működik, használatkor a felvétel kikapcsolásakor leúsztatja a képet, majd megállítja a szalagot.

A monitor helyzete változtatható, szállításkor leemelhető, csatlakoztatása külön az AV-kimenethez hasonló 8 pólusú csatlakozóval történik. Még néhány „apróság” a szolgáltatások közül ide kívánkozik, mint pl. a felvételi idő kiírása a keresőbe (a felvételre nem kerül rá), vagy a vezetékes távszabályzón keresztül történő indítás és leállítás a családi felvételeken. Jó szolgálatot tesz másoláskor a copy kapcsoló is.

A lejátszó magnórészsel kapcsolatban megint szük-szavúak leszünk. Lejátszá-

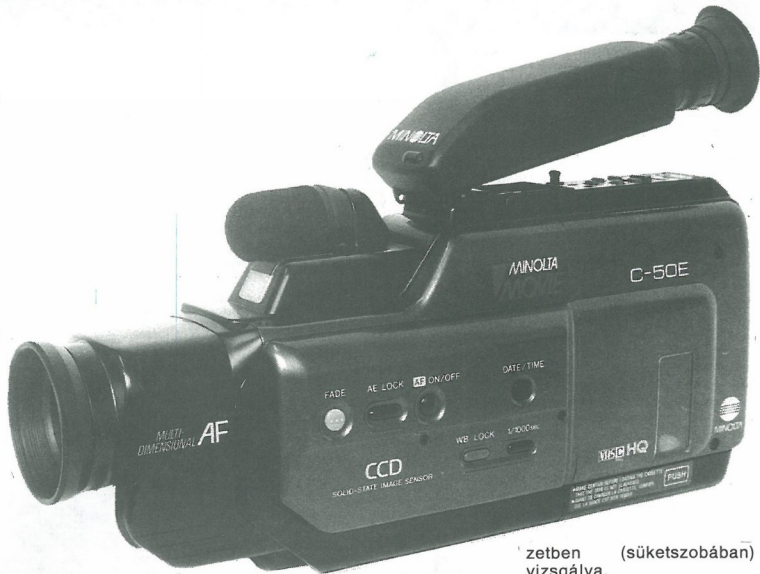

son kívül itt is mód van 3-szoros képkeresésére, pillanatálljra és gyorslekeresésre, és felvétel során az utolsó 2 másodpercnyi filmet a téma folytatásához visszanezhetjük.

Végül szokás szerint végigtekintjük feljegyzéseinket. Az első igen kellemes érzésvétel, hogy ez a készülék tudományával együtt is teljes felszereltséggel éppen csak túllépi az 1,5 kg-ot. Kialakítása jó, kézbe simuló. Optikájáról már szoltunk, felbontása, kontrasztossága, a visszaadott kép kiegyensúlyozottsága a VMC 3888 AF-nek volt a legjobb. A 240 sort biztosan érzékeltük, közvetlenül AV-kimeneten lejátszva a felvett monoszokópábrát, zavaró moarérajzolatok nem voltak, a kép egyenletesen szürke volt, míg a másik két készülék hajlamos volt bezöldülésre.

Ami viszont zavaró volt, az a Smear-effektus-érzékenység. A fényfüzerről készített felvételnél már a keresésben is úgy látszott, mintha rács mögé került volna minden. A próbát legjobban a Minolta viselte el, pedig a fókuszot nehezen állítottuk be. A long-play üzemről kedvezőbb véleményünk volt, mint az előbbi vizsgáznál, de teljes meggyőződéssel mégsem javasoljuk használá-

tát. A mechanikáról általában jó a véleményünk, a zoom csendes, csupán 1 dB-lel növelte a zajszintet, abszolút csendes környe-

zetben (süketszobában) vizsgálva.

A nyávogás normál üzemben megfelel az elvárásnak ($\pm 0,24\%$), bár long-play üzemben nő ($\pm 0,34\%$). A hangfrekvenciás átvitel is korrekt a 230 Hz-10,5 kHz-es sávot fogja át, de ha spórolunk a szalaggal, be kell érni 7 kHz-cel.

Ez tehát a kezdet. A három készülék közül első helyen a szolgáltatásaiban is legtöbbet nyújtó ITT-Nokia VMC 3888 AF-et említhetjük, bár az árát nem ismerjük, de várhatóan 130 ezer Ft körül lesz. A Minolta C-50E 118 ezer Ft árát és a teljesítményét tekintve a dobogó második helyét foglalja el, noha hang tekintetében igen szerények a szolgáltatásai. A kis Saba VM 6940-nek a harmadik hely jutott. Szolgáltatásai is az egyszerűbb készülékek osztályába sorolják, ám vitathatatlannul könnyű és praktikus kezelése kezdő videósoknak is sok élmény maradandó megörökítését teszi lehetővé, s 86 ezer Ft-os árával talán a „legelérhetőbb”.

Talán még be sem fejeztük a hazai kirakatokban primórnek számító kamkorderekkel foglalkozó tesz-tünk összeállítását, ami a stuttgarti Video hasábjain a mi szempontunkból igen aktuális piaci körképpel találkozunk. Jó értelemben vett földcsuszamlásnak nevezték az folyamatot, mely a kamkorderek árának rohamos csökkenését jellemzi a nyugatnémet

KAMKORDER-ÁRAK

Gyártó/Típus	Felvételei rendszer	Eredeti ár	1989. január	Áprilisi aktuális árak	Júliusban tapasztalt áratukalás
Bauer VCC-828	Video-8	3800	3000-3500	2800	
Bauer VCC-858	S-VHS-C	4000		3800-3900	
Bauer VCC-616	VHS-C	3600	2900-3000	2600-2700	
Bauer VCC-606	VHS-C	3000	2500-2600	2000	
Bauer VCC-616	VHS	3500		2700	
Bauer VCC-526	VHS	3600	2800-3000	3000	
Bauer VCC-550	S-VHS	4500	4000-4500	4000	
Blaupunkt CR-8010	Video-8	3900	3500	2900-3000	
Blaupunkt CR-8000	Video-8	3500		2700-3000	
Blaupunkt CR-3000	VHS-C	3600	3000	2850-3000	
Blaupunkt CR-1800	VHS	3600		3500	
Blaupunkt CR-1500	VHS	3500		3800-4000	
Blaupunkt CR-6000 S	S-VHS-C	4000		4000-4500	
Blaupunkt CR-2000 S	S-VHS	4500			
Canon VM-E1N	Video-8	2200	2000		
Canon VM-E2	Video-8	3000	2000-2700	2500-3000	
Canon E 70	Video-8	3000	2000-2800	2000-2700	1979
Canon E 77	Video-8	3200		2000-3000	
Canon E 708	Video-8	4000	3500-3700	3000-3800	3988
Canon E 808	Video-8	3000		2900-3000	
Fisher FVC-P 801	Video-8	3500	2280-2800	1800-2600	
Fisher FVC-P 701	Video-8	2800	2000-2500	1800-2000	
Fisher FVC-P 901	Video-8	3800	3000-3500	3000-3500	
Fuji P-600	Video-8	4000	2500		
Fuji M-600	Video-8	4000			
Fuji F-810	Video-8	2700	2000	1800-2200	
Fuji P-650	Video-8	3700		2700-3000	
Fuji P-300 AF	Video-8	2500			
Graetz TMC-488	VHS-C	3500	3000	2400	
Graetz TMC 93	VHS-C	2600			
Grundig VS-220	VHS-C	1200	1000	100000	
Grundig VS-C40	VHS-C	3000	2000-2400	1800-2300	1848
Grundig VS-C60	VHS-C	3000	2500-3000	2500-3000	2598-2899
Grundig VS-170	VHS	3600	3000-3200	2800-3000	2598
Grundig SVS-180	S-VHS	4500	4500	4000-4500	3998
Hitachi VM-C30	VHS	3500	1800-2000		
Hitachi VM-C40	VHS-C	3500	2200-2780	2000-2800	2998
Hitachi VM-500	VHS	3500	2700-3000	2400-2800	2998
ITT VMC-3888	VHS-C	3600	2400-2900	2300-2350	
ITT-Nokia VMC-3639	VHS-C	2600		2100	
JVC GR-45	VHS-C	3600	2400-3000	2200-2600	2498
JVC GR-A30	VHS-C	2600	2700	1800-2300	
JVC GR-S77	S-VHS-C	4000		3700-3800	3699
JVC GP-S1000	S-VHS	8000		5500-6000	5998
Kyocera KD-3010	Video-8	3500			
Loewe Profi 800	Video-8	3500	2000-3000	1800-2500	
Loewe Profi 810	Video-8	3600	3000	2500-3000	
Metz 9629	Video-8	4000	2990-3600		

KINEK KI GYÁRT?

Gyártó	Partner
<p> Panasonic VHS-C Grundig Philips Blaupunkt Bosch-Bauer Metz </p>	
<p> JVC Saba Telefunken Graetz ITT-Nokia Nordmende Seico </p>	
<p> Sharp Hitachi Minolta Orion </p>	<p> nincs nincs nincs nincs </p>
<p> Sony Video-8 Fuji Ricoh Kyocera </p>	
<p> Panasonic (nincs eladás saját néven) </p>	<p> Blaupunkt Bosch-Bauer Nikon Metz </p>
<p> Hitachi (nincs eladás saját néven) </p>	<p> Loewe Kyocera Minolta Yashica Pentax </p>
<p> Sanyo </p>	<p> Vivitar Siemens Fisher </p>
<p> Canon Beaulieu </p>	<p> nincs nincs </p>
<p> Panasonic VHS </p>	<p> Grundig Blaupunkt Bosch-Bauer Metz Philips </p>
<p> Hitachi </p>	<p> nincs </p>
<p> Panasonic S-VHS </p>	<p> Grundig Metz Bosch-Bauer Blaupunkt </p>
<p> JVC </p>	<p> Philips Saba Nordmende </p>
<p> Hitachi </p>	<p> nincs </p>
<p> Panasonic S-VHS-C </p>	<p> Grundig Metz Bosch-Bauer Blaupunkt </p>
<p> JVC </p>	<p> Saba Nordmende Telefunken Philips Graetz ITT-Nokia </p>

nagyvárosok üzleteiben. Szinte állóháború alakult ki, s az év eleje óta elkecseregett a hazai minden márkáért és pengéigért a szórakoztató elektronikai cikketek árusító üzletek között. A középpontban a videózás legfiatalabb szülőjé, a kamera és videomagnó hordozható kombinációja, a kamkorder áll. Az árcédula-harc nem maradt következmény nélkül, s az utóbbi 6 hónapban az átlagos árcsökkenés meghaladta az 1000 márkát, egyes cikkek esetében a 30%-ot.

E drasztikus árcsökkenéshez sok dolog járult hozzá. Igen nagy versenyt jelentenek a diszkontáruházak, amelyek jóval a szakboltok kínálata alatt árusítják portékáikat, s nagyban hozzájárult egy igen nagy piaci túlkínálat is. Sokan ugyanis úgy vélik – s ezt a gyakorlat is igazolta – hogy az elmúlt év őszé és karácsonya e készülékipusznál nem okozott olyan átütő sikert, mint amire számítani lehetett volna, s most már inkább a nyári kalandozásokra induló turistákra számítanak a kiskereskedők. Ehhez azonban még vonzóbbá kell tenni a nem éppen olcsó készülékeket.

Visszatartotta a piacot az a nagy várakozás is, melyet az S-VHS-gépek megjelenése kísért. A 4000 márkás árak viszont inkább a vásárlókat tartják vissza, említésre méltó darabszámot nehéz volt eladni, s ez magával hozta itt is és a hagyományos készülékeknél is az árcsökkenést. Tovább kiszálla a helyzetet a rendszerharc is. Egy éve még úgy látszott, hogy a Video-8 rendszer technikailag felülmúlja a VHS-6-ot, közbeszólt azonban az S-VHS, mely visszahatótt a Video-8

ára, és még tovább mérsékelte a piacot. E túlzott óvatosságot sokan cáfolják, nem jósólva gyors terjedést az S-VHS-nek, ugyanígy kuriózumnak értékelve a Video-8-nál a Highbandet, és inkább az egyre újabb és több szolgáltatást nyújtó, kedvezőbb áron kapható készülékekkel történő rivalizálásban látják az indokokat.

Az árvaltozások persze nem korlátozódnak egyetlen márkára. Kamkorder-tesztünkben említett tettünk arról, hogy bár a márkák kavalkádjá látszólag nehezíti a döntést, valójában a hat nagy kamkordergártó, még mindegyike egész sor európai partnernek szállít, melyek az importált távol-keleti készülékeket stuttgarti Video c. lap összeállítás alapján készült táblázatból is látszik, ez azért is érdekes, mert egyes esetekben a gyártott felvevők csak a partner cég nevén jelennek meg. Egy-egy típus árvaltozása szinte törvényszerűen rántja magával a többi is és a családtagok függőségben tartják egymást.

Fölvetődik tehát a kérdés, érdemes-e várni a vásárlással, lehet-e számitani további áresésre. Nos, úgy tűnik, hogy 2000 DM körül van a fájdalomküszöb, mely alatt az ár a jelenlegi műszaki-technológiai színvonal mellett nem tartható. Ez alól persze lehetnek továbbra is kivételek, egy-egy típus kiárusítása során, vagy az említett diszkontpiacon, összeségében azonban nem tartjuk jellemzőnek. A kamkordergártók ugyanis rendszerint függetlenül három árkategória stabilizálására töreksenek. Az alapkészülékek ára a jövőben 2000 DM körül lesz, a több szolgáltatással rendelkező középkategória 2500 és 3000 márka közötti sávban lesz elérhető, míg az S-VHS-rendszereket megillető árkategória a 3500-4000 márkás sávot célozza meg.

Hogy ennek mennyire van reális esélye, azt egy összefoglaló táblázatban közöljük, mely az NSZK piacát mutatja. Az első oszlop a gyártó által célba vett piaci árat tartalmazza a megjelenés időpontjában, a másodikat az NSZK legfontosabb városában lévő szakereskedések napjaitóban megjelent hirdetései alapján állították össze 1989 januárjában, míg a harmadik oszlop az áprilisi árakat mutatja. A negyedik oszlop Hauptbahnhof környékétől a Marienplatzig tett júliusi pillanfelvételiünk eredményeit mutatja.

Ami érdekes volt, az olcsó készülékek árúsító kisebb üzletek kirokatában alig fedeztünk fel kamkordert, igazán a szakboltok kínálatában és áruházak hirdástechnikai polcain sorakoztak nagyobb kínálatban. Az általunk feljegyzett árak elsősorban áruházi kínálatot tükröznek, ezeket éreztük jellemzőbbnek. Az első és második oszlop összehasonlításának látható eredménye egyes típusoknál nagyfokú árzuhanás, ami a kínálat és kereslet valóban rossz összehangolására utal. A régebben megjelent típusoknál ez esetenként az 1200 DM-et is elérheti, az újabbaknál az esés már kisebb, gyakorlatilag 200 DM körül van, és január és

április között a további csökkenés a stabilizálódást kezdi mutatni. Ezt alátámasztani látszik a negyedik oszlop csak néhány készülékre vonatkozó áralakulása is, bár jellemző módon a legnagyobb áresést a Kaufhalléban látott Orion VMC 206-nál tapasztaltuk.

Elihatározott vásárlási szándék esetén, ha ennél olcsóbban lehet találni egy szolid kamkordert, akkor nem érdemes sokat habozni, bár... és itt jön a körkép másik oldala. Lehet, hogy több olvasónk elnéző mosollyal olvagatja aggályoskodó intelmeinket. A sokszor emlegetett csúcstechnológia, a szolgáltatások széles köre, a használatból következő igénybevételek azonban Murphy nem egy törvényét juttatják eszünkbe. És ezzel nemcsak mi vagyunk így. Nem tagadjuk, a kamkorder-tesztünkben szereplő készülékek állták a sarat, bár nem volt célnk igazunk mindenáron való igazolása. Más tesztek nézegetve – s hogy aktuálisnál maradjunk – válasszuk a Saba VM 6940 alteregóját, a JVC GR-A30-t, melylyel a „Video”-soknak nem volt szerencsésük, egyórai üzem után megbibósodott, s a javítás után sem hozták bírta. A Telefunken változat sem sokát sok sikert, három nap után a felvételkészlet üzem mondta fel a szolgálatot. A Saba VM 6940 bírta legtovább, de végül ugyanazt a hibát produkálta, mint a Telefunken.

A Nordmende RF 300 ugyan állta a sarat, de a tanulság levonható. Nem ígérhettünk felhőtlen élvezetet a garanciát és a javítási biztonságot figyelmen kívül hagyó vásárlóknak.

A hazai árak – az átlagkeresethez viszonyítva – bizony nem követik az NSZK-beli csökkenést. A Saba VM 6940 készüléke 85 ezer Ft-jával a 2000-2700 DM intervallum alsó határához mérve még elfogadható vétel lenne, ha az akkumulátor is a készletbe tartozna. A Minolta C-50E 118 ezer Ft-ért már kedvezőbb vásár. Az ITT VMC-3888 kiskereskedelmi árat e sorok írásakor még nem ismerjük, de a táblázatban látható 2300 DM körül „kiakudott” kiskereskedelmi árból kikövetkeztethető.

Talán nem tévedünk nagyot, ha itt-on nem a közeljövőre jósoljuk a videoélményt teljesebb tevő kamkorder NSZK-beli piachoz hasonlítható telítettségét.

EZ IS PIAC, AZ IS PIAC

ÜRTÉVÉ

ÜRTÉVÉ

AZ ASTRA MŰHOLD

1989. február hó 5-én 18 órától négy csatornán megkezdte a SKY-műsorok sugárzását, ezek: SKY CHANNEL, SKY NEWS, SKY MOVIES, EUROSPORT.

Február hó 1-jétől már műsort sugároz a FILMNET, két további csatornát bérel a SKY a műhaldon, amelyek előrejelzés szerint még februárban megkezdik a műsor sugárzását: LIFESTYLE-KINDERNET és DISNEY CHANNEL.

Skandináviának SCANSAT néven két műsora lesz, de ezek és a FILMNET már jelenleg is csak kódolt adást adnak, tehát fizető tv-ként fognak működni. Kódolt programmal jelentkezett a műhaldon a SCREENSPORT csatorna is, bár azt eredetileg nem fizető tv-nek jelezték.

Február 10-től az MTV music TELEVISION amerikai műhaldadó Európa számára készített műsorát sugározza.

Az előrejelzés szerint a SKY MOVIES és a DISNEY CHANNEL is fizető tv-k lesznek.

Öt csatornából négy a terv szerint német műsornak van fenntartva, de az ötből még egyik sem ismert, hogy melyik adó műsorát fogja sugározni.

A PARSAT-vevőberendezés bármelyik műhaldas csatornáját – ÁFA-val együtt – csatornánként tízezer forintért áthangoljuk az ASTRA, a SKY CHANNEL vagy a SKY NEWS, vagy a EUROSPORT csatornájára és komplett berendezéseket is szállítunk sürgősen újabb csatornák bekötéséhez.

A PARABOLA ÚJ SZOLGÁLTATÁSA

Az antennát továbbra is az ECS-műhaldra irányítottan kell hagyni, és onnan vehető a TV5 és a SUPER CHANNEL műsora, a PARABOLA olyan kiegészítő berendezéssel szállítja a blokk-konvertert, amivel vehető az ASTRA bármelyik vagy mind a három csatornája.

A SKY CHANNEL és a SKY NEWS a vertikális polarizációval sugároz, ezért polárváltó alkalmazása nem szükséges. Ha a EUROSPORT és az MTV műsorát is venni kívánják, úgy még egy blokk-konverter szükséges polárváltóval.

Az 1989. február 13-án ismert műsorszolgáltatást írtuk le, de amikor a hirdetés megjelenik már többet tudunk az ASTRA-ról.

PARABOLA ELEKTROTECHNIKAI Rt.

Budapest XIII., Kassák Lajos út 78.
Telefon: 490-791, 409-964. Telex: 22-3425
Postacím: 1553 Budapest, Pf. 19

Videoberendezések javítása,
áthangolása, színes televíziók
áthangolása, valamint Hi-Fi
berendezések áthangolása és
javítása.

VIII., József krt. 38.
Tel.: 141-216.

Hazai és külföldi garanciális és
készpénzes fekete-fehér és színes
televíziók javítása,
videomagnetofonok áthangolása.

XV., Frankovics M. u. 57-63.
Tel.: 635-225

Nyugati készülékek szervize:
Video- és Hi-Fi berendezések
javítása, áthangolása.
VI., Lenin krt. 94.
Tel.: 311-129

Szervizeink
CSÜTÖRTÖKÖN 20 ÓRÁIG
tartanak nyitva.

**Semmi kétség!
A Rávisz
a segítség!**

RÁVISZ

SZOLGÁLTATÓ
KISSZÖVETKEZET

ÁRUBÓN ÉS 100,-

KIZÁRÓLAG A
VIDEO MAGAZIN OLVASÓINAK!

ENNEK AZ ÁRUBÓNNAK ÁTADÁSÁVAL

1000 SCHILLING VÁSÁRLÁS ESETÉN MAGAZINONKÉNT ÉS SZEMÉLYENKÉNT

100 SCHILLINGET VISSZATÉRÍTÜNK.

moda.pelle
APRA

ELECTRONIC DISCONT

1020 WIEN, TABORSTRASSE 15

1060 WIEN, MARIAHILFER STR. 97

1060 WIEN, OTTO BAUER-GASSE 18

TV-, ÉS VIDEÓKÉSZÜLÉKEINK BEÉPÍTETT MAGYAR HANGGAL RENDELKEZNEK

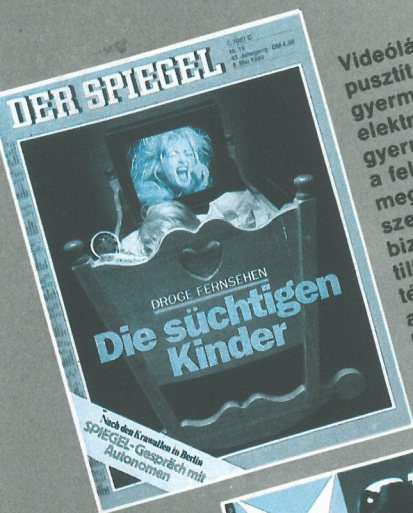
NAGY VÁLASZTÉK A MÁRKAKÉSZÜLÉKEKBEN!
RENDKÍVÜL OLCSÓ ÁRAKON

AZ ÁRAKBÓL A 20%-OS ADÓT A HELYSZÍNYEN LEVONJUK

KÉP- KÖR

Videoláz és tévéjárvány pusztít a civilizált világ gyermekeinek körében. Az elektronikus kultúra gyermekbetegsége a felnőttek táborát is megosztja: az egyik tábor szerint a kicsiket egy bizonyos életkorig el kell tiltani mindennemű tévézéstől és videózástól, a másik csoport azt állítja, hogy a képernyős kultúrának a jövő, csak a túlzott végtelentől kell óvni a cseméteket.

Miközben tanulmányok és felmérések ezrei születnek, gyermekeink ott gubbasztanak a képernyők előtt, s nézik, amit mutatnak nekik. Például az erőszak képeit. Az Egyesült Államokban, mire egy gyermek eléri 12. életévét, addig 80 ezer erőszakos jelenetet és 14 ezer tévéhalottat láthat csak a televízióműsorokban, s ehhez jönnek még a videofilmeken szereplő brutális akciók. Ez a gyakoriság azt sugallja, hogy az ember 64 százalékos valószínűséggel lehet bűncselekmény áldozata. A valóságos arány csupán 0,5 százalék. Az egy főre jutó országos médiaakciók száma nagyjából hasonló a nyugat-európai országokban is. Egyáltalán nem meglepő ezek után, hogy Svédországban egy négyéves kislány, nagypajá varralan halálhíret hallva némi töprengés után azt kérdezte: ki ölte meg a nagypapát. A videokölykök hamarabb ismerik meg a gyilkoságot, mint a természetes halált.

És persze játszanak is a halállal: Zombit vámpírt, karateőrültet az óvodában. Különösen a hétvégeket követően. Ezt nevezik a nevelők hétfőzindromának. A gyerekek ugyanis péntek délutántól vasárnap éjfélig a tévét és a videót bámulják, s ami ez idő alatt legjobban megragadta a fantáziájukat, azt játszzák az óvodában meg az iskolai szünetekben. Az Egyesült Államokban a 2-5 éves apróságok napi 4 órát nézik a tévét, az NSZK-ban pedig este 11-kor még vagy 650 ezer 13 év alatti fiatal ül a készülékek előtt. Az NSZK-ban a bekébelezett és videóval rendelkező háztartásokban naponta több mint öt órát üzemel a varázsdoz. És a szülők kétharmadának sejtelmé sincs, mit néz a gyerek. Franciaországban három ezer gyermeket kérdeztek meg, mit szeret jobban: a tévét vagy az apját. Közülük csaknem minden második a tévét választotta!

Fogalommá vált a „videokid” (videózó kölyök) és a „kabelkid” (kábeltevéző gyerek). Ül a készülék előtt, kezében a távirányítóval (úgy 5-6 éves kortól), és nyomkodja a gombokat. Szinte flipperezik a (média)paradisomban. Ha valamelyik csatornán lassul a cselekmény vagy

NYVŐ

unalmas részhez ér a kazetta, ugrik egyet, másort vált. Van műbőlválogatni: az NSZK-ban ezer videóműsor és 30 tévéprogram között kalandozhat. Ebből aztán a legfantasztikusabb látványt mixeli össze magának. „Mit csinálnál, ha nem volna tévélek vagy videoték?” – kérdezte a német kisiskolásokat. „Atmennék a haverokhoz és ott nézném a műsort!” – felelte egyikük. Az már észbe nem jutott, hogy más időöltés is van a világban.

Hans Dieter Zimmermann nyugat-berlini irodalomtudós a gyermekek lelki megerősökölésének tartja a tévét és a videót. Teljes tévé- és videotalimat javasol 6 és 7 éves kor között (ezt nevezik „zéro-media” javaslatnak) ugyanis ebben az életkorban kezd kialakulni a szimbolikus intelligencia, s a gyermek ilyenkor a legfogékonyabb a magatartási mintákra. Ha sokat néz tévét és vidót, akkor átveheti e sémák irányítói funkcióit a szülőktől és a nevelőktől, a gyermek médiamintákat követ. Már hároméves korban is sokat árthat a képernyő varázsa, mert fizikai passzivitásra kényszeríti a kicsit. A gyermek kialakuló érzékelési és mozgási intelligenciája ugyanis közvetlen élményeket, gyakorlati tapasztalatokat kíván. Még abból is többet tanul a gyermek, ha felelme a padlóra egy lejtelt ceruzát, mintha végignégy egy akármilyen műsort.

Minél lenyűgözőbb a képminősége, annál demónibb a hatása. A tévé+video nemcsak kábitószer, hanem valóságos testi-lelki mérég – állítják sokan. A többintézet képernyőbetegség (poliszimptomatikus tévészindróma) hatását a gyermekekre öt pontban foglalhatók össze:

1. A képernyő vibrálása megerősíti, esetleg károsítja a szemét.

2. A huzamos ülés testtartási hibákat, gerincerődülést okozhat, a behajlított tartott lábizomzat következménye zsugorodás lehet.

3. Az epilepsiára hajlamos gyermekeknél a képfrekvencia rohamot válthat ki, rossz közérzetet okozhat.

4. Az alvás-ébredési ritmus a műsortól függő lefekvésési időpontok változékonyasága miatt

felborul, alvászavarok jelentkezhetnek.

5. Kis légtérű helyiségben a tévékészülék alkatrészeinek melegegő szigeteléséből ártalmas gőzök távoznak.

A szakirodalom bőven sorolja a gyermekekre váró pszichikai és szociálpszichikai következményeket is. Ime hat pontban:

1. A 25 képmásodperces frekvencia, a vibráló fény, az egyre divatosabb gyors vágások, ráközelítések és pergően váltakozó beállítások képről képre űzik a gyermeket, anyni időt sem hagyva, hogy szemével kövesse a mozgásokat. Ilyen körülmények között nem tudja feloldozni a látványt, sajátos transzba, egyfajta bódulatba esik, s ez több káros következménnyel járhat.

2. Állandósulhat passzív magatartása, mely kommunikációs zavarokhoz vezet.

3. Beszűkült, illetve passzív marad szókincse, mert a gyorsan pergő képekhez nem marad ideje hozzákapcsolni a szavakat.

4. Fantáziavilágát tétlenségre kárhoztatják a tobzódo képek, így a média által kiszolgált képzelt kreativitása (alkotóképessége) csökken.

5. A képernyő hársányi ingerrei egyre magasabbra tornázzák az ingerküszöböt, csökken az érzékenység és a felelőközpesség.

6. A készülék előtt töltött idő az aktív tanulástól, művelődéstől és társas kapcsolatoktól fosztja meg a serdült, aki kor-társaival szemben hátrányos helyzetbe kerül.

Az elektronikus eszközök tehát nemhogy csökkentik, hanem inkább konzerválják, sőt fokozzák a kulturális különbségeket és távoloságot a társadalmi rétegek között. Egy 12 éves német iskolás lány salomoni bölcseséggel így fogalmazta meg a helyzetet: „Aki túl sokat néz tévét és videót, az elbutul. Aki pedig túl keveset, az nem fog tudni semmit.”

Végül is nem lehet letagadni, hogy az elektronikus médiára szükség van: a tévé és a video, noha nem magát a valóságot, hanem annak képét közelíti hozzánk, mégiscsak egy új világot formáz. Olyat, amely nem jöhett volna létre az elektronikus

eszközök nélkül. A nyomdák, a celluloidfilm és a mechanikus számológép kora lassan lejár. És akik nem értik az új világ konstrukcióját, egy „szép, új világot” rejtlegnek (nem is egészen alaptalanul), azok úgy próbálják konzerválni a biztos múltat, hogy a jövő várományosait szeretetteljes aggodalommal igyekeznek távolartani a zavaros, új médiától. És részben igazuk van, amikor túlzott szélsőségektől óvják a kialakulófében lévő új embereket. Akkor azonban már nincs erkölcsi alapja féltésüknek, amikor a gyerekek szemét és fülét akarják befogni az új vizuális és akusztikai élmények előtt, mondván, hogy azok csak árthatnak. És még aggályos toárítanak is felállítanak arról, hogy az elektronikus eszközök használata hátrébe zorítja a személyes nyelvi érinkeztést, ez pedig az absztrakt gondolkodásért, „felelés” bal agyfélteké fejlődéséből elmaradásához vezet.

Lehetséges, hogy az elektronikus képtulaja bekapcsolódása a nevelési és szocializációs folyamatokba valóban megváltoztatja bizonyos érzékseveink és magasabb agyi funkcióink beidegészést, de ez nem feltétlenül jelent korcsosulást! Kifejezetten káros az olyan szemlélet, amely a változás, az átalakulás mögött mindig káros jelenséget gyanít! Tudomásul kell vennünk, hogy érzékseveink és kommunikációs technológiánk párhuzamos fejlődése nem kokkardintages az emberi értelem evolúciója szempontjából!

Gyermekeink már másképp látnak, mint mi. (A hogy mi is másképpen láttunk, mint szüleink.) És mást is akarnak látni. Mert másként néznek. Mást fognak fel úgy, mint a képből, mint mi. Úgy kell megajánlanunk őket az általunk kialakult eszközök (tévé, video komputer) használatára, hogy közben nekünk kell megértenünk őket. Mert az az eltérés, az a másság, ahogyan ők elkezdnek látni és hallani és gondolkodni. A különbség a jövő biztosítéka. Eszre kell vennünk azt a lázas igyekezetet, ahogy látszólagos passzivitásukban egy új nyelvet sajátítanak el; az elektronikus képtulajár. Szeretetteljes irányítsuk őket, s ha kell, a törvény szigorával tartsuk távol tőlük azokat, akik vissza akarnak élni ezzel az öszinte kíváncsisággal. Segítenünk kell őket abban, hogy tudatosodjon bennük: ezek az eszközök a civilizációs létszűkületi cikke. Meg lehet lenni nélkülük, de akkor az egy másik törtélelem, nem a civilizációs kurtelére.

Bánkódhatunk és dühönghetünk, hogy miért éppen Bud Spencert, Donald kacsát, Roger nyusziat vagy Brinkmann professzort kedvelik. De nem felelünk úgy, mintha ezek a „hősök” meg sem születtek volna. Magunknak is rá kell jönnünk, hogy sokszor ilyen ostoba minták közvetíthetnek elemi értékeket, lényeges üzeneteket mondhatnak kultúránk (és antikultúránk) természetéről. Sokszor roppantul buta történetek képleg megdöbbenően sokat mondó nyelven vannak megfogalmazva (pl. A hegylakó). A hús és vér, A szárnyas fejedvadász). Inga Sessonson svéd szociológus szerint a tévé és a video csak úgy jelenít rízikot, ahogy például a cigarettát, a testülyt, az életmód rák kialakulásában. Egy a faktorok között. És lehet, hogy veszélyes, de élni is az.

A gyerekek tehát természetesen vonzódnak az új médiához és az idősebb nemzedék nagy része húzódozik tőle. Ugyanily volt a XVIII. században az olvasással, amikor a könyvek olcsóbbak lettek és tömegesen elterjedtek, s a mozival is ez volt a helyzet a XX. század elején.

Az elektronikus szórakoztatóipar pedig gerjeszt és kielégíti az igényeket. Működik a rejtett pénzügyi gépezet, meg az üzlet, s most épő a kőlyöktévének és -videonak áll világ. Akkor konjunkktúra van, amikor két három éve még kevesen sejtettek Amerikában. A hirdetők egyre növekvő mértékben vásárolják a reklámműsorokba ágyazott reklámidőket, s a hogy a társaságok bevételeit, egyre több gyermekműsor készül tévére, videóra, s a név tévés gyermekadásidő. A színvonal emelkedésé pedig né a nézőszám, s a kör bezárul: a különféle tényezők egymást erősítik. Már az angol ITC Entertainment is önálló műholdas gyermekcatorna indítását tervezi. Az Egyesült Államok nagy hálózatáról a szombat reggeli gyermekműsorokra fordított összegek egyik évről a másorra csaknem 20 százalékkal növekedtek. S ez a nagy gyermekvideó-üzleti láz egy új generáció egészen korai jelentkezését jelzi.

ÚJ!

Video- kazetta- kölcsonzó!

Akció, horror, kaland, erotikus, rajz-
és mesefilmek kölcsönzése nagy
választékban!

Budapest, VIII., József krt. 43.
Tel.: 335-581
Budapest, XV., Kontyfa u. 6.
Tel.: 645-116

Nyitva tartás reggel 8-tól este 10-ig

Kedvező áron kínálunk

a Rózsavölgyi Zeneműboltban
(cím: 1052 Budapest, Martinelli tér 5.)

márkás videokazettákat!

AGFA E-180 (3 órás) 590 Ft
TDK E-180 (3 órás) 590 Ft
Gold Star E-180 (3 órás) 490 Ft

Postai utánvételes szállításokat is
vállalunk.

Állami Könyvterjesztő Vállalat

ZAJCSILLAPÍTÁS KÖRNYEZET- VÉDELEM

CSENDES LEMEZZEL

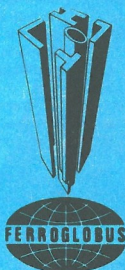
a tervezés és kivitelezés
minden szakában,
rendkívül egyszerű,
előnyös megoldás.
Új gyártmányok,
zajos munkahelyek

CSENDESÍTÉSÉHEZ
konstrukcióváltoztatás
nélkül

alkalmazható,
FERROGLOBUS

Vas- és Acél
TEK Vállalat
Lemezdaraboló Üzem

Budapest XX.,
Gubacsi híd 6.
Tel.: 279-430

NYELVLECKÉK I.

A házi videózás kiválóan segítheti a nyelvtanulást – feltéve, ha van hozzá jó nyelvleckekazettánk. A Televideo Kiadó négy idegen nyelv tanulásához járul hozzá kiadványaival. E leckéket az elmúlt évek során sugározta már a Magyar Televízió. Most összegyűjtve kínálják a tanulni vágyóknak. De érdemes-e velük haladni a tanulásban?

Ez alkalommal az orosz és az angol, a következő hónapban a francia, majd a német nyelvleckesorozatokat mutatjuk be.

Artúr robot mindent ismétel:

Fortocska I-XI.

A Fortocska magyar jelentése – semmitmondó: szellőztető ablakoska. Ám az a csöppség, aki szívvel-lélekkel kezd az orosz nyelv tanulásába, s lelkes nézője a Fortocskának, minden bizonnyal megfélekedezik erről a jelentéktelen jelentésről, mert számára ez a szó egyet jelent a történetek, mesék egyedi, játékos atmoszférájával.

Rendkívüli a Fortocska hangulattermelő ereje. Ezt elsősorban a remek szerkesztésnek köszönheti. Egy-egy lecke fel-felvilanó képekből, jelenetekből, rajzfilmmozzásokból áll. Az egymást követő fejezetek pedig ezek ismétlésével és a kiegészülő újabb és újabb részletek körkörös, folytonos és egyben felfelé ívelő szerkezete képeznek. Az egymást váltó, pergő képek dinamikusak, színesek és élményszerűek. Didaktikai és metodikai szempontból ez a szerkesztési elv előnyös és sok tanulsággal szolgál az apróságok számára.

Az atmoszférateremtés forrásai: A vasorrú bábá, Piroska és a farkas, Hófehérke és a hét törpe, valamint a Grimm testvérek állatmeséi alapján készült rajzfilmbetétek, amelyek egy valóságos életrébe vannak beágyazva. A mesék alapja és háttere egy nagy család és annak megszakott hétköznapjai. A mese nemcsak a valósággal van mesterien összekapcsolva, hanem némiképp a fantazikummal is, ami biztosan számíthat a gyerekek maximális érdeklődésére. A robot szerepeltetése a bevált tanulási módszer egyik sikerült formája, hiszen Artúr mindent tagoltan és pontosan ismételt. A mese és a valóság művészi összefonódása abban is

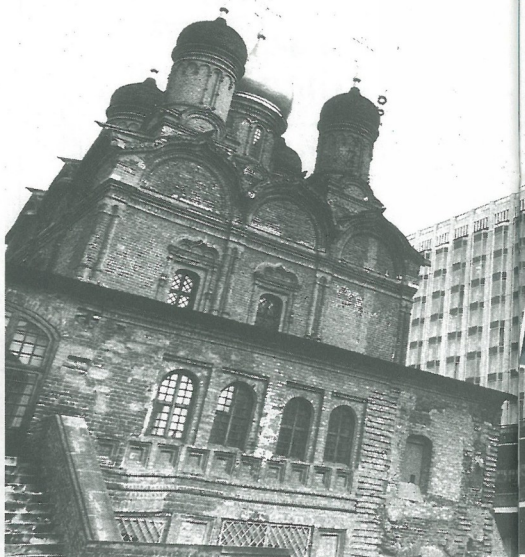
megmutatkozik, hogy az lezser-jelenetek diszletei is rázoltak és papírból készültek.

Mire tanít meg a Fortocska? Megtanít írni, olvasni, számolni, a mindennapi használatban gyakran előforduló állandó szókapcsolatokat használni, s felhívja a figyelmet egypár nyelvtani formulára. Ugyanakkor a gyerekek esztétikai neveléséről sem feledkezik meg. Verseket, énekeket tanít, ugyekszik maximálisan kiaknázni a nyelv ritmikáját és rímeit – szem előtt tartva a nyelvben rejlő játékoságot. A mókás mondókák, régi, népies kifejezések, a mese sajátos szókincse valamint a nehezebb nyelvtani kategóriák szerepeltetésével a sorozat alkotói magasra helyezték a mércét, színvonalas leixikát állították össze. Mindez mégsem tűnik neheznek a gyerekek szemében, hiszen játékosan tudatosítja bennük, könnyűszerrel veri a fejükbe a megtanulandó szabályokat és rendhagyó alakokat. Egy példa erre: az almából kidugja a fejét egy golyószemű, mulatságos kukac, s így szól: „En nagyon szeretem az almát. Gyerekek, ti is egyetek almát!” S a kisdáki máris megtanulta az eszik ige rendhagyó megszólító módját.

A hét-nyolc éves gyerekeknek még nincsenek praktikus, még kevésbé politikai szempontjai. Játsszanak. Ezért szeretik megkönnyen a Fortocskát. Ha szeretetük az orosz nyelvre is átraad, a Fortocska megtette a magáét.

(A kazetta ára 1800 forint, kölcsönzési díja naponta 150 forint, áfával.)

Cs. J.

Idilli valóságbrázolásban:

Davajtye!

Élethűbb, frissebb összeállításra számítottam. A Davajtye orosz nyelvelkesorozat középiskolásoknak I-II. – nem szolgál különösebb meglepetéssel. Sőt, a nézőkben aggályok merültek fel a bemutatott életanyag „hitelessége” és „érdekfeszítő” mivolta miatt.

Mindahányan – a nyelvet oktatók és szeretők – tudatában vagyunk az évek óta felhalmozódott gondok megoldásának elodázhatatlanságával, s köztudott az is, hogy a társadalmi élet minden területén kibontakozó reformoknak köszönhetően az orosz nyelv oktatása – is – válságperiódusba került.

Ha két-három év elteltével az orosz végleg kiszorul a kötelező nyelv kategóriájából – márpedig ez a folyamat beindult – akkor életbevágóan fontos lenne megmaradása és népszerűsítése érdekében egy reformszellemben születendő, korszerű életszemlélet tükröző, új metodikával felépített orosz nyelvelkesorozat. Ha ez a nyelv is fakultatív tantárgyként lép elő, akkor az amúgy is lendő roppant kritikus szemlélettel néző középiskolás korosz-

tály továbbra is köszörszűni fogja a nyelvet a sorozat avittóságán.

Mindezek ellenére a nyelvelkének vannak vitathatalan értékei. Elsősorban az anyag tematikai sokszínűsége, amely a teljesség igényével született meg: ismerkedés, szakmák, utazás, szórakozás, étkezési szokások, a falusi és a városi élet, sport, üdülés, hobbi, ünnepek, színház, irodalom, tudomány, s ezeken kívül a sok látványosságot felvonultató fejezetek Szovjetunio legszebb tájairól és városairól – Moszkva, Leningrád, Tbiliszi, fekete-tengeri üdülőhelyek, Kijev, Szamarkand, Baku, Petrodvorec, Carszkoje Szezo, Novoszibirszk.

A témák változatossága, gazdagsága tehát eleve garantálja a lexikális sokrétűséget. A szóanyag a hétköznapok és az ünnepek világát a maga teljességében rögzíti. Másodsorban, de ugyanolyan fontossággal, a humor adja a nyelvelkesorozat értékét. A humornak nemcsak szórakoztat, hanem didaktikai szempontból is meghatározó szerepe van. Kedvet csinál a tanulásához, s a humor megtérsébe önbizalmat ad a diákoknak.

Inkább beszélnek, mint lőnek:

FOLLOW THROUGH

A csomag megvásárlásával három videokazettát (két egyenként 180 és egy 90 perceset), valamint az úgynevezett *Nézők kézikönyvét* (Viewers' Handbook) kapjuk kézhez a kis táskára emlékeztető műanyag dobozban. Az anyag a jól ismert és sikeres *Follow Me* folytatás: elsősorban otthoni, egyéni tanuláshoz ajánlják, és közephaladó szintű nyelvtudás szükséges hozzá.

A *Nézők kézikönyve* az RTV-Minerva kiadásában valamivel többet nyújt, mint az eredeti BBC-kiadás: van benne egy magyar nyelvű bevezető *Lórincz Zsuzsától* és *Sillár Emokétől*, és egy 22 oldalas angol-magyar szöszvedet, ahol az angol szó után zárójelben közlik annak a leckének a számát is, ahhoz a kérdéshez az először előfordul. A szöszvedet, akárcsak az egész *Follow Through*, előtanulmányoknak a *Follow Me* feltételezi, így természetesen sok olyan nyelvtanuló lesz, akinek igen gyakran kell a szótárt is használnia. A videó anyag 15, egyenként 25 perces leckeiből áll, a könyvben minden ötödik lecke után egy igen rövid – egy- vagy kétoldalas – teszt következik Checkpoint címmel, amelyek megoldása a könyv végén található.

A képi anyag három fő szálon fut: egyrészt a tv épületében a *Follow Through* című műsor képsíkjainak munkahelyi ügybajos dolgairól ismerkedhetünk meg. Hamar jó ismerősünké válik a gyérülő hajú, ügyfoglyott, kissé rátári főnök, a butácska titkárnő, aztán a három riportert, akik közül, már csak az akcentus kedvéért is, csak az egyik angol. A másik csokoládészinű bőrrén rögtön látszik, hogy szülei valamelyik volt angol gyarmatról származnak: a harmadik pedig egy lezser amerikai fiatalember, aki azért nagyon „jófélsülten” beszél. No meg ott van a büfés néni és Billy, a főhős, a fiatal Paul McCartneyra emlékeztető kifutófiú, aki a kamera felé fordulva néha csak velünk, a nézőkkel osztja meg legbensőbb gondolatait. Ő a hivatali ranglétra legalsó áll, tele bejelöltetlen vágyakkal és szép reményekkel, de – anélkül, hogy a poént le akarná löni – megsúghatom, hogy a 15. leckében „happy end” van. Ezek a szereplők mind gondosan írott szöveget mondanak, jól érthetően.

Nehezebb feladat az úgynevezett dokumentumfilmek megértése. Ilyenből is van leckénként egy-egy; ezek érdekes, ismeretterjesztő kisfilmek (például Bathról, az angol fűdávárosról, a harangöntésről és a Big Benről, a savas esőről és a környe-

zetvédelemről). Az itt szereplők sokféle akcentussal beszélnek, hiszen van közöttük egyszerű halászember, aki az osztrigák-ról mesél, labdarúgóedző is egy könyvkiadó igazgatója és. A szerző célja éppen az, hogy eredeti nyelvhatalmat mutasson meg eredeti (néha tudatosan kissé zajos) környezetben.

A harmadik szál korunk elengedhetetlen kelléke, a krimi. 15 epizódban követhetjük egy száloldai gyilkosság nyomozásának történetét. Természetesen, az anyag jellegéből adódóan a szereplők sokkal többet beszélnek, mint lőnek, de a végén tény derül minden titokra, és a befejezés igen finom angol humorral fűszerezett. Ez az angol humor és angol hangulat kellemesen átlengi az egész tanulmányt.

A *Nézők kézikönyve* részletes utasításokat ad, hogyan haladjunk lépésről lépésre a könyvben és a videók anyaggal. Ezeket igen tanácsos megfogadni. Minden leckehez rövid bevezetők, gyakorlatok tartoznak, amelyeket a videórészlet megtekintése előtt, alatt és után kell átvenni; ezek sokat segítenek a megértésben és az új anyag gyakorlásában. A szerző, Nick McIver az úgynevezett funkcionális nyelvtanítási módszert alkalmazza, amely például azt is jelenti – és ez igen jó hír –, hogy a nyelvtanuló réme, a *nyelvtan*, ilyen formában nem is szerepel. Ehelyett az egyes nyelvi funkciók, például üdvözlések, szándék kifejezése, tanácsadás köré csoportosulnak az egyes nyelvi jelenségek, mint a jóvő idő különböző formái, a segédigék használata stb.

A könyv végén szereplő összes szóbeli és írásbeli feladat

megoldásával az önellenőrzés könnyen elvégezhető. A könyv külön tanácsot ad angol bevezetőjében a teljesen egyedül tanuló számára, ezek is rendkívül hasznosak. Felhívom a figyelmet arra a játékra, mely igen szórakoztató tud lenni: játszunk le néhány percert egy megismeretlen jelenetből *hang nélkül*, a képi információ alapján próbáljuk meg kitalálni, vajon mi történik, mit mondhatnak az egyes szereplők. (Mellesleg ez talán azért is hasznos, mert így alkalmunk nyílik arra, hogy jobban megfigyelhessük az angolok gesztusait, arckifejezését, mimikáját.) Azután adjuk rá a hangot, és nézzük meg, mennyire sikerült a szerző fejével gondolkodunk. Ebben a játékban segítségünkre lehetnek olyan ismétlődő motívumok, mint a titkárnő már-már kóros rajongása a szobanővények iránt; Pierre, a francia főpincer véget nem érő történetei; a kisiskolai főnök ismétlődő kérdése: „Billy fiam, szaladj le, és dobjál be egy kis pénzt a parkolóóra!”

A *Follow Through* modern tananyag, szórakoztató és jól használható. Ha teljesen egyedül tanulunk belőle, sok türelem kell hozzá, mert egyes dokumentumfilmek szereplőt bizony kissé nehezebben lehet megérteni, mert több szak kifejezést használnak, vagy éppen erősebb tájékozálással beszélnek. Javaslom, hogy nézzük meg inkább több tucatszor ugyanazt a kérdéses részt, és úgy próbáljuk megérteni legalább a tartalmát – ha nem is minden szót –, mielőtt angolul jobban tudó barátainkhoz fordulunk segítségért.

(A csomag ára 7150 forint, a Televideo Márkabolttólban 8625 forint.)

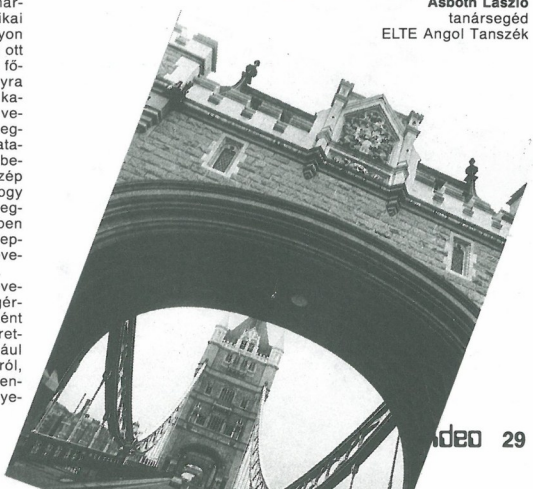
Asbóth László
tanársegéd
ELTE Angol Tanszék

A tematikai zsinességéből adódó lexikai árnyaltság ellenben nem jár együtt a grammatikai tudatosítással. Elvéve fordulnak csak elő ismétlések a szövegben, de nyelvtani pontosításra egyáltalán nincs példa. A grammatikai oldal elhanyagolását mindenképpen súlyos hibának tartom, annak ellenére, hogy nem vagyok híve a nyelvtan szabályok feltétlen besúlyolásának. Ezen hiányosság miatt a nyelvelkesorozatot nem felel meg a szokásos elvárásoknak. Az összeállítás mindenekelőtt kultúrtörténeti és országismereti áttekintést ad, látványosságra, vizuális élményszerűsége törekszik, nem kapcsolva össze azt a nyelvtanulási vizuális módszerrel, amire pedig a tanulók többségének szüksége lenne.

S nem kevésbé jelentéktelen az sem, hogy helyenként túlságosan idilli a valóságábrázolása és az emberi kapcsolatok bemutatása. Mint ahogy ezt az egyik szereplő meg is fogalmazza: „mint a mesében”. S a valóságnak ez a fajta beállítása nem ösztönzőleg hat majd a diákságra, hanem kételkedést fog kiváltani, s kérdések sokaságát fogja felvetni.

(A két kazetta ára 2 x 1900 forint, kölcsönzési díj kazettánként 150 forint, áfával.)

Cseryánszki Judit
orosz szakos tanár
Zsinyéi Merse Pál Gimnázium

Új filmforgalmazók a videóláthatáron

Majdnem itt van Amerika

A moziátorgató eleinte feltehetően alig érzékelte a változásokat. Soha nem látott méretű piakatok kezdtek imponálóan friss filmeket hirdetni, de hogy ez perspektivikusan az egész magyar filmforgalmazás átalakulását is jelentheti majd, aligha fordulhatott meg az úgynevezett egyszerű néző fejében.

Ez év márciusában egyszerre két vegyes vállalat is alakult, amelyek külföldi – elsősorban amerikai – filmek behozatalával kívánták megvalósítani a jövőüket. Optimista megfogalmazásban az úgy hangzik, hogy végre bekapcsolódhatunk az amerikai filmek teremtette kultúrkörbe, a pesszimisták és „mélynemzeti ek” szerint viszont kultúrgyarmattá válunk. Annyit megállapíthatunk, hogy több és az eddigieknél frissebb filmek közül választhatunk.

Duna Film

A két új cég működésében még több a hasonlóság, mint a különbözőség. Mindkettőt eddigi „nagyok” állami filmforgalmazók és -terjesztők alapították: a Duna Filmet például a Budapest Film (régi nevén FOMO), a fővárosi mozik üzemeltetője, így természetesen önmagának átlagon felüli filmeket kínáló üzletfelet.

Hosszas tárgyalások után az egyik legtekintélyesebb amerikai filmforgalmazóval léptek szövetségre. Hogy mekkora tekintély lehet az alig nyolc éve alapított UIP (United International Pictures), azt két tény sejteti a legjobban: három hollywoodi óriás, a Paramount, az MGM UA és a Universal hozta létre, és ma már a Föld 44 országában tart lenn önálló apparátust. A két alapító fele-fele arányban adta össze a közös vállalat induló vagyonyát, aminek forgatásától a Budapest Film sikerfilmeket, így a moziba járók számának emelkedését (tehát a nyereségen túli közvetett hasznot is) várja, míg az amerikai fél számára valószínűleg presztiziskérdés volt betörni a kelet-európai piacra.

A kft. magyar vezetője szerint a UIP-t elsősorban megbízható-

sága minősíti: más, meg nem nevezett, de sejtethető „újzagdag forgalmazók” agresszivitásával szemben ők kulturált üzletpolitikát folytatnak. Ezt itthon többek között az jelzi majd, hogy nem kívánják megdönteni a hazai filmek primátusát, azaz premierjellel lehetetlen „kitélni” majd a magyar filmek elől.

A Duna Film természetesen nem kizárólag mozifilmek forgalmazásával foglalkozik, bár jelenleg ez a tevékenységük a legfontosabb. A filmekkel kapcsolatos másodlagos, tehát például a videojogok megszerzéséről is tárgyalnak, így a nemzetközi gyakorlatnak megfelelően a mozikban lefutó első hullám után filmjeiket videokazettákban is értékesítik, végül pedig a kábeltevé- és az országos csatornáknak is felkínálják megvételre.

A home videók értékesítésével kapcsolatban a lehetséges partnerekkel már folynak a tárgyalások. Íme néhány film azok közül, amelyeket hazai terjesztőjeként a Duna Film mondhat magáénak. Az *Esőember*, *A hal neve Wanda*, a *Willow* nyitotta meg a sort, augusztus végén következett a legújabb, a 16. *James Bond-film* Timothy Daltonnal, utána pedig az Egyesült Államokban hatalmas vihart kavartó *Végzetes vonzerő* Adrian Lyne rendezésében és Michael Douglas főszereplésével. Októberben pedig John Spielberg legújabb Harrison Ford-filmje, az *Indiana Jones és az utolsó keresztet lovag*. Aztán a legújabb George Lucas-Stephen Spielberg produkció, *Az őslények országa* című fantasztikus animációs film, majd az *Unokatestvérek*, karácsonyra a *Vissza a jövőbe* második része.

Intercom

Vörös zsaru, *Moonwalker*, *Nincs kegyelem*, *Ghostbusters* – ezek a filmek már a konkurens cég nevéhez fűződnek, bár a két fél véleménye egyelőre megegyezik abban, hogy a konkurencia ma még csak előnyökkel jár, mivel más-más forrásból merít-

nek és bemutatóikat is gondosan egyeztetik. Az Intercom Kft. a Mafilm és a Hungarofilm alapította egy feltörekvő amerikai gyártó és forgalmazó vállalattal, a Carolco Internationallel. A társaság 51 százalékban magyar, 49-ben amerikai tőkeből alakult, de mint vezetői elmondták, nem pusztán ennyiben különböznek a Duna Filmtől: míg az főként a UIP saját forgalmazásából származó filmeket veszi át, a Carolco elvileg az összes többi gyártótól tud vásárolni.

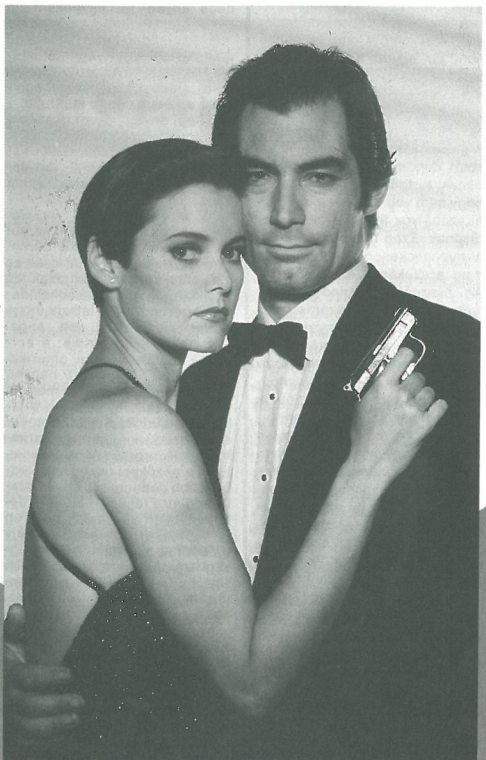
Az Intercom a mozifilm-forgalmazáson kívül gyártással, tévé- és videófilmek terjesztésével és könyvkiadással is foglalkozik, mindemellett – hasonlóan a konkurenciához – ők sem kívánnak második Mokeppé válni. Egyik cégnél sem dolgoznak tiszeltben, és ezt a jellemzőjüket

meg is akarják tartani. Az Intercom a jogdíjakat produkciós exportja révén fizeti, amely az idén előreláthatólag öt-hat millió dollárra rúg majd. Az ő közreműködésükkel forgatták Magyarországon a Cannon által finanszírozott *Az operaház fantomját*, a *Lidérces évek* című amerikai tévésorozatot és Costa Gavras *Music Box*-át, Jessica Lagveal. Ezek a produkciók szintén a Carolco-kapcsolatnak köszönhetően kerültek hozzánk.

Az Intercom augusztusban mutatta be az *Iron Eagle* második részét, jön egy új Kim Basinger-film, a *Blind Date*, továbbá Alan Parker *Angelheartja* és vélhetőleg egy nagy sláger, Tom Cruise legújabb filmje, a *Coctail*. Videós terveikről egyelőre ők sem voltak hajlandók bővebben tájékoztatni. Tény azonban, hogy az eddig megvásárolt filmek videojogait is megszerezték. Testet ölt terveikről talán az ősz végén tudnak majd bővebben beszámolni.

Torma Tamás

A sorrendben tizenhatodik James Bond-film szerepeiben: Carey Lowell és Timothy Dalton

Biblia gyerekeknek

Az Oxford Vision angol videokiadótól a Televideo megvásárolta a *Gyermek Biblia* (Children's Video Bible) sorozatot. Eredetileg 1985-ben látott napvilágot a Lion Kidonál *Penny Frank Lion Story Bible* című munkája, mely rajzokkal mesélte el a bibliai történeteket. A három kiadást megért kötet sikere nyomán tavaly készült el Angliában a könyv videováltozata öt kötetben. A Televideo ezeket az ötperces önálló történeteket két kazettára

tömörítette: az Ószövetség körülbelül 180 perces, az Újszövetség 150 perc időtartamu.

Az alkotás a múlt évben elsősorban annak köszönhetően sikerét a nagyvilágban, hogy festményei, rajzok segítségével élvezetesen, a gyerekek számára könnyen befogadható módon dolgozza fel a bibliai eseményeket. A mű angol és magyar nyelvű változatban is megvásárolható, kazettánként 2000 forintért.

Párbeszéd a videótankönyvvel

Ha valakit, akkor engem biztosan nem érdekel a desztillálás. Hogy mégis lázba hozott a téma, annak egyedüli indoka, hogy ezzel a kémiai folyamattal nem egy szakelőadóson ismerkedtem meg, hanem annak a korszerű oktatástechnikai eszköznek a segítségével, melyet videótankönyvnek kereszteltek el megalkotói. *Kabdebő György* rendező és *Gerő Péter* tanár, számítógép-programozó így szeretnének hozzájárulni a tanítás és a tanulás megkönnyítéséhez.

De mit is kínál a tanár és diák számára a videótankönyv? Nem a hagyományos értelemben vett oktatófilmet. Az ismeretterjesztésben és az oktatásban eddig alkalmazott filmtípus ugyanis az átlagnező igényeit vette figyelembe. Így a tanulásban elmaradtaknál túl magas, a haladóknak pedig túl alacsony színvonalúnak bizonyult. Az interaktív (párbeszéd) video épp ezt a problémát kívánja feloldani: lehetőséget ad arra, hogy az egymástól eltérő érdeklődésű és tudású felhasználók saját tanulási ritmusuknak megfelelően haladhassanak a megismerni kívánt szakterületen.

Az alapötletet az adta, hogy a video rendelkezik a tanulóhoz alkalmazható egyfajta feltételrendszerrel, nevezetesen: a képek kime-

revithetők, lassíthatók, visszajátszhatók. Ugyanigy számos jól használható tulajdonsággal rendelkezik a számítógép is a tanulás megkönnyítése szempontjából, ám korántsem olyan látványosság, mint amit a video vizuálisban nyújthat. Kézenfekvő volt tehát a két berendezés összekombinálása.

Így jött létre a „tankönyv”, mely előre és hátra lapozható (video), amely kérdéseket tesz fel, válaszokat korrigál (számítógép), s teszi mindezt olyan ritmusban, sorrendben és nehézségi fokon, ahogyan azt a diák és tanár megkívánja.

De hogyan fest mindez a valóságban?

A videótankönyv eddig elkészült anyagai a vegyipari szakközépiskolák *Desztilláció* című anyagrészt tartalmazták. Ez a jelenlegi tantervben mintegy tizenkét óras foglalkozás. Amikor a Commodore 64-es számítógép és a videoberendezés összekapcsolása után beindítottuk a programot, a képernyőn megjelenik a főcím s egy kérdés: Mi az ön neve? A későbbiekben azután már mindig ezen a néven szólítja meg a gép a tanulót, s ugyanezen címszó alatt raktározza el memóriájában, hogy melyik diák hol tart a tananyaggal.

A következő fázisban a tanuló választhat, milyen sor-

rendben kíván haladni az ismeretek elsajátításában: videobejátszás segítségével akarja megismerni az anyagot, gyakorló feladatokat kér vagy a kiegészítő magyarázatokra kíváncsi.

Én – gyanúlanul – a laboratóriumi desztilláló készülékek anyagészitöttem be a gépbe, mire gazdag tartalomjegyzék jelent meg a monitoron. Egy rövid bejátszás megtekintése után számítógépes magyarázatokkal gyorsíthattam hiányos kémiai tudásomat, majd egy komputeres szimuláció segítségével magam is elvégezhettem a filmen látott kísérleteket. Valahányszor rossz mozdulatot tettem a kísérleti berendezés összeállításában, melyet egy joystick segítségével irányítottam, a gép jelezte a hibát, s útbajazított. Ugyanigy előzőkenyen vezetett botlásaim során a gép a tesztek megoldásakor. Ha egy kérdésre helytelen választ adtam, más megfogalmazásban ismét visszakérdezte tőlem a feladványt. Így folytattuk a párbeszédünket, míg végül a hibátlan tudásom kapott gratulációkkal álltam fel az asztal mellől.

Most készült a videótankönyv újabb változata, mely ezúttal a biokémia témakörének egy fejezetét dolgozza fel. A *MOVI Helios* Stúdiójában azonban jóval nagyobb távlatokban gondolkodnak.

Ilyen logikájú interaktív rendszer, tudomásuk szerint még sehol sincs a világon. Mind ez idáig csak különböző használatát az oktatásban a két eszközt, pedig számos területen eredményesen működhetnek az összeházasított berendezések. Propaganda-, referenciálóokra éppúgy, mint az általános ismeretterjesztésben, kezdve egy szálloda halljában felállított tájékoztatóeszközön át konkrét technológiai feladatok támogatásáig.

A videótankönyv iránt máris nagy az érdeklődés. Igaz, az eddig elkészült anyag csak speciális területen használható, ám a fejlesztők alig győzik az újabb és újabb másolatok készítését.

A „tankönyvet” 8–10 ezer forintos önköltségi áron szerkeztetik be az iskolák (a meglévő számítógép és videookészülék átalakítását és a szoftvert tartalmazza és az ár), ám az Országos Pedagógiai Intézetnél kötött megállapodás értelmében ennek csupán 40 százalékat kell kifizetni. A többi az új eszközt támogató ORI magára vállalta! A fejlesztők pedig éppen a takarékoskági megfontolások miatt készítették programjukat a legolcsóbb számítógéptípusra, a Commodore 64-esre.

Dobszay János

Mit ígért a BM?

Elkobzott kazetták nyomában

Előző számainkban két olyan jogséttel is foglalkoztunk, amelyekben az eljárás során lefoglalt videokazetták jogerősen elkobozta a bíróság. De vajon milyen szabályok is vonatkoznak az elkobzásra, és egyáltalán, mi történik az intézkedést követően a jelentős értéket képviselő műsorhordozókkal?

A Btk. szerint el kell kobozni – többek között – azt a dolgot, amelyet a bűncselekmény elkövetéséhez eszközzel használtak vagy arra szántak, ha az az elkövött tulajdona. A törvényben meghatározott esetekben el kell kobozni azt a dolgot is, amelyet a bűncselekményt elkövették, vagy amely az adott vagyoni előny tárgya volt. Az elkobzás végrehajtásáról alacsonyabb szintű jogszabályok intézkednek. Ezek szerint az elkobzást a megyei (fővárosi) bíróság gazdasági hivatala hajtja végre. Abban az esetben, ha az eljáró hatóság korábban lefoglalta a szóban forgó tárgyakat, az elkobzás pusztán a bíróság belügye. A jogszabály azt is kimondja, hogy az elkobzott dolgot állami vállalat vagy szövetkezet útján – kivételes esetben árverésen – kell értékesíteni. Az elkobzott dolgot akkor lehet megsemmisíteni, ha értékesítése valamely oknál fogva nem lehetséges, illetőleg – és ez az érdekes! – az eredeti állapotban való értékesítése a közrendet, a közegészséget vagy a közérkölcset sértene, illetve veszélyeztetné.

Egy igazságügyi miniszteri rendelet tovább részletezi az elkobzás foganatosítását. Ebben hangzik el, hogy azt az elkobzott dolgot, amelynek művészeti, történeti, oktatási vagy tudományos értéke van – a bíróság intézkedése szerint – a megfelelő gyűjteményben való elhelyezéshez térítésmentesen át

kell adni a kijelölt kezelő szervnek. Ezt a szervet az elkobzott tárgy jellege szerint illetékes miniszter jelöli ki.

A fenti jogszabályhelyek szellemében az MM Filmfőigazgatósága még 1986-ban csaknem egy évig tartó, kiterjedt levelezésbe kezdett az elkobzásokban érintett minisztériumokkal és országos hatáskörű szervekkel a kérdéskör megnyugtató, a filmszakmai szempontokat is figyelembe vevő rendezése érdekében.

A főhatóság munkálkodásának ismertetése előtt azonban azt is érdemes megjegyezni, hogy meghatározott esetekben a tanácsai szabálysértési hatóságok is jogosultak önállóan szankcionálni és videokazetták elkobzását kimondani. Ez az egy szabálysértés a szerzői művek jogosulatlan használata, amelynek az elbírálása tanácsai szinten marad. Az elmúlt években nem sok ilyen ügyről tudunk, de abban a pár esetben a Filmfőigazgatóság közreműködésével az elkobzott videokazettákat átadták a Magyar Filmintézetnek.

A Filmfőigazgatóság levelezése egyébként arra irányult, hogy az eljárások során lefoglalt, majd elkobzott videokazetták komoly anyagi és – bizonyos esetekben – információs, esetleg művészeti értéket képviselnek, amelyek megsemmisítése ésszerűtlen és célszerűtlen. A nemzeti videogyűjtemény felelőséül kijelölt Magyar Filmintézet számára viszont át lehet adni ezeket a kazettákat eredeti tartalmuk megtartásával vagy anélkül. A Filmintézet a kazettákat – mint a videoarchívum részét – zárt anyagként kezeli, és csak tudományos kutatás céljaira teszi hozzáférhetővé.

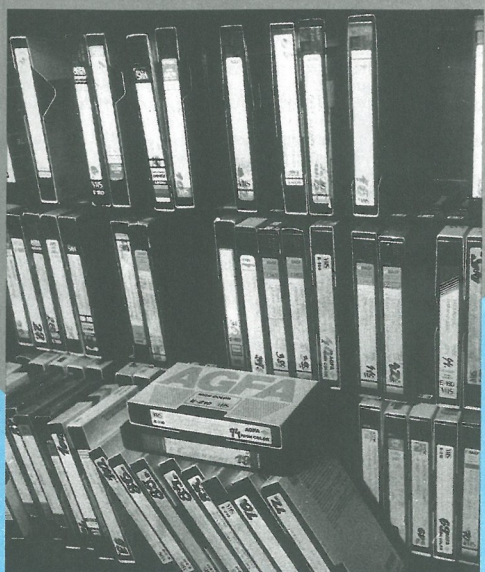
A megkeresett minisztériumok válaszeveleiből kiderült, hogy az elkobzott tárgyak kezeléséről még számos egyéb, nem nyilvános belső utasítás és rendelkezés intézkedik. Ettől függetlenül a Belügyminisztérium lehetőséget látott a videoarchívum bővítésére az elkobzott videokazettákkal, de a közszemérmert sértő horror-, erkölcsi, morális torzulásokat előidézhető kazetták esetében csak a „törles utáni hasznosítást” tudták elképzelni. (Ez az állásfoglalás még jóval az ominózus, a pornó- és horrorkazettáknak zöld utat biztosító vámrendezet előtt született.) A BM annak idején arról is tájékozott, hogy több belügyi rendelkezés átdolgozása folyamatban van, és ennek keretében rendezni kívánják az igazgatási tevékenység során elkobzott egyes tárgyak – így a videokazetták – kezelését is. Ígértet tettek arra is, hogy a tervezett módosítások során majd hasznosítják a művelődési tárca észrevételeit. Sajnos azóta sincs tudomásunk a módosított élethe lépéséről vagy az észrevételek hasznosításáról.

Az igazságügyi Minisztérium a büntetési és vétségi eljárásokban lefoglalt videokazetták ügyében illetékes. Ez a tárca is elismerte a Magyar Filmintézet jogosultságát a művészeti, történeti

vagy tudományos célokra hasznosított videokazettákra, sőt, a megyei (fővárosi) bíróságok figyelmét is felhívták a jogszabályi feltételek fokozottabb vizsgálatára. Ezek szerint ha az említett feltételek fennállnak, a bíróságoknak az elkobzás végrehajtási módjaként azt kell előírniuk, hogy a film- vagy videoanyagot a Magyar Filmintézet részére kell megküldeni. Viszont az Igazságügyi Minisztérium sem értett egyet azzal, hogy a közrendet, közérkölcset sértő kazetták is a filmintézethez kerüljenek. Az „eredeti állapotban való értékesítésre” alkalmatlan videokazetták esetében a megsemmisített tartottak egyedül üdvözítő megoldásnak, kivéve, ha lehetőség van a videokazetta letörlesztésére. Ez esetben azonban a térítésmentes átadás sem jöhet szóba, mert a kazetták értékesítéséből befolyó összeg igazságügyi bevétel.

Mivel a videokazetták tartalmának törlésére alkalmas technikai eszközökkel és szakapparattal az igazságügyi Minisztérium feltehetőleg nem rendelkezik, felvetődik a kérdés, hogy a BAV- és más használt cikkeket értékesítő üzletekben jogellenesen forgalmazott kalózmásolatok nem a bíróságok gazdasági hivatalainak közreműködésével kerültek-e oda.

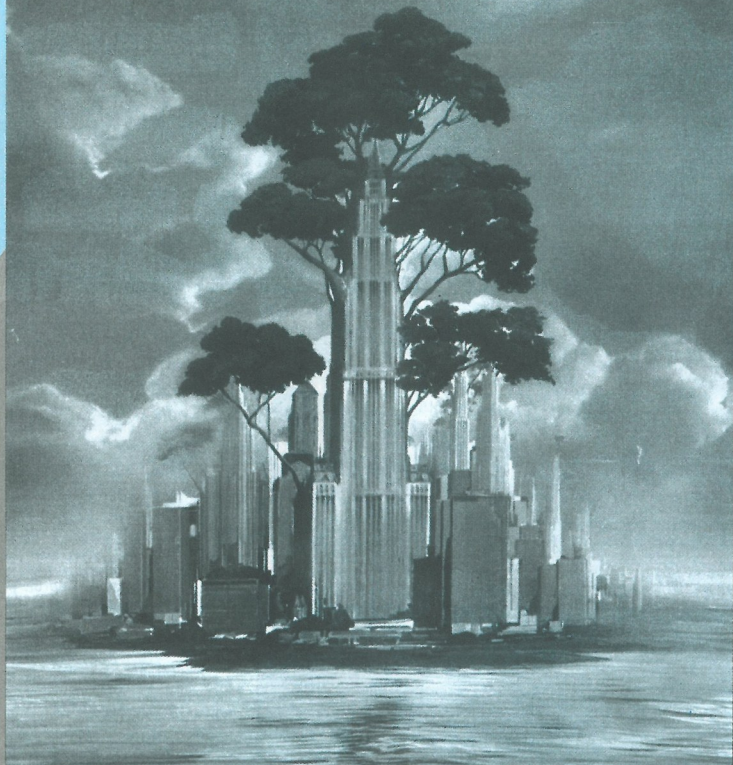
Kiss Zoltán

Videó háló- zsákkal

A Magyar Független Film- és Video Szövetség (MAFSZ) és az I. László Gimnázium KIT Egylete (Középiskolai Informatikai és Tömegkommunikációs Egylet) összefogott, és első ízben 1989. november 4-5-én (szombat, vasárnap) az I. László Gimnáziumban (1102 Budapest, Körösi Csoma út 28.) meghirdeti az első középiskolás videó fórumot. A fórum nem verseny lesz, hanem egy olyan lehetőség, amelyen a MAFSZ által felkért szakemberek megnézik és tanácsaikkal segítik a készülő vagy félkész munkákat. Az I. László Gimnázium a fórumhoz a helyet adja és vidékiek részére – ha hálózást hoznak magukkal – az ott alvást is lehetővé teszi.

SIKERLISTA

A MOKÉP Videotéka legsikeresebb filmjei

1. **Tuti dolog** (amerikai vígjáték)
2. **Egy ember a légióból** (francia vígjáték)
3. **Az ördög jobb és bal keze** (olasz-NSZK kalandfilm)
4. **Biztos halál** (japán kalandfilm)
5. **Keresztesek** (lengyel történelmi film)
6. **A téma** (szovjet játékfilm)
7. **Hajnal** (Jancsó Miklós rendezte francia film)
8. **Mr. Universe** (magyar játékfilm)
9. **Bástyasétány '74** (magyar operettparódia)
10. **Hüvelyk Panna** (japán rajzfilm)
11. **Egy szem borsó, két szem borsó** (szovjet rajzfilm)
12. **Lámpaláz** (olasz horrorfilm)
13. **A biztosan élő sárkány-lady** (hongkongi karatefilm)
14. **H-bomba** (hongkongi karatefilm)
15. **Istenek fegyverzete** (hongkongi karatefilm)
16. **A kockázat ára** (francia krimi)
17. **Fekete Jézus** (olasz dráma)
18. **Alvin Ailey amerikai táncszínháza** (francia táncosfilm)
19. **Rod Stewart** (angol koncertfilm)
20. **Lee Aron Live** (angol koncertfilm)

INTERVIDEO sikerlista a kölcsönnapok alapján

1. (1) **Bourne Identity** (A Bourne-rejtély), amerikai bűnügyi film Richard Chamberlainnel
2. (2) **Disorderlies** (Ápolandó ápolók), amerikai vígjáték a Fat Boysszal
3. (-) **Excalibur**, angol történelmi kalandfilm Nigel Terryvel, Helen Mirrrennel
4. (4) **Deadly Friend** (Halálos barát), amerikai sci-fi bűnügyi film Matthew Laborteaux-val
5. (-) **City Heat** (Párbaj a városban), amerikai bűnügyi film Clint Eastwooddal, Burt Reynoldsszal
6. (3) **Angel of Vengeance** (A bosszú anyyala), amerikai bűnügyi film Zoe Tamerlisszel
7. (4) **Magnum Froce** (A Magnum ereje), amerikai bűnügyi film Clint Eastwooddal
8. (-) **Deliverance** (Gyilkos túra), amerikai kalandfilm Burt Reynoldsszal, Jon Voighttal
9. (-) **Caddyshack** (Golförültek), amerikai vígjáték Chevy Chasse-zel
10. (7) **Avanti!**, amerikai vígjáték Jack Lemmonnal

Lányok átlat Szó bugyiban

Az igazság az, hogy a dolog az első perctől fogva gyánús volt. A dobozra azt írták, hogy a kazettán „erotikus szexfilm” látható. Ez a macskaállat típusú, főléleszes szókapaalás tipikus esete, vélhetően a közönséges videó, vélhetően a szexfilmnek feltétlenül erotikusnak kell lennie, különben nem az, ami. Nos, *Jess Franco* rendező ezúttal megvalósította a csaknem lehetetlen: sikerült a másfél óras, pucér hölgyek főszereplésével készült filmet úgy leforgatnia, hogy az erotikának még a látszatát is elkerüli.

Akárcsak a Hungaro Videónak, amelynek választása éppen erre a filmtróféni ritkaságra esett úttörőtervei valóra váltásákor. Való igaz, a pornóbehozatali titlalom feloldása, a *Szex ABC* után már csak idő kérdése volt, mikor jelenik meg előbb a „soft”, vagyis puha, majd később talán a „hard”, vagyis kemény pornó a hazai forgalmazók kínálatában. (A puha és a kemény pornó nem csupán a férfiúi ékesség állapotában, hanem az aktus bemutatásának aprólékosságában is eltér egymástól. A puha pornóban nagy szerepe van a mesesszövevénynek, általában szabályos játékfilm,

eltérően az „aktus” köré szótt átlagos kemény filmről.) Ha a Hungaro Video józsemit menedzserrel olyan filmet kerestek, amely után a felnőtt lakosság 99,9 százalékának elmegy a kedve a szexfilmeiktől, akkor jól döntöttek.

Kezdjük talán a lényeggel, vagyis a lányokkal. A több pucér hölgyből legfeljebb egy utó meg az átlagos szintet, a többi sem kora, sem testünya nem teszi alkalmassá a veőkös jeleletekre. Színészi tehetsége pedig alighanem más jeleletekre sem. Mondjuk ki nyíltan: korosodó, kövér, indítóvá hölgyek látványra nem osztja be az erotikus fantáziát. Legálábbis általában.

Mínél többet tudunk a film meséjéből, annál kevésbé érdekes a folytatás. Amikor kiderül, hogy a rejtélyes gyilkosságorszozat fő indítéka egy alkonohan tartott, levágott pénisz, amin ráadásul egy fura szemölcs is van, az ember mély megnyugvással gondol vissza rá: már az első kockák után helyesen vélt bárgyúnak a művet. A dobozon lévő felirat előre tudomásunkra hozza, hogy itt egy nőve operált férfi szerelmi és jogi problémáival lesz dolgunk. Ez eleve érdekelte volna a „fonderlatos magánymozás” filmen végigvonuló szálát – nem mintha nagy

Hogyan szoktassuk le a nézőt a szexfilmekről?

kár érnie a mű dramaturgiai felépítését. Ami nincs, az nem is károsodhat.

Már a címet is rosszul fordították magyarra, így aki netán több, átlátszó bugyis hölgyet vár, annak keservesen csalódnia kell. Már csak azért is, mert a nő szereplők csak elvéve hordják a ruhadarabot. A magyar szinkron szakmailag korrekt, de főléleszes befektetés. Böven elég lett volna a feliratozás. Vagy még sok is...

Az már csak részletkérdés, hogy az öltözködési divatból és az autók formájából kiderül, jó évtizedes filmről van szó. Az amerikai helyszínnel sem fázsiolták magukat az alkotók, sőt még arra sem figyeltek, hogy ne csupa olasz és spanyol márkájú kocsij álljon az utcákon a kamera előtt. A nyilvánvalóan költségkímélő megoldásokhoz tartozik ugyanannak a többszöri bemutatása, a kevés helyszínt és szereplőt is. Szóval sikerült megvenni egy régi, ócska és olcsó szexfilmet. Mivel ez az első ilyen a hazai boltokban – legalábbis a legálisakban, mert a többiben ennél csak jobb forognak –, aki innen meríti ismereteit, az joggal vélheti úgy, ilyen a műfaj. Pedig az *Emmanuelle* és a többi híres „soft” film valóban erotikus. Még a klasszikus szexjeleleteket alig-alig tartalmazó *Kilenc és fél hét* is erotikus az isteni *Kim Basinger*rel. Választék tehát lett volna. Az nyilvánvalóan pénz nem volt a megfelelő filmek beszerzéséhez.

Ami természetesen jellemző napjaink magyar vállalkozásaira. Egy ötletből gyorsan akarunk pénzt csinálni. Kaszálni akar mindenki a verdegőlőstől a videoforgalmazóig. Nem tudni, hány száz, netán hány ezer ember meg lépre a doboz elején látható csábos hölgy (mondani sem kell, hogy nem szerepel a filmen) vagy a doboz hátulján olvasható, sokat ígérő ajánlás

olvasván. Aki látatlanban megveszi az 1990 forintért kínált kazettát, joggal érzi becsapva magát.

Arról már nem is beszélve, hogy a magyarországi nemi kultúrára panaszokdó orvosokat (és hölgyeket) hallgatva világos: a *Szex ABC*-re és az izléses, valóban „felvilágosítással” szolgáló pornóra nagyobb szükség lenne, mint az iparág szemétere. Az, hogy ez utóbbi az olcsóbb, csak a rövidlátó üzletembernek perdöntő érv. Ha valaki hosszú távra tervez, akkor a minőséget kell szem előtt tartania. Úgy, ahogy általában a magukra valamit is adó cégek teszik. És úgy, ahogy mi már évtizedek óta nem tesszük – az utóbbi években meg különösen nem.

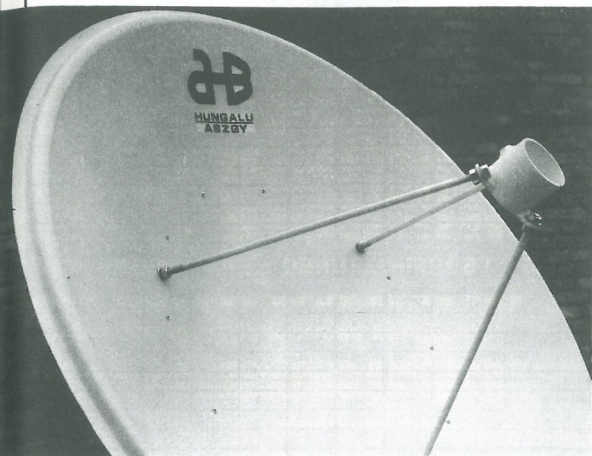
Egy arab országban dolgozó magyar orvosok mesélték, milyen meglepő hatást váltottak ki az ottani fiatalokból az Európából importált pornófilmek. Azt hitték, az életben is minden úgy játszódik, ahogy a videófilmen: bejön egy szőke nő, levetkőzik és szétteszi a lábát. A magyar apolónoknek rengeteg gondjuk volt, amíg megértették a felbuzdult helybeli ifjúsággal, hogy Európában nem minden nő prostituált. Hasonló félreértések persze idehaza is fenyegetik a tapasztalatlan kamaszokat. A *Lányok átlat Szó bugyiban* nem segíti őket az új ismeretek megszerzésében. Sőt, egy csomó kényszerkezetük támadhat – például a férfiből nővé operálhatóság vagy az utóan is puéran flangáló szereplők látán.

Ha már a Hungaro Video szexfilm forgalmazására adta a fejét, gondoskodhatna róla, hogy spránként a műfaj legjavával kezdve vezesse be ezt a fajta terméket a magyar piacra.

Horváth Gábor

Műholdvevő paraboloid antenna- reflektor lakásába hozza Európát

Az Alumíniumszerkezetek Gyára megkezdte a műholdas tv-adások vételéhez alkalmas mechanikai berendezés gyártását.

A tükör műszaki adatai:

névleges átmérő $D = 1200$ mm
alkalmazási frekvenciatartomány
10,9 – 12,5 GHz
nyereség $G = 39,5 - 41,2$ dBi
 $F/D = 0,375$

Kiegészítő tartozékok:

állvány, fejtartó, megfogógyűrű és szerkezet.

Az állvány vízszintes és függőleges síkra, valamint sarokra szerelhető.

Ár:

vízszintes síkra szerelhető állvánnyal
11 458,- Ft
függőleges síkra szerelhető állvánnyal
11 610,- Ft
sarokra szerelhető állvánnyal
11 750,- Ft

Az alumíniumból készült tükör alkalmas a luxemburgi ASTRA, a DBS, valamint az ECS műholdak egyes programjainak vételére a megfelelő elektronikus egységek használata esetén. Termékünket elektronika nélkül ajánljuk.

Gyártja és forgalmazza:

Alumíniumszerkezetek Gyára
6801 Hódmezővásárhely
Szántó Kovács János u. 162.
tel.: 62/44-622
telex: 84-219

Továbbá Budapesten:

Alumíniumipari Kereskedelmi Vállalat
Belföldi Áruforgalmi Főosztály
Bp. X. Keresztúri út 39-41.
tel.: 630-668, 630-669
telex: 22-6667

Böngésző

Az e havi táblázatokban – melyek a nyugatnémet Video című lap 1989./5. száma alapján készültek – immár törvényeszerűen szerveződtek önálló csoporttá a Super-VHS videomagnók, melyeknek, úgy hisszük, rövidesen meglesz a hazai pártolói tagságuk is. Azért nem gondoljuk, hogy az előbbi túl népes lesz. Hiszen, például a Panasonic NV-FS1-et először a Victor Hugo utca elején lévő TKD üzletben láttuk. Akkor még dollárért, de a nyár elején már felfedeztük a Rákóczi úti Elektrik üzletben is, nem éppen alacsony, 125 ezer forintos árért.

A sztereó és hifi készülékek közül a Panasonic NV-F70 EG mind teljesítményével, mind árával indokoltan áll az első helyen. Szintén az első három helyezett között van az ITT-Nokia 3998-as modellje is, melyet nemrég teszteltünk, és hazai piacon is hozzáférhető. Mint hifi készülék, igen jó jellemzőket mutatott.

A monó készülékek között több olyan típusal találkozhatsz az olvasó, amelyektől e lap hasábjain olvashatót már a korábbiakban, hazai forgalomban azonban ritkán fordult elő. A hazai kínálatból, a jelenleg is elérhető és elfogadható áru készülékek közül jó vételnél tartjuk a Fisher PI-DK-t és a Fisher P200-at, ez utóbbit a közeljövőben fogjuk tesztelni. Szerényebb igények kielégítését biztosítják a Goldstar és Daewoo típusok. E két készülékcsalád, bár a hazai árakban ez nem tükröződik, a minősítő táblázatok végén foglal helyet.

A táblázatban az e havi tesztünkben szereplő három kamkorder közül csak az ITT-Nokia VM-C 3888 típusa szerepel. A VHS-C rendszerű felvevők között ezzel a legelőkelőbb helyet foglalja el. Mivel mostani számunkban igen nagy teret szentelünk a videofelvevőknek, felesleges e helyen túl sok szót vesztegetni e típusokra. Mégis, aki a Minolta C 50-E, vagy a Saba VM 6940 jelzésű készüléket keresi, nem találja e felsorolásban, mivel egyszerűbb felépítésűkkel, kevesebb szolgáltatással gyengébb kép-, illetve hangminőségükkel a rangsor végére sorolódtak.

Helyezés	Típus	Rendszer	Ár (DM)	Kép	Hang	Szolgáltatás	Felkészítettség	Összesen	Minősítés
1	Blaupunkt RTV-910	S-VHS	3000	38	18	24	10	90	nagyon jó
1	JVC HR-S5000EG	S-VHS	3300	37	18	25	10	90	nagyon jó
1	Mitsubishi HS-E70	S-VHS	3000	37	18	25	10	90	nagyon jó
1	Panasonic NV-FS1	S-VHS	3000	38	18	24	10	90	nagyon jó
5	Philips VR 6948	S-VHS	3000	38	18	23	9	88	nagyon jó
5	Saba VR 6480	S-VHS	3100	37	18	23	10	88	nagyon jó
5	Telefunken A1200	S-VHS	3000	37	18	24	9	88	nagyon jó
5	Normende V500S	S-VHS	2990	37	18	24	9	88	nagyon jó
9	Akai VS S99EOS	S-VHS	3000	35	18	23	10	86	nagyon jó

SZTEREÓ ÉS HIFI-SZTEREÓ KÉPMAGNÓK

1	Panasonic NV F70EG	VHS	2000	32	18	25	10	85	nagyon jó
2	JVC HR D755EG	VHS	2900	33	18	25	7	83	nagyon jó
3	Blaupunkt RTV-900	VHS	2800	32	18	24	8	82	nagyon jó
3	Fisher FVH-D55HV	VHS	2400	32	17	24	9	82	nagyon jó
3	ITT VR 3998	VHS	2400	32	17	24	9	82	nagyon jó
3	Panasonic NV-D80EG	VHS	2800	32	18	24	8	82	nagyon jó
3	Sanyo VHR D700G	VHS	2400	32	17	24	9	82	nagyon jó
8	Akai VS-A77EOG	VHS	1900	30	17	25	9	81	nagyon jó
8	Loewe OC 570H	VHS	2700	30	18	23	10	81	nagyon jó
8	Sanyo VHR-D4710	VHS	2400	32	16	24	9	81	nagyon jó
8	Sony SL-HF950ES	Super Beta	2600	35	18	22	6	81	nagyon jó
8	Sony EV-S850PS	Video-8	3000	31	18	24	8	81	nagyon jó
8	Universon 2186	VHS	1898	30	17	25	9	81	nagyon jó
14	Hitachi VT 585-E	VHS	2700	29	17	24	10	80	nagyon jó
14	Toshiba V700	VHS	1850	32	17	23	8	80	nagyon jó
16	Blaupunkt RTV-800	VHS	1900	29	17	23	8	77	jó
16	JVC HR-D530EG	VHS	2400	32	18	20	7	77	jó
16	Siemens FM 586	VHS	1900	26	16	25	10	77	jó
16	Sony EV-S650	Video-8	2300	32	17	21	7	77	jó
20	Grundig VS-540	VHS	1850	26	16	24	10	76	jó
20	NEC DX-4000G	VHS	2200	28	16	24	8	76	jó
20	NEC DX-4000G	VHS	2200	28	16	24	8	76	jó
20	Telefunken A980P	VHS	1900	30	19	20	7	76	jó
20	Telefunken A990P	VHS	2300	31	18	20	7	76	jó
24	Blaupunkt RTV-740	VHS	1800	29	15	23	8	75	jó
24	Philips VR 6970	VHS	2000	30	19	19	7	75	jó
26	Braun a/d/s VC 4	VHS	3000	27	17	23	7	74	jó
26	NEC DX 2000G	VHS	1700	28	15	23	8	74	jó
28	Sharp VC 793	VHS	1550	27	18	20	8	73	jó
29	ITT VR 3948	VHS	1800	27	13	23	8	71	jó
30	Mitsubishi HS-421G	VHS	1600	31	14	18	6	69	jó
31	Orion VU 2308 HS	VHS	1500	25	15	20	8	68	jó
32	Universon VU 43788	VHS	1098	22	15	18	7	62	közepes

Monó képmagnók

1	Akai VS 3811	VHS	1650	30	11	24	9	74	jó
1	Grundig VS-550	VHS	1900	30	13	23	8	74	jó
1	ITT 3938 VPS	VHS	1800	30	10	25	9	74	jó
1	Mitsubishi HS-E20	VHS	1300	32	11	23	8	74	jó
1	Mitsubishi HS-E30	VHS	1400	32	11	23	8	74	jó
6	ITT Nokia VR 3929	VHS	1150	33	11	23	6	73	jó
6	JVS HR-D700	VHS	1600	31	11	22	9	73	jó
6	Philips VR 6285	VHS	1200	32	11	23	7	73	jó
9	Akai VS-38	VHS	1400	32	11	22	7	72	jó
9	Mitsubishi HS-E10	VHS	1200	32	11	22	7	72	jó
9	Philips VR 6180	VHS	1050	32	11	23	6	72	jó
9	Sharp VC 810G	VHS	1900	30	11	23	8	72	jó
9	Siemens FM 603	VHS	1200	31	11	23	8	72	jó
9	Sony SLV-402	VHS	1600	29	11	24	8	72	jó
15	Akai VS-22EOG	VHS	1100	31	12	21	7	71	jó
15	Blaupunkt RTV-330	VHS	1600	30	10	23	8	71	jó
15	Fisher FVH-P210KV	VHS	1200	31	11	22	7	71	jó
15	Fisher FVH-P10KV	VHS	1100	32	10	22	7	71	jó

Árfolyamok

Helyezés	Typus	Rendszer	Ár (DM)	Kép	Hang	Szolgáltatás	Felzárkóztatás	Összesen	Minősítés
15	Panasonic NV-G21	VHS	1600	30	10	23	8	71	jó
15	Panasonic NV-D48	VHS	1800	30	11	22	8	71	jó
15	Philips VR 6670/02	VHS	1500	28	11	25	7	71	jó
15	Sanyo VHR 3310G	VHS	1300	27	11	25	8	71	jó
15	Sanyo VHR-4300	VHS	1300	31	11	22	7	71	jó
15	Toshiba V 300	VHS	1250	29	11	24	7	71	jó
25	Blaupunkt RTV-320	VHS	1400	29	10	23	8	70	jó
25	Blaupunkt RTV-660	VHS	1500	30	11	21	8	70	jó
25	Blaupunkt RTV-720	VHS	1800	30	11	21	8	70	jó
25	Panasonic NV-G12	VHS	1400	29	10	23	8	70	jó
25	Panasonic NV-G45	VHS	1500	30	11	21	8	70	jó
25	Saba 4B20	VHS	1400	31	11	21	7	70	jó
25	Sharp VC A605	VHS	1400	30	11	22	7	70	jó
25	Sharp VCT 410	VHS	1100	29	11	23	7	70	jó
25	Universum VR 2181	VHS	1098	30	12	21	7	70	jó

Többnormás képmagnók

1	JVC HR-D158 MS	VHS	2100	32	10	19	7	68	jó
2	Akai VS-X9EG	VHS	2300	24	10	23	7	64	közepes

Kamkorderek

1	JVC GF-S1000	S-VHS	6000	37	18	21	10	86	nagyon jó
1	Ohilips VKR9500	S-VHS	6000	37	18	21	10	86	nagyon jó
1	Bauer VCC 656	S-VHS-C	4000	36	17	24	9	86	nagyon jó
1	Blaupunkt CR 9000 S	S-VHS-C	4000	36	17	24	9	86	nagyon jó
1	Panasonic NV-MS-50	S-VHS-C	4000	36	17	24	9	86	nagyon jó
6	Sony CCD-V200 Pro	Video-8	4500	33	18	24	10	85	nagyon jó
7	Sony CCD-V95	Video-8	3700	33	15	23	9	80	nagyon jó
7	Sony CCD-V90	Video-8	4000	33	15	23	9	80	nagyon jó
7	Fuji M600	Video-8	4000	33	15	23	9	80	nagyon jó
10	Panasonic NV-MS-1	S-VHS	4500	37	12	20	9	78	nagyon jó
10	Blaupunkt CR-2000 S	S-VHS	4500	37	12	20	9	78	nagyon jó
12	Sony CCD-V2006i	Video-8	5500	33	15	22	7	77	nagyon jó
13	Canon E-708	Video-8	3700	32	12	23	9	76	nagyon jó
13	JVC GR-S77	S-VHS-C	4000	35	11	22	8	76	nagyon jó
13	Saba VM 6995	S-VHS-C	4000	35	11	22	8	76	nagyon jó
13	Loewe Profi-810	Video-8	3500	32	14	22	8	76	nagyon jó
17	Bauer VCC 826	Video-8	4000	33	12	21	9	75	nagyon jó
17	Blaupunkt CR-8010	Video-8	3900	33	12	21	9	75	nagyon jó
17	Metz 9629	Video-8	4000	33	12	21	9	75	nagyon jó
17	Loewe Profi 800	Video-8	3500	32	14	22	7	75	nagyon jó
21	Blaupunkt CR-8000	Video-8	3500	32	12	22	8	74	jó
21	Canon E-77	Video-8	2800	30	13	23	8	74	jó
21	Nikon VN-810	Video-8	400	32	12	22	8	74	jó
21	Sony CCD-SPS	Video-8	3600	30	13	23	8	74	jó
25	Canon E-70	Video-8	2600	30	13	23	7	73	jó
25	ITT VM-C3888	VHS-C	3400	32	11	22	8	73	jó
25	Kyocera KD-3010	Video-8	3500	31	13	22	7	73	jó
25	Minolta 8100	Video-8	3500	31	13	22	7	73	jó
25	Nordmende CV 2201	VHS-C	3500	32	11	22	8	73	jó
25	Pentax PV-C-850	Video-8	3500	31	13	22	7	73	jó
25	Philips 6840	VHS-C	3500	32	11	22	8	73	jó
25	Saba VM-6990	VHS-C	3500	32	11	22	8	73	jó

Ördög tudja, hogy amíg e sorok bejárnak a kéziratok szokásos útját, vajon miként változnak a valutaárfolyamok. Annyi azonban tény marad, hogy aki idehaza valutáért szeretne vásárolni, annak nem árt alaposan átböngésznie a keresztaárfolyamokat. Feltéve, hogy nem akar rosszul járni.

Az egyszerűség kedvéért vegyünk például videokazettákat. A jogszabályok értelmében minden magyar állampolgár négyezer forintnak megfelelő valutamennyiséget tarthat magánál; körülbelül 860 schillinget (120 nyugatnémet márkát vagy 60 dollárt). Ezért már jó néhány kazettát lehet vásárolni, s gyakran ugyanaz a típusú kazetta feleannyiba kerül valutában, mint forintban; tehát megéri. Am nem mindegy, hogy mikor és hol költjük el dollárunkat, márkánkat, schillingünket. A nyár kezdetén magasba szökött a dollár árfolyama, néhány héten át 1 dollár több mint 2 márkát ért, de sokáig megközelítette a 2 márkás határt. Mivel az áraiak schillingben vagy márkában meghatározó valutáért árusító üzletek fizetősorok dollárt is elfogadnak, ilyen esetben érdemes dollárral fizetni, s megmondni, hogy a zöldsüvis bankokot „dollarboltban” adjuk-e ki. Budapest belvárosában, az Ofotér Párizsi utcai Saba-boltjában a 180 perces standard kategóriájú Sony DX 10 márká 50 pfennig, ugyanez 195 perces változatban 11 márká, 240 perces hosszúságban 13,30. A Sony E-180 UHG-HiFi 15 márká 30 pfennigbe kerül. Néhány méterrel arrébb, a Petőfi Sándor utcában található Rigler Electronicsnál ugyanezért a 180 perces Sony hifi kazettáért 11 dollárt kérnek (12 dollárról leszállított). Vagyis amikor egy dollár két márkát ér(t), a két dollárért vásárolt kazetta árát márkában majdnem három lehet(ett) venni! (2 x 11 dollár = 44 márká)! Az Intertourist boltjaiban sem tanácsos a dollárboomb heteiben dollárral a zsebben kazettákat nézni, bár ott ugyanaz a 180 perces Sony UHG HiFi „csak” 9,20 dollár, a standard TDK HS E-180 pedig 7,50. A Skála Sztrádban ez a típus 75 schillingért kapható, vagyis „jó időben” átszámítva nem éri el az 5 és fél dollárt! De ki látja akár csak néhány héttel előre is, hogyan alakul egymáshoz képest a dollár, a márká, a schilling egymás közti árfolyama? Bárhogyan is, megfontolandó, melyik valutát boltban költjük el a turistautunkól megmaradt dollárunkat, márkánkat.

F. T.

Sztálin földije csak Bécs alatt szereti a magyarokat

A szabadság nem más, mint az általam fölismert lehetőségek... Igen, valami ilyesmit kellett annak idején bebiláznai az iskolában. S ez talán nem is véletlen..., mert az általam/unk fölismert lehetőségek ugyan számosak, de a törvényhozók is újabb lehetőségeket ismernek föl – nem mindig lehet tudni, milyen szabadság érdekében –, s ezekkel meglehetősen leszűkítik az én és honfitársaim fölismeréseit. S olykor-olykor megmérkőzünk. Például ott, a táblánál, amire azt írták: VÁM-ZOLL.

Hátunk mögött 150 méterre a határ.

– Nem beszélni! Nem fotózni! Semmit se csinálni! Jön a főnök úr. Telefonál.

A barakkban nincs telefon, csupán színes tévék, videó, autós cikkek, tornyok, decek, távolkeleti hífberekendezések. Nehezen találánk ebben a szín- és típuskavalkádban bármi értékeset.

– Bővíti? Itt? Azt már mind eladtuk. Tavaly a magyarok a fél lábú golyát is elvitték – mondja a megkerült főnök, aki nyilván még itthon, Latábar Kálmán Állami Áruház című filmjéből tanulta: ha a dolgozó nép vásárolni akar, akkor a kereskedő örül.

Mi nem vásárolunk, így nem is örül.

Mióta a vámszabályok szigo-

rúbbak lettek, a videó- és a színtévé-üzlet szinte teljesen megállt – mondják –. Az apróbb, ezer schillingnél olcsóbb műszaki cikkeket keresik inkább.

Körülnéztek. Itt ilyen nemigen akad. A tulaj is sejtli mire gondolhatok. Széttárja karját, s cinkos szemhunyorással mondja:

– Vásároljon valamit! Akkor majd megjutja.

Inkább nem tudom meg. Talán Neudorfban.

A csupa üveg, csupa csillogás konténer sikeres üzletembert sejtet. A bejárat előtt gyönyörű lányok:

– Kaptak már reklámajándékokot? Nem? Na ezt nézze meg! Ha ezt megveszi, akkor ön rendkívül szerencsés. El lesz ragadtatva a barátja! Két hét múlva ez lesz a legdivatosabb illatszert. Négyezer forintért megvan! Megér!

Azt persze nem teszi hozzá, hogy ennek a parfümnek rég lejárt a szavatossága, és hogy soha nem lesz már divat. A gyártó cég fillérekért szabadult meg az összes flakontól. Beljebb nemcsak műszaki cikkek vannak, hanem fonalak, farmerok, kávé, élelmiszer. Azon a bizonyos pénteken több tonna fogyott.

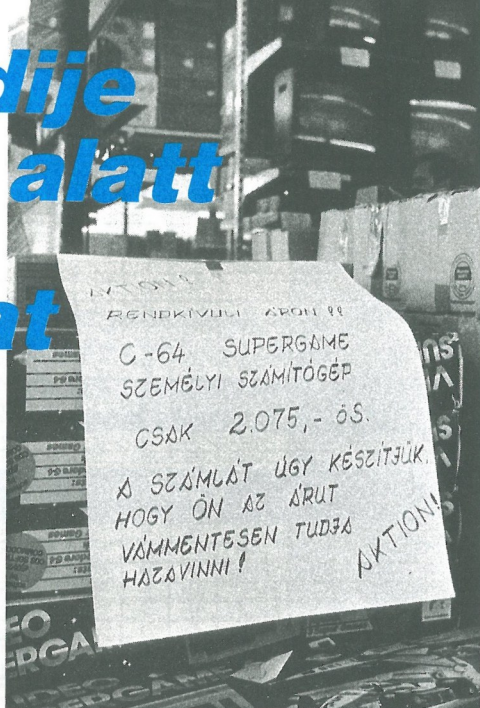
Az eladó fiú hangja már túl van a változáson. Nyurga, lányos arcú. Nem értem, mit keres itt alig tizenöt évnyi múlttal.

– Sull? Onnan eljöttem. A tulajnak Pesten volt butikja. Hívott, hogy jó a kereset. Itt nagy a világ, meg minden. Ehelyett napi tíz óra munka várt három-

ezer schillingért. Sokan vagyunk így. Hátul alszunk a raktár mellett. A falakon befolyik a víz. Hétközeinken hazamegyünk. A mai nappal rúgtak ki, végleg megyek hazá. Túl sokat járt a szám. Ebédidőt követeltem és magasabb keresetet. Az osztrákoknál kevesen keresnek tizezer alatt... csak mi...

Ahogy észreveszi, hogy a videókkal matatok, még hozzátérsz:

– Neked innen nem ajánlanék semmit. Ez a négyfejes Panasonic, ez valami. Nézd! Ha ezt itt megnyomom, meg ezt, az a lámpa kigyullad. Igaz, csak két hétre lehet előre programozni, de ez engem nem zavar. Teljesen lenyűgöz a külseje. Micsoda forma, meg mennyi bűgűr... Mindez potom 10990 schillingért. Ezt elfogadnám, de nem mernék rá fogadni, hogy ha hazavinném, sokáig működne. Machinációk? Vannak, akik a vámmiatt szédszedetik a gépet. Én csak kettőbe tudom. A tévével ugyanezt már nem lehet megcsinálni. Ezekért meg a videóért jórészt az oroszok jönnek. Ők még szabadon vásárolhatnak. Több darabra is szereltünk már szét, de erre ráfizetnek a palik. Otthon nincs olyan szerviz, ahol összeszerelnék, vagy ha igen, az újabb néhány ezer. Ha kérlek, akkor meg alacsonyabb összegről adunk számlát, vagy több tételre állítjuk ki. A finánc persze tudja, hogy az nem annyiba kerül, de ötven százalékot még elnéz.

Hirtelen elhívják mellőlünk a fiút. Néhány perccel később haltsápadtán jön, s nagyon halakán súgja: a főnök minden szót hallott. Nem tudtam, hogy lehallgatók vannak a polcok mögött...

A főnök mindezek mellett általában megvárakoztat. Tört magyarságából is jól értjük: nem örül a kíváncsiságoknak. Mint mondja: ő csak egy szegény vállalkozó, aki megjárta már egyszer országunkban. A Körúton bérelt butikot. Hajjaj, azok a magyar újságírók... Mit tettek akkor veled! Pedig az ő grúz családjában nem engedték meg magának, hogy rossz hírbe kerülj. Osei közt tartja számon Cserelit, aki nem kívánta tetteit vitatni, véghez, mint megírta Sztálin kedvenc dalait, a Szurikot... De elismeri: itt magyarnak lenni sem kicsinyeség. „Aki beszél valamit magyarul, az már nem jár rosszul az üzleti életben.” Németül ugyan nem tud, arra van itt egy lány, ő veszi föl a csöngő telefont, s tolmácsol a főnöknek. Szóval meg ez, mint ott-hon a karikacsapás. Próbálkozott Magyarországon videojelevezésre társulni egy külkereskedelmi vállalattal. A magyar felém semmi befektetésre évi háromszázmillió nyereséget ígért volna. A különböző hivatalok alig egy évet ültek a papírokon. Majd amikor hirtelen és gyánusán fölgyorsultak az események, s a mi grúzunk kíváncsiságnál kezdett, hogy mi ez az igyekezet, kiderült a turpisság. A külkereskedő vállalatnak épp annyira volt a hiánya, hogy ez az üzlet megmenthette volna a szanalástól. Grúzunkat pedig a remélt profitról. Így elállt az üzletlét. Különben meg Grúziában, úgy tűnik, lesz egy vegyes vállalat, amelyk fölvalálja azt a piacot, amiből a mi országunk kiessz. Az üzlet, az üzlet...

A bank pedig az ő torkát is szorongatja, mint a legjobb kisemébert, aki vállalkozásba kezd. Még hogy sztszerelés? A ő semmilyen szabálytalanságot nem követ el. A tszteség mindenekelőtt... Úgy lát-
szik, az üzlet valóban tsztes-

segesen megy. Még a vámrrendelettel együtt is. A video-, szines-tévő-forgalom csökkent. A nagy videógyárak sorra mennek tönkre, a bővül ártal pedig még így is mindig megkér. Egy Samsung vagy Supra lejártszó 3320 schilling; míg az ITT 6325, Toshiba 6390. Az egyik kereskedő szerint, ha a bővül ártal engednének, akkor ez jobban növelné az amúgy is tönk szelén álló videós cégek veszteségét. A frontot tartani kell. A rak-tárkészlet csokéntek egyebéket várható. A Szovjetunió és Románia fogyasztói Jugoszlávián keresztül csempészik be a nyugati technikat, ebben pedig az osztrák kereskedők minden leleményükkel részt vállaltak. No és Magyarország sem utolsó, ami a tranzitszerepet illeti. Üzletembereink nekünk is vannak, s a csempészet tanulható. Mi már teilitteket vagyunk bővülől. A magyar, mióta világpolgár, kiokosodott. Akármít már nem vásárol. Van tapasztalata, világra nyíló ablaka (az útlevelelben) és ravaszágban sem marad el.

Próbálkozom magam is. Hazafelé a csomagartatóban egy álom. (Egy álomsokba kerülő BMX.) Melegletés a fiannak. „A városnak is lehet gyereke. Majd azt mondom, a fiam születésnapjára... Nem. Nem jó. Egy betaggyához köttit kifizé-
nem viszem... csak megcsis a szive... kicsoda hülyeség, annak nem kellene BMX...” Festékhábas... Akción vett-
tem... Ez jó? Talán...” Eddig jutok, mire jön a kérdés.

– Elvámonivaló?
– Némán ingatom a fejem.
– Nyissa ki a csomagartó!
A vér is megkül bennem. Kullogok. Matatok a kulccsal, hosszsan... addig hátha eltűnik... vagy lesz valami. Ez az istenverte csomagartó is, máskor nem nyilván, most meg... A város némán meg-
dörög a csomagartó tartalmára. Kéri a számlát. Odaadom a másikat... Osszenézünk. Ért-
jük egymást.

– Na menjen innen...

Danó Anna

„Darabokra törted a szívem”

A szakértők ugyan idegenkednek az öttétől: darabokra szedni a videokészüléket a vámrrendelet kiájtásása érdekében, azonban nem tartják megvalósíthatatlannak.

A videokészülékek – felépítésükük következően – többnyire – négy részre „darabolhatók”. Általában külön blokkok képez a mechanikai rész (a vázgal és a burkolattal), a szervos és vezérlőegység, a kép- és hangáramkörök, valamint a tápegység. Bonyolultabb készülékek esetén azonban egy panelon akár több rész is helyet foglalhat.

A videós sztszerelését mindig szerelőkre kell bízni – tanácsolják a hozzátérők –, amíg nem jelennek meg a „ki” csomagolások, amelyekből a vásárló darabokból állíthatja össze a terméket. Így sem garantált azonban, hogy az újból összeállítást követően az eredeti minőségét produkálja a videomagnó. Sőt az sem, hogy egyáltalán működni fog...

Keres- kínál

Rovatunkban ingyen köz-
tesszük magánsem-
lyek 100 szótagnál nem
hosszabb szövegű hirdete-
seit. Levélben kérhetik
gyári vagy házilag felvet-
tük, valamint „üres” kezeti-
zőik, prospektusaik, televi-
ziónk, monitorjaik, képmag-
nók, kameraik hirdeteit.

● Sony SL-T-7 ME, Betamax rendszerű videorekorder. Eladó. Telefon: 656-039.

● Keresem az Étel a Földön című tv-sorozatot valamennyi folytatással, magyar nyelven. Telefon: Darda Ferenc, 693-516.

● HO Goldstar video, 8 hónapos, tv-irányító, 2 tejes, programozható, valamint picosor kazetták eladó. Atari bejárték kazettákát jutányos eladó. Új, Folek Barnabásné, telefon: 567-794 (este).

● Eladó 55 cm képtéző, Toshiba tv 52000 és Toshiba video 34000 formert. Zénés videokazetták. Schmidt József, 1031 Bp., Óríd u. 21.

● Keresek Goldstar GHV-1246P és Goldstar GHV-1200P videókhoz magyar nyelvű útmutatót fenyvasócska vagy megvevő címlap. Peter Menyhért, 5211 Tiszapüspök, Kossuth út 11.

● C-64-es programokat cserélek videokazettára, filmeket, floppy-mezőket. A programok cseréje lemezen és kazettán, választék 2500 db program. Banzak Zoltán, 5400 Mezőkövesd, Székely u. 1. /II/.

● Eladó CCD-V30 E videokamera-képmagnó és Video 8-es kazetta. Autófókus, video és RF kimenet, makró, halozati adapter, 100, akku, műanyag hardtáska. Irányár: 160 000 Ft. Agócs, telefon: 872-200.

● Kaposváron filmek és C-64-es programok cserélhető társakat keresek, valamint felvevőre keresem jó minőségben, lehetőleg magyar hanggal az alábbi filmeket: Kék villám, Városi csapa, Papo, Beverly Hills Cop 1., American Fighter 1., Amerikai vakáció, Back to the Future, Red Heat, Over the Top, The Warning, Best Defence, Night Hawks, Blood Sport, Dirty Dancing szől és rallye filmek. Pállos László, 7400 Kaposvár, Hegyi u. 3/b.

● Keresek jó állapotban lévő videorekorder 20000 Ft készpénz plusz részletfizetésre. Tamás Sándor, 5141 Jásztelek, Szabadsgút út 174.

● E.S.C. VR-8030 típusú videorekorder (2 hét, 6 program, 12 csatorna, HQ-minőség, távirányítható) eladó. Bódis Ottó, 8797 Battyk, Kossuth út 3.

● Felvevőre keresem a következő filmeket: Evil Dead III., GOR, A Szaulim templom szent kéntése, Ez Amerika, Forsyap Melvin, War of the Worlds, Ghostbusters II., Stripped to Kill, Kárikázás, Zeus – the Crime Killer, Házibűli - III., Lady Avenger, Polgár Zoltán, 1064 Bp., Izabella u. 69. Izs. 8. Telefon: 324-764.

● Funai VCR-5400, Seltron VH-600 RC, Panasonic NV-230, NVG 12 EE, Samsung VR-872 típusú videomagnók magyar nyelvű kezelési utasítással rendelkezem. Telefon: 865-312.

● Euro- és Italoideo zene kedvelő, filgyelem! Kiváló minőségben, rövid határ-
időre a számok felvevővel váltalom. Pom-
rom Tamás, 8900 Zalaegerszeg, Alatszegett
út 21/b.

● Garanciales ITT-Nokia minő videomagnómal elszerűen egy hónapnál
nem régebbi távirányítású videorekorderre
és 8 db 10 minőségű filmet tartalmazó
videokazettára. Papp László 1097 Bp.,
Aszódi út 18-20.

● Keresek jó minőségben átszalható
Stacione valamint jó karater, horror- és
sci-fi-filmeket. Cserébe sorsos esemény-
venek nek a Sky és a Super Chan-
nelre, vagy pénzben megfizetném.
Pápai Tamás, Nyugyknizsa, 8800 Rózsa
Ferenc u. 15.

● Keresem átszalócska, vagy megve-
vőre az alábbi filmeket: lehetőleg mag-
yar hanggal: Phantom commandó, A
nagyfőnök, Tombóló októ, Hállaló
jatszó, J.H., Galaxis terror, Hancz Ferenc,
8860 Bat, Kossuth u. 52.

● Széltől videokazettáimra szalgájórok
törkment (használatlan) szalgájó-
kazzetták keresek. Rác Tamás, 4700 Mátész-
alkos, Marx K. u. 67.

● Eladó a Video Magazin 1-15. száma
(25 Ft/db), a Videotechnika 1-5. száma
(60 Ft/db), valamint a „HIFI-Magazin
videováltozó” a Házivény (50 Ft) és egy
NSZK házműnyű UHF-2160 antenná
3200 Ft-ért. Cim: Olaf Csaba, 2600 Vác,
Harkály u. 7.

● Eladó a HIFI Magazin 1-20. száma
poszterekkel, német nyelvű márkás vi-
deo, tv, CB- és társzócskák. Át-
a megvevőcska sztszerít. Ft. Papp Zoltán,
8781 Tótpony, Kintosi u. 3.

● JVC CG-P-50 Karate, Ravensator (le-
járású) eladó. Kacs. 9051 Ravator, Or-
szágút 22.

● Megkímélt Dyrum videorekorderrel
és 23 db jó minőségű szinkronizált műsör-
videokazettával (mám 1200 Ft) + meg-
egyezés szerinti készpénzzel elcsere-
lhető egy 6,7 éves Sida személygé-
pcsúra. Tóth Péter, 5510 Daványváry,
Agár u. 12.

● Keresem a Video Magazin 1-7. szá-
mát, továbbá az alábbi filmeket: megve-
vőre Willow, Emmanuelle 5-8., Godzila
Machogadallien ellen. Egy kem, szi szere-
tel engem. GCF, Lady Avenger, Peter
Görgy, 5750 Bacs, Pátfői S. u. 6.

● Keresem a következő filmeket: megve-
vőre vagy másolásra. Országút 21/b.,
A nagy szákmany (Belmondóval a tv-
ből), Moonwalker, Hard Days Night és
Help! (Beatles), Kápa Andrea, 1213 Bp.,
Erdős u. 149 Tel.: 586-305 (du).

● Eladó egy Sony-videorekorder, PAL-
SECAM-NTSC-BETAMAX SL-T-7 ME, 10-
db kazettával, Aio Erő, 2132 Gódfelgy, Ady
Endre u. 32/a. Tel.: 06-27-45-397.

Szerkeszti:
Csörögi István

nek, tárgyfetiszmus jelentkezik a szexuális életben (különböző kellekek és jelmezek hatására indul meg a nemi aktivitás) stb.

A pásztori körlevél felszólítja a média-szakembereket, hogy „dolgozzanak ki és alkalmazzanak etikai kódexekeket a társadalmi kommunikáció területén”.

A dokumentum hangsúlyozza, hogy a római katolikus egyház nem a cenzúra újraélesztését bátorítja, s „nem is kíván folyamatos párbeszédet kialakítani a kommunikációs intézményekkel, csupán felelősségükre kívánja figyelmeztetni őket”.

Marlon Brando újra filmez, s ezúttal New York utcáit foglalta el forgatócsoportjával. A *The Freshman* (Az újonc) című filmet *Matthau Broderick* társaságában New Yorkban és Torontóban forgatják, *Andrew Bergman* rendezésében.

Ez év nyarán kezdték meg a *Midnight Express* (Éjféli expressz) című 1978-as film (rendezte: *Alan Parker*) folytatásának forgatását. A *Return* (Visszatérés) költségeire maximum 20 millió dollár irányoztak elő. A forgatókönyvi alapot – akárcsak az előző rész esetében – *Billy Hayes* írta saját valódi élményei alapján. A főszerepet ismét *Brad Davis* alakítja. (Az első rész videokazettán kölcsönözhető a Mokép Videotékájából.)

Nyar elején kezdték forgatni és karácsony táján kerül a moziba az ausztrál popsztárnő, *Kylie Minogue* főszereplésével a *The Delinquents* (A lögöcsök). A 10 millió ausztrál dollárba kerülő vállalkozás zenei producere *David Bowie*, a rendezője *Chris Thomson*.

A Kultúrvideo társaság júliusban 25 ezer példányban megjelentette A *Kirov Ballet* varázsa (The Magic of the Kirov Ballet) című egyórás tánckazettát. A leningrádi tánckar 25 év után először turnézik az Egyesült Államokban. A különleges alkalomra megjelent műsoros kazetta ára 29,95 dollár.

Az amerikai Vidmark Entertainment „visszatérítési garanciát” vállal nyáron forgalomba hozott két filmjéért. Ha a kölcsönzövállalat az első hónapban 15-nél kevesebb alkalommal tudja kiadni a kazettát, akkor a forgalmazó visszatéríti a vásárlási ár felét. A *Midnight Cop* (Éjféli zsaru) ára 89,95 dollár, a *Short Fuse* (Gyors fúzió) pedig 79,95.

ként is fokozódó összezavarodásának korszakában teszik hozzáférhetővé a pornográfát és az erőszakot a széles közönség számára, beleértve a gyerekeket és a fiatalokat is.

A dokumentum azzal vádolja az iparilag fejlett országokat, hogy a kommunikációs-médian keresztül exportálják súlyos társadalmi betegségeiket a fejlődő országokba. A körlevél tudományos publikációkat idéz, melyek szerint „senki sem tekintheti magát immunisnak a pornográfiaival és az erőszakkal szemben”.

A pornó és a brutalitás feltételezett hatásai között szerepel a bűnözési hajlam növekedése; hogy a gyermekek képtelenné válnak a valóság és a fantáziaképek megkülönböztetésére; pszichológiai kapcsolat alakul ki a szadista hajlamok és a nemi ösztönök között; az egészséges erotikai érzékenység csökken már a lány pornó hatására is; a nemi ösztönök és reflexek csak kemény pornó hatására indulnak be; függő helyzet alakul ki, mely impotenciához vezet, magatartási zavarok keletkez-

Pásztori körlevél a pornó és az erőszak ellen

A film-, a televízió-, a video- és a reklámügynökségek „erkölcsi értékeket romboló tevékenysége” tárgyában adott ki pásztori dokumentumot a Vatikán, melyben megállapítja, hogy az „erőszakos magatartás és a szexuális szabadság” képeinek gyakori sugárzásával súlyos károk okoznak az egyes emberek lelkében és a társadalmak egészséges fejlődésében.

A *pornográfia és erőszak medrében* című pápai ediktum megállapítja, hogy a tömegkommunikációs műsorozó intézmények az erkölcsi normák egyéb-

Most nyílt!

VIDEO SZERVIZ

- Nyugati TV-k, videoberendezések, URH rádióvevők áthangolása (kétnormásítása) (OIRT-CCIR)
- Video- és audiokábelek készítése a megrendelő igényei szerint
- Video/audio bemenet építése

egy-egy TV vevőkbé (a legjobb minőségű, interferencia-mentes lejátszást biztosítja)

VIDELCOMP KFT
szerviz

BP. XIII., VÁCI ÚT 102.
Tel.: 296-450

KORSZERŰ TECHNOLÓGIA

GYORSASÁG – JÓ MINŐSÉG

Augusztusban múlt húsz éve, hogy megrendezték a woodstocki fesztivált, amely nézőszámát (csaknem félmillió) tekintve minden idők legnagyobb szabadtéri koncertje volt. A mérőföldkönek számító zenei esemény évfordulója alkalmából újra kiadják a *Wadleigh* rendezte háromrészes film videoválozatát. A filmen a háromnapos hippinünnep bálványai – *Jimi Hendrix*, *Joan Baez*, a *Jefferson Airplanes*, a *Who* stb. – és rajongóik szólnak meg dalban és prózában.

*

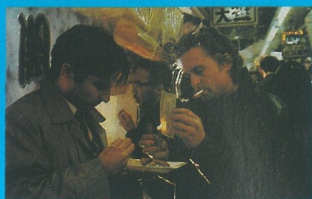
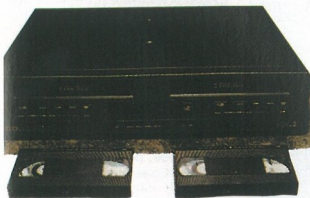
Az MGM/UA Home Video nyáron képlemezen jelentette meg újra *Richard Lester* 1976-ban készült nagy sikerű filmjét, a *How I Won The War-t* (Hogyan nyertem meg a háborút?). Az eredetileg fekete-fehérben látható csatajeleneteket a rendező beleegyezőesével utólag, elektronikus eljárással megszínezték.

*

Az Amerikai Videotársaság közzétette az idei év elején 225 kölcsönzöbölt vizsgálóból leszürt eredményeket. A felmérés szerint a megkérdezettek 52 százaléka szerint nőtt, 23 százaléka szerint stagnál és 25 százalék szerint csökkent a forgalom 1988-ban. Az adatszolgáltatók háromnegyede szerint 1989-ben nőni fog a videokölcsönzések mennyisége. A kölcsönzési ár átlaga az előző évihez képest 2 centtel nőtt, a forgalomban lévő filmek száma 2200-ról 2400-ra növekedett. A videokölcsönzők 60 százaléka használja számítógépet az adatok kezeléséhez.

Kétkazettás meglepetés

A GO videógyártó társaság 1989 karácsonyára mintegy 30 millió dollár értékű VCR-2-vel látja el a D & H üzlethálózat áruházait. A kétkazettás videodek, melynek ára 995 dollár körül alakul, kiváló minőségű másolatok készítésére alkalmas, és arra is képes, hogy a készülék egyik felén filmet nézhessen a vásárló, a másikon pedig egy éppen futó tévéműsort rögzítsen. A kétkazettás deck megjelenése tovább erősíti azt a trendet, mely szerint az üzletmenetbe bealkalmazható bizonyos mennyiségű házi másolás. A másolásvédelmi kódok nagy divatja is leáldozóban van. A *Crocodile Dundee* első része még üttörő volt a védelemben, a második rész azonban alig két év után már zavarókkódok nélkül került forgalomba.

Ma még mozi – holnap már video

Hollywood legforróbb szezonja zárult le a nyár végén. Alig három hónap alatt 52 filmet bocsátanak ki a nagy stúdiók és a függetlenek. A több mint félszázból 37 akció kaland vagy vigjáték, s csak 15 a „társadalmi dráma”, illetve művészfilm. Biztos sikerre számíthat az *Indiana Jones* harmadik része, melynek rendezője továbbra is *Spielberg*, és *Harrison Ford* játssza a főszerepet. A régi szereposztással folytatódik a *Ghostbusters* (Szellemirtók) és a *Lethal Weapon* (Halálos Fegyver), *Mel Gibson* a főszerepben. Az abszolút újdonságok között szerepel a már előre is nagyhírű *Batman* (Denevérember) *Jack Nicholson*, *Michael Keaton* és *Kim Basinger* főszereplésével. A filmet *Tim Burton* rendezte, aki a *Beetlejuice* című szörnykomédiával is remekelt. *James Cameron*, a *Terminator* (Halálosztó) és az *Aliens* (A bolygó neve: Halál) rendezője újabb óriási költségvetésű filmmel jelentkezik. *A The Abyss* (A szakadék) az óceán mélyén élő humanoidokról szóló látványos fantasztikus film. *Ridley Scott* (nyolcadik utas a Halál, Szárnyas fejedvász, Legenda) újabb filmje, a *Black Rain* (Fekete eső) az oszakai alvilágba kalauzol *Michael Douglas* és *Andy Garcia* közreműködésével.

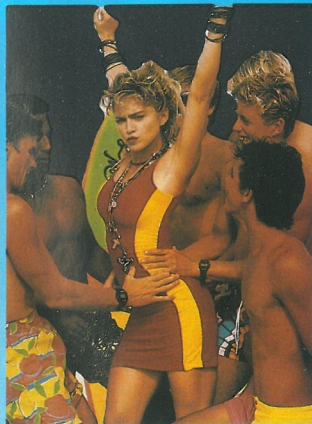
Szexbotrány Madonna körül

Miközben folyik *Madonna* és *Sean Penn* válópere, egyre furcsább dokumentumok kerülnek elő a már-már botrányhős nő múltjából. A 30 éves, mintegy 100 millió dollárral vagyonnal rendelkező énekesnő aktmodellként kezdte pályafutását, s tíz évvel ezelőtt főszereplője volt egy erotikus filmnek (*A Certain Sacrifice* [Egy bizonyos áldozat]),

melyben természetesen meztelenül látható, félreérthetetlen szituációban. A 16 éven aluliaknak nem ajánlott filmben egy ártatlanul hányódó lányt (*Bruna*) alakít, akit megerőszakolnak, s ezért barátai bosszút állnak az aljas szexgengsztereken. Madona most tiltakozik a film videoforgalmazása ellen, a rendező, *Stephan John Lewicki* szerint viszont már késő. „Amikor csináltuk a filmet, nagy örömmel vett részt benne, senki sem megsejtette, hogy ő legyen a főszereplő.”

A neves amerikai posztprógnőre képes értelemben is rájár a rúd: több más országot után két nyugatnémet állomás (a Bayerische Rundfunk és a Westdeutscher Rundfunk) is leállította a *Like a Prayer* című slágerből készült videoklip sugárzását. Az ok: „A szám szövege és a hozzá kapcsolódó képsorok sértik a vallásos érzületet.”

◀ THE ABYSS

„Az utolsó kísértés” videón

Az Egyesült Államokban június 29-én jelent meg videokazettán *Martin Scorsese* nagy port felvert filmje, a *Last Temptation of Jesus Christ* (Jézus Krisztus utolsó megkísértése). A Blockbuster Video, az USA második legnagyobb kölcsönzöhálózata (666 üzlettel rendelkezik) nem kívánja forgalmazni a kazettát, mivel az sérti a vallásos érzületet, s rombolja a cégről kialakult képet. A legnagyobb amerikai kölcsönzőláncolat, a West Coast Video (670 üzlet) vezetője ezzel szemben kijelentette: „Mi hiszünk a szólásszabadságban, s ezért nem zárkozzunk el a hírhedt váltó film videokazettán történő kölcsönzésétől és árusításától sem.”

Keiko Seinek,
a Video Magazin tudósítójának
beszámolója
Nyugat-Berlinből:

Videoos a kiállítót

Augusztus 27-től szeptember 24-ig a nyugat-berlini Kongresszshalében, október 13-tól november 12-ig a zürichi Kurothausban látható a különleges video-műalkotások 25 éves történetét átfogó nemzetközi kiállítás, melyet első ízben március 18. és április 23. között rendeztek meg Köln városában. *Videozobrászat* címen olyan kompozíciókat mutattak be, amelyek a képzőművészet és a video-art között, rejtélyes és mindmáig felderítetlen határzónában helyezkednek el.

Milyen is a két művészet egymáshoz viszonyított helyzete? Lehet, hogy a video a kortárs szepművészet legprogresszívabb műfaja? A kérdés megválaszolásához figyelembe kell venni, hogy sem a képzőművészet, sem a video-art területe nem tisztázott. A videóról kezdettől fogva viták sora folyik, arról, hogy az tulajdonképpen nem a művészetek, hanem a média műfajai közé sorolható, különösen ha a jelenlegi kísérleti vagy alternatív tévécsatornák megindítására gondolunk. Angliában a Channel 4, Franciaországban a Canal+ a hagyományos tömegkommunikációs rendszerben jelentkezik, csak éppen sajátos, a videoművészetre jellemző elenkulturális tartalommal. Így a video-art maga is közzes helyet foglal el a kommersz tévémedia és az elit vizuális művészetek között.

A videoművészetet két irányzat jellemzi. Az egyikben a művész az egész környezetet az alakítás tárgyaként fogja fel, beleértve a tévémonitorokat is, melyeket elektronikus fényforrásként alkalmaz, vagy csupán olyan tárgyakkal tekintti őket, melyek képeket hordoznak felületükön. A másik irányzathoz tartozó csoport tagjai személyes képzeletüket alkotják meg a videokamera – mint hordozható rögzítőeszköz – segítségével.

Az elsőként említett irányzatot a „videoinstalláció”. A tulajdonképpeni videoművészet kezdte 1963-ig nyúlik vissza, s eredetileg ezzel, a szepművészetek sorába illő ággal indul. A video-art ilyen besorolásának megértésére szolgál a videozobrászat című kiállítás, mely az év egyik legnagyobb videoeseményének ígérkezik.

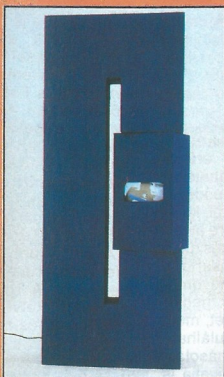
Miért használták a kiállítás szervezői a „szobrászat” szót a közkeletű „installáció” helyett? Nyilván azért, mert a kiállításon csak olyan, már korábban elkészült művek szerepelhetnek, amelyek nem illelnek bele az installációról kialakult művészet képe. Persze az is motíválhatta a rendezőket, hogy ilyen címen a video-art jobban eladható.

A kiállítás tervezője és megvalósítója a Kölnisches Kunstverein igazgatója, dr. Wulf Herzogenvath. Ő a videoművészet képzőművészetként való elfo-

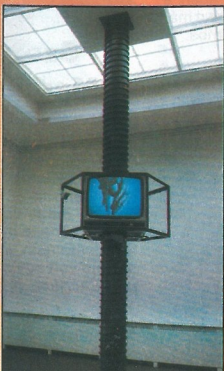
gadtatásának európai élharcosa, akinek régóta dédelgett álma valósult meg sok különböző irányú próbálkozás követően.

A Kölnisches Kunstverein 150 éves, és a videoművészet 25 éves fennállásának évfordulója jó alkalomnak kínálkozott a közös megemlékezés lehetőségeire. Sikerült megnyernie az ügynek a Sony támogatását, mely NSZK-beli hálózatának legnagyobb iródját éppen Kölnben működteti. A kiállítás támogatói között volt a DuMont cég, az NSZK egyik legnagyobb kiadóvállalata is. Az együttműködésnek köszönhetően 45 művet hívtak meg a világ legkülönbözőbb tájairól, ami eddig egyedülálló esemény a videózás történetében. Az 1984-es amszterdami Stedelijk Museumban megtartott The Luminous Image c. kiállítást követően ez a legnagyobb a hasonló jellegű kiállítások között. A kölni bemutatón a látogatók száma meghaladta a 20 ezret.

Az NSZK-t a videoművészet szülőföldjeként tartják nyilván, miután *Wulf Vostell* és *Nam June Paik* itt kezdte meg munkásságát. (Noha Paik Koreában született és Japánban nevelkedett.) Am kérdés, hogy ez a fajta videózás vajon tényleg művészet-e? Az NSZK nagy érdeme, hogy e dilemma dacára is megrendezte ezt a show-sorozatot.

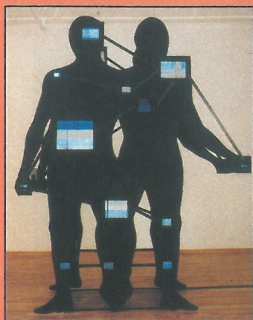

Graf/ZYX: Voyer 88 (Leskelbő 88)

Anna Winterler: Tanulmány a szerelésről

Shigeo Kubota: Három hegy

Marina Abramovic: A kínai kör

zobrok ermekben

Most pedig nézzünk néhány kiállított művet.

Vostell néhány „emlék-műve” és Nam June Paik tv-piramisa (a *V-yramid* különösen jól ismert darab) láthatunk néhány munkát a videóművészet hőskorának egy másik, jól ismert figurájától, *Peter Campustól* is. Az 1972-ben készült *Interface*-ben egy hatalmas tükör helyezkedik el a néző és a kamera között, s ezen a néző önmaga képét látja kivetítve. Egy másik amerikai, *Bill Viola*, aki értelmiségi körökben nagy megbecsülésnek örvend, egy sötét, csendes szobában egy rézcsapot állított ki, amelyből szabályos időközökben vízcseppek hullanak alá. Ezt veszi egy videokamera, majd a képet kivetítik egy hatalmas ernyőre, mely ennek a mindennapi látványnak különös színvilágot kölcsönöz a világítás és az elektronikus trükkök segítségével (a mű 1978-ban készült).

Sokféle videoinstallációt mutatnak be a kiállításon, köztük olyanokat is, amelyek egy-egy szoborszerű kompozíció elemeként használnák fel a monitort, de szerepelt olyan szigorúan egyszerű közvetítőrendszer is, mint *Klaus von Bruchó*. Ő a kiállítóterem kívüli egy parabolaantennánál állított fel, amelyről a szovjet televízió adásának képét közvetíti a bent elhelyezett monitorra.

Akadnak művek, amelyek a

nézőt úgy vonják be az alkotások terébe, akár egy videojátékba. Az amerikai *Buky Schwarz* nagy labirintusa fölött kamerák és monitorok függnek oly módon, hogy a labirintusban sétáló néző mindig ellenőrizheti saját helyzetét a felül elhelyezett képernyőkon. Néhány munka inkább cirkuszi mutatványra vagy játékszerre emlékeztet. A francia *Michael Jaffreson* által kiállított monitorokon egy férfi látatunk, aki tollal töltött monitorokat halmozott fel. A *Rolland Serva*s monitorja egy férfi arcát mutatja, amint egy kompresszor segítségével a képernyő elé helyzetett tollpelyhet fújdogál.

A jugoszláviai *Dalibor Martin* *Japán*ként című installációja a természethez való viszonyt tematizálta: a sziklák helyett természeti képeket mutató monitorokat helyezett el, japán sziklaképekre jellemző elrendezésben.

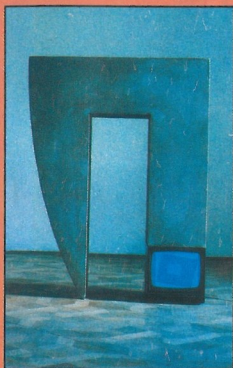
A kiállítás egyik legérdekesebb darabja a *CRUX* című videokereszt-kompozíció, amely egy kereszt négy végére szerelt monitorból állt. A képernyőkon egy ember két keze, lábfeje és arca látható. A képek négy kicsiny kamerából származnak. Ezeket *Gary Hill*, a mű szerzője viseli önmagára erősítve, saját testrészei felé irányítva. Akármilyen mozdulatot végez az állítóteremben, a monitorok (elrendezésükből eredően) mindig ke-

reszre feszített helyzetben mutatják. A különleges videoprogramot alkotója a kiállítóhely közelében lévő templom bejárójában is bemutatta.

Egyébként a retrospektív kiállítás megrendezéséhez négy épületet használtak fel. A helyiségek között a DuMont Kunsthalle volt a legnagyobb. A látogatók külön vevőkészüléket kaptak az egyes kiállított objektumok hangjának vételére, ugyanis az óriási teremben egyidejűleg több audiovizuális munka volt látható, s ezek hatalmas

hangzavart kelthettek volna e megoldás nélkül.

A német videóművészek és művészeti forgalmazók szerint a show sikere „hatalmas lépés” a videoart NSZK-beli elfogadtatására útján. A kiállítás jól szemlélteti, hogy a videóművészet sokoldalú kapcsolatban van a gazdasági és az ipari infrastruktúrával. Sikerült bebizonyítani, hogy a videóművészet nem csupán unalmas képközlő, amely csak kis létszámú közönséget érdekel a gondosan elsötétített szobák mélyén.

Helmut Marx: Szobor

Ulrike Rosenbach: Or-phelia

A BHG HÍRADÁS- TECHNIKAI VÁLLALAT

széles választékban
gyárt

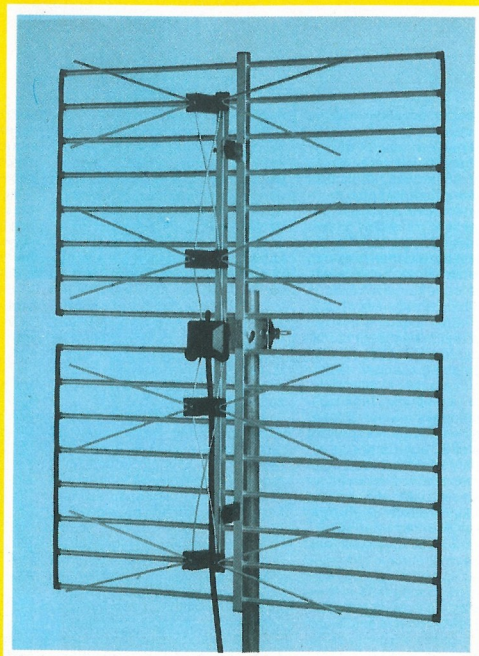
közszükségleti antennákat
és

híradástechnikai
csatlakozókat

H-1509 Budapest, Pf. 2.
XI. Fehérvári út 70.
Telefon: 813-300
Telex: 22-5933
Telefax: 667-433

Tekintse meg kiállításunkat
a BNV „C” pavilon 8. standján

Graffiti

MOZI

szeptember 1-6.

HERCULES

SZÍNES,

amerikai sci-fi du. 1/4 2, 1/2 4,3/4 6

MURPHY TÖRVÉNYE,

színes, amerikai akciófilm este 8, 1/2 11

szeptember 7-13.

HERCULES

du. 1/4 2, 1/2 4,3/4 6

MURPHY TÖRVÉNYE,

este 8, 1/2 11

szeptember 14-20.

AZ AMERIKAI NINJA

színes, amerikai akciófilm du. 1/4 2, 1/2 4,
3/4 6

VÖRÖS SZONJA

színes, amerikai krimi este 8, 1/2 11

szeptember 21-27.

AZ AMERIKAI NINJA

du. 1/4 2, 1/2 4, 3/4 6

VÖRÖS SZONJA

este 8, 1/2 11

szeptember 28-október 4.

GOR

színes, amerikai sci-fi du. 1/4 2, 1/2 4, 3/4 6

USA INVÁZIÓ

este 8, 1/2 11

A mozi a műsorváltoztatás jogát fenntartja

Budapest
VIII., József krt 63.

Az apartheid ellen nemcsak az emberi jogi aktivisták, hanem a filmesek is felemelik szavukat; a világ videótáraitain polcain mind több helyet foglalnak el a faji megkülönböztetés ellen szavukat felémelő alkotók művei.

Alighogy a hivatalos politika szintjére emelték Dél-Afrikában az apartheidet, máris megindító várakolást idézett a faji megkülönböztetés politikája ellen Korda Zoltán „Cry The Beloved Country” (1951/ Kiáltás, ez kedves vidék) című filmjében. Meglepő egyértelműséggel ábrázolta a dél-afrikai lakosság szociális nyomorát, és a könyvgyek megfogta közönséget a fekete prédikátor és a fehér farmer történetével, amelyben a tragikus körülmények láncolata összekapcsolja sorukat és minden fajj korlátlan felülemelkedő barátságban jár össze őket. Korda bátor felhívása Fekete és Fehér kibékülésére (amelyből 1974-ben megfilmesített musical is készült „Lost In The Stars” címmel) hosszú időre kivétel maradt, amely alig talált követőket.

A filmrendezők inkább azt dicsőítették westernmítoszokban, ahogyan a burok a XIX. században meghódították Dél-Afrikát. Például erre az 1955-ben Susan Haywarddal és Tyrone Powerrel készített „Untamed” (Megfektetetlenek) című film, vagy az 1967-es „The Fiercest Heart” amelyben a zulus indiánok-tekent próbálnak kitartani. Ugyanennek a gyarmatosító-nyomoztatásnak hodott az 1964-es „Zulu” és az 1979-es „Zulu Dawn”, amelyek az 1879-es év eseményeinek felidézéseivel mutatják be a brit csapatok hősies ellenállását a zulu harcoshok nyomászto túreléréjé szemben. A fehér urak erkölcsi fesztesen propagandájának szentelt filmeket aztán 1967-ben meg lúszárnyálta Gualterio Jacopetti, a Mondo Cane rendezője hírhedt dokumentumpamfletjével, az „Afrika, Addio”-vel. Ez az apartheid államot cinikusan a béke szigetként mutatja be, amely körül a függelenségek éppen elnyert fekete-afrikai államok erőszak-terengere tombol.

Hollywood, amely az 50-es és 60-as években figyelemre méltó filmeket bocsátott ki az egyesült államokbeli faji kérdés problémáiról, feltűnő módon idegenkedett az apartheid témától. Az a néhány kísérlet, mely megpróbált urrá lenni a témán, feleslegesen sikeredett, mint például a „The Wilby Conspiracy” (Wilby-összeesküvés, 1974). A dél-afrikai viszonyok ábrázolása itt nem több, mint

a hatásvadász akciójelenekek dramai kelleke.

Az utóbbi két évben azonban mindez megváltozott: az apartheid problémája, és mindenekelőtt az Afrikai Nemzeti Kongresszus ellenkezi mozgalom husz éve beborított vezetőjének, Nelson Mandelának a sorsa egyre inkább a nemzetközi közvélemény figyelmének központjába került. Mindez elsősorban a Nelson Mandela születésnapjára időzített – és az év legjelentősebb zenés eseményévé lett – 1988. július 18-i londoni koncertben jutott kifejezésre. A mozi sem várt sokáig. Mindjárt két kiemelkedő alkotás – a „Cry For Freedom” és a „Zwei Welten” (Két világ) – nyílt a kényes témához, bebizonyítva, hogy milyen szórakoztató, felkavaró és elkötelezett tud Hollywood is lenni.

Richard Attenborough „Cry For Freedom” (1987) című filmje, amely most jelent meg videó, Donald Wood (Kevin Kline) fehér újságíró és a „Black Consciousness” (Fekete Ontudat) harcosa, Steve Biko barátságának hitelen történetét meséli el. Donald Wood, egy liberális lap kiadója, nézeteltérések ellenére elnyert Biko barátságot. Amikor Steve Biko nem sokkal később a börtönben meghal, Wood kételkedni kezdi a halál okáról adott hivatalos magyarázatban. Összegyűjti az ellenbizonyítékokat, és ezzel azonnal a dél-afrikai igazságszolgáltatás célpontjává válik; bandedő személyt nyilváníthat. Az egyre fokozódó elnyomó intézkedések szemben az újságírónak és barátójának nem marad más választása, mint a száműzetés.

Attenborough filmjében eredetileg az 1977-ben meggyilkolt és (Peter Gabriel által is megénekelt) Steve Biko

STEVE BIKO ÉS ATTENBOROUGH:

Kiáltás a

portréját akarta megrajzolni, de végül is egy, az apartheid ellen küzdő fehér heroikus portréját vázolja fel nagy következetességgel. Attenborough-nál Biko, a fekete ellenállás központi figurája mellekszerelővé szugorodik, aki már a film első harmada után elhunyt a vaszorn. De az újságíró portréja ugyanakkor természetfeletti nagyságot ölt. A „Cry For Freedom”-mal Attenborough kétségelennül megrozó filmet alkotott, amely kipellengézi az apartheidállam börtönös viszonyait. Mindezt azonban végül is egyoldalúan egy fehér ember perspektívájából látatja, tehát azok szemzőségéből, akik a többségi fekete lakosságtól elkülönített világban élnek. Attenborough filmje dühöt ébreszt egy embergyűlölet rendszer arroganciája ellen. De a film végére is csak nehezen éri meg az ember, mit is jelenthet egy feketének az et az apartheid rendszerében.

Ugyanez érvényes Chris Menges „A World Apart” (Két világ, 1979) című filmjére. Itt is fehér apartheidellenes alkotás a cselekmény központjában, a feketek a történet peremére szorulnak. Ez minden bizonylan megkannnyitja a faszereplőkkel való azonosulást a leg- több európai és amerikai néző számára, de ugyanakkor felmenti őket az alól, hogy elgondolkodjanak a feketék helyzetéről. A faji konfliktus így aztán teljesen háttérben marad anya és lánya élező- dő konfliktusa és a család

szociális kirekesztődése mögött, ami az anya politikai tevékenységéből adódik. Barbara Hershey hatásosan formálja meg ezt az asszonyt, aki inkább a feketek ügyével foglalkozik, mint gyerekei gondjaival.

Chris Menges filmjében eltekint a fehérek hősies megdicsőítésétől. Ettől, valamint attól, hogy egy kifejezetlen magánjellegű történetre korlátozódik, amelyet egy kamazsódó lány szemzőségéből mesél el, a film összességében kevésbé lolakodó (és talán öszintébb), mint Attenborough alkotása.

Mindezzel együtt mindkét film az utóbbi évek legkiemelkedőbb művei közé tartozik.

Az elmúlt években szinte észrevétlenül született néhány olyan film is, amely nem a fehérek perspektívájából szemléli a problémát. Például a marokkói Souheil Ben Barka (Lelouch egykori munkatársa) „Amok” című filmje, amely 1983-ban Moszkvában elnyerte az egyik fődíjat. Az alkotás némileg emlékeztet Korda „Kiáltás, ez kedves vidék”-jére.

Többi példák lehetne sorolni a dél-afrikai filmek közül, pedig ott – nem utolsósorban a szigorú cenzúra miatt – messze nem kedveznek a körülmények a kritikus filmek készítőinek. Videón jelen meg az ötreszes „Sechs Fuss Land” (Hatlábnyi föld) című filmsorozat, amely a dél-afrikai irón, Nadine Gordimer elbeszélései alapján készült, 1980-ban Berlinben Ezüstmedvével díjazták a dél-afrikai Ross Devenhisen „Marigolds in August” (Auguszti pitypang, 1979) című filmjét. Ugyancsak Dél-Afrikában készült David Bensusan „My Country, My Hat”

Cry For Freedom.
Nagy-Britannia, 1987
136 perc.

Szereplők: Kevin Kline,
Denzel Washington, Penelope Wilton
Rendezte: Richard Attenborough

Egy liberális fehér újságíró küzd a feketek polgári jogaiért. A film Steve Biko fekete polgárjogi harcoshok életét követi nyomon. Elkötelezett, gyonyoru képekben megfogalmazott, kifejező apartheid-ellenes alkotás.

Szabadságért

(Az én országom, az én kalapom), valamint Durrell Roodt „Afrika – Land der Hoffnung” (Afrika – a reményesség földje, 1997). Az apartheid elleni küzdelem szimbolikus alakja Nelson Mandela. Amikor megkezdte harcat az elnyomas ellen, Mahatma Gandhi szellemében eroszakmentes ellenallást hirdetett meg. Hiteles dokumentumok, interjúk és aktualis felvetelek felhasználásával készült dokumentumfilm mutatja be Mandela sorsát, amelyet az 1964 tavaszán kihirdetett életfogytiglani ítelet a jelek szerint maig megpecsételt.

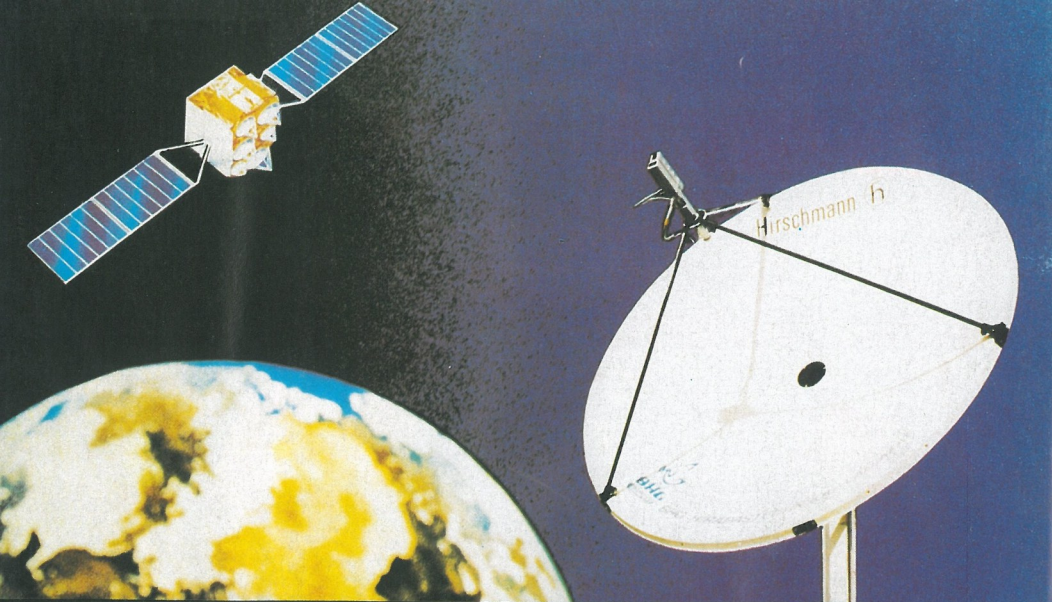
Africa, Addio!

Amator szereplők

Rendezte: Guallieri Jacopetti, VPS

Guallieri Jacopetti olasz szenzációrendező legvitatottabb filmje, amelyben felhasznál a hírhedt „Mondo”-sorozathoz készített, eroszakkal és szexszel teli al-dokumentumjeleneteket is. A *bucsu-üzenet* a *haldokló Afrikából* a feketék remetteit állítja szembe a dél-afrikai feherék dekadens életmódjával.

MŰHOLDVEVŐ

RENDSZER

- A BHG gyártmányú műholdvevő rendszerek alkalmasak kis- és nagyközségi, valamint kábel tv-s rendszerekbe való csatlakozásra.
- Kisközségi rendszerekben az UHF sávban történő átvitel is megvalósítható.
- Nagyközségi rendszerekben a 40-300 MHz-es sávban biztosítunk kimenőcsatornákat kábel tv-s főállomással vagy anélkül.
- KTV rendszerekben a VHF sávban 7, az S sávban további 7 csatornát tudunk biztosítani a szükséges rekonverterekkel (S/UHF) a szomszédos csatornák kihasználása nélkül.

BHG HÍRADÁSTECHNIKAI VÁLLALAT

H-1509 Budapest, Postafiók 2.

XI., Fehérvári út 70.

Telefon: 181-3300 Telex: 22-5933

**TEKINTSE MEG TERMÉKÜNKET
A BNV „C” PAVILON 8. STANDJÁN**

